

Brașovi Lánok

Ára 6 lei

Dasárnap
1931 * május 24

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

116. szám
XXXVII. évtolyam

Ára 6 lei

Mindannyian egyakarattal együtt!

Irtá: Szele Béla dr.

Románia magyar népét új próbatétel elé állította az ország belső politikájának hirtelen fordulata. A legnagyobb gazdasági válság közepette, tehát olyan időben, amely a törvényhozás házában, az újalakítására a legkevésbé alkalmas, oszlatta fel a királyi akarat a képviselőházat és rendelte el az új választások megejtését. Hogy a meg nem tartott ígéretek politikusaiknak gyülekezete megérett a feloszlásra; hogy az ország nyomoruságos helyzete egyre sürgetőbbben követelte egy megértőbb és hozzáértőbb kormányzat létrehozását, az nyilvánvaló volt mindenki előtt. És a politika bölcsői mégis úgy vélekedtek, hogy a törvényhozás két házában feloszlása nem következhetik be, mert a mostani tulfeszültségű légkörben kiszámíthatatlan következményekkel járna a választások kiírása. Aggódo megnyilatkozások a szélsőséges elemek ki-robbanását, mások a diktatura felülrekedését jósolták. És a választásokat mégis elrendelték és az országon most mégis keresztülviharzik a választási szenvedélyek és izgalmak orkánja.

A román pártok ebben a megindult új alkotmányos harcban csak az időleges hatalomért, az érvényesülésért viaskodnak. Reánk, magyarokra nézve ez újabb próbatétel és életkérdés. Nekünk tanúságot kell tennünk arról, hogy erősek és egységesek vagyunk. Bizonyágot kell szolgáltatnunk afelől, hogy a reánk zúdított, mindent megbénító nyomoruság sem szédített semmiféle szélsőséges irányzat karjaiba, nem térített le az egyenes útról, melyen haladnunk kell, ha nemzetközi szerződésekkal alápillérezett és állami törvényekkel cikkelített jogaink élővalósággá érlelődését kívánjuk.

A kormányhatalmat kezében tartó új irányzat, mely minden leplezés és szépigetés dacára nem egyszer csillogtatta meg a diktatura veszedelmes, kétélű pallosát, ügyes taktikával, de szerencsétlen kétbalkezűséggel dobta bele az egész országot elárasztó politikai kitérősek lávájába a kisebbségi kérdést. Jor-ga danáda-ajándéka, a nemzeti kisebbségek államtitkársága, agyafúrt szemfényvesztés a külföld felé és ravasz sakkhúzás a belső politikai viszonylatban. Kifelé a kormány és a kisebbségek megnyugtató összhagjának látszatát akarja ébren tartani, befelé pedig a tizenkétszázötven éves kálváriajárás keserűségeit igyekszik levezetni. Mi ezzel a politikai buvieszkedéssel nem bódíttathatjuk el magunkat. Nekünk a mostani választások rendjén ország-világ előtt meg kell mutatnunk, hogy egy papírmásé intézménnyel nem tekinthetjük a kisebbségi kérdést megoldottnak, sélmeinket orvosoltaknak és törvényes igényeinket kielégítettnek. Nekünk barát és ellenség előtt egyaránt tiszteltetparancsoló, erősugárzó, tekintélyt-biztosító, súlytadó fellépésünkkel újabb megmentőt kell felírunk a politika horizontjára, hogy mindenki tudomást vegyen arról, hogy a mi jogaink még mindig nem öltöttek testet, a velünk szemben vállalt kötelezettségek még mindig nem egyebek írott malasztnál.

Mi a megindult választási küzdelemben nem hatalomért szállunk sikra; nem akarunk letörni, elnyomni senkit; nekünk csak az a célunk, hogy a román törvényhozás házaiba olyan embereket küldjünk be, akik ott a mi érdekeinknek és igazságunknak hűséges, bátor és őszinte szószólói lesznek. Olyan emberek kezébe akarjuk adni és olyan emberek kezébe kell adnunk a mandátumokat, akik semmitől vissza nem riadó elszántsággal és apostoli elhivatottsággal követeljük a tulzott közterhek enyhítését, a gazdasági kórságok orvoslá-

sát, a tönk szélére juttatott kereskedelem, ipar, gazdaság megmentését, talpraállítását, a koldussorsba nyomorított nyugdíjasok emberi elbánásban való részesítését, az öntudatos és komoly munkásság kétségbeesítő helyzetének megjavítását, a dolgozó tisztviselők megbecsülését, a visszaélések, panamák fertőző kiirtását, a jog, törvény és igazság uralmának megteremtését, az ország igazi boldogulásának megalapozását. Mi olyan emberekre akarjuk bizni képviselőtünket, akik a mi vértünkkel való vér, akiket nem szereplési viszkeg, nem érvényesülési törekvés fűt, hanem akik népünknek igazi és hivatott bajnokai, akik teljes odaadással és csüggedést, megtorpanást nem ismerő lendülettel és szívóssággal viaskodnak egyházaink, iskoláink, drága anyanyelvünk szent jogaiért, népünk gyermekeinek az igazi egyenjogúság szellemében minden vonalon leendő érvényesüléséért.

Nekünk nem szabad elveszítünk a

csatát. A román pártok választási elbukása csak egyes csoportoknak a husosfázék közeléből való elkerülését jelent, de reánk nézve katasztrófális lehet, mert megfoszt jogaink érvényesülésének követelési, szorgalmazási lehetőségétől, mert gyöngének, értéktelenné, széthúzóknak bélyegez.

Ha nem leszünk képesek egész erőnket kifejteni; ha nem teszünk tanúságot egységünkéről ha nem lesz kellő számú bajnokunk a politika küzdőporondján: akkor mi a talajt veszítjük el lábaink alól és nem a politikai tusában hanem az életben bukunk el. A földet már kirángatták lábaink alól, a koldustarisznyát a nyakunkba akasztották már, de még szilárdan állunk az élniakarás és élnitűdás szirtalapján. Ha a választási mérkőzésben gyöngékné bizonyulunk, ezt az alapot veszítjük el és akkor megkondithatja felettünk a Végzet az önmagukat pusztulásraírt népek halálharangját.

Az Új Testamentumnak az apostoli cse-

lekedeteiről írott részében olvashatjuk ezeket az igéket: „És mikor a pünkösöd napja eljött, mindnyájan egyakarattal együtt valának.” A Megváltó halála után vezér nélkül maradt tanítványok átértézték, megértették, hogy a világot megváltó eszmék diadalát csak egyakarattal és együttmaradással biztosíthatják. És a mennybeszállott Jézus elküldte a kettős lángnyelveket, melyek Pünkösödnapiján megihlették az egyakarattal együttlevő tanítványokat, kik aztán minden üldöztetéssel, fondorlattal és önkénnyel, csalfasággal és csábítással szemben megteremthették a Krisztus birodalmát. Nekünk, magunkra maradt romániai magyaroknak is egyakarattal együtt kell lennünk és maradnunk, mert eljött a mi próbatételünk és sorsmegalapozásunk Pünkösödjé. Ha egyakarattal együtt leszünk, akkor a pünkösdi kettős lángnyelvek minket is csodákra ihletnek, és mi is meg fogjuk építhetni a mi jogaink és igazságunk birodalmát.

Argetoianu expozéja szerint:

Tíz milliárd deficitje van az államkasszábanak

Ijesztő részletek az ország pénzügyi helyzetéről

Argetoianu

Bukarest, május 22.

Argetoianu helyettes belügyminiszter résztvett Krajovában a kormány választási propaganda-gyűlésén és nagy beszédet tartott. Ezúttal nem mint helyettes belügyminiszter, hanem mint valóságos pénzügyminiszter mutatkozott be és valóban hajmeresztő érdekességeket mondott. A szó szoros értelmében leplezte az ország pénzügyi helyzetét s azok az adatok, amiket őszintén föltárt, reménytelenül elképesztőek, vi-

gasztalanul reménytelenek.

— Ebben a pillanatban, — mondotta a pénzügyminiszter, —

az államkasszábanak több, mint tíz milliárd egyenes deficitje van.

Mert vannak olyan deficitjei is, amelyeket nem lehet egyeneseknek nevezni. Milliárdok jelentenek például azok a kiadási tételek, amelyeket a költségvetésbe nem vettek fel s amelyek még csak könyvelve sincsenek.

tetőzi.

— A vázolt körülmények között, — folytatta beszédét Argetoianu — senki előtt sem lehet kétséges, hogy a megszávozott költségvetésen változtatnunk kell, ha el akarjuk indítani a talpraállási folyamatot. Nekünk nem célunk az, hogy látszatokra építő költségvetési egyensúlyt produkáljunk. Inkább legyen ebben az évben is deficités költségvetés, de az becsületes és a valóságos helyzetnek megfelelő legyen.

A KIBONTAKOZÁS UTJA

A helyzet vázolója után Argetoianu a kibontakozás útjáról beszélt. Mindenek előtt megállapította, hogy az adókat csökkenteni kell, mert egyébként elvérzenek az adóalanyok. Miután pedig a bevételeket már fokozni aligha lehet, ki-söpri az összes minisztériumokat, leegyszerűsíti a közigazgatást s minden fölösleges tételt töröl a kiadásokból.

Ez azonban még mind kevés. Az ország rászorul a külföldi tőke gyors támogatására. Enélkül hiábavaló minden bel-földi erőfeszítés. Nézete szerint tehát a kormány az az első kötelessége, hogy elhárítson minden akadályt a külföldi tőke bejövetele előtt.

Lemondott a belga kormány

Brüsszel, május 22.

A Jaspar-kormány a parlament mai ülésén bejelentette lemondását. Előzőleg a postaügyi miniszter mondott le nyílt ülésen, miután nem volt hajlandó a kormány hadihitel programját magáévá tenni és ehelyett a szociálistákhoz csatlakozott. A parlament ülése után Jaspar megjelent a királynál és átadta lemondólevelét.

Három milliárdos hiány a múlt évről

Ilyen bevezetés után tért rá Argetoianu a pénzügyi helyzet részletezésére. Mindenekelőtt megállapította, hogy közel három milliárdos hiányt örökölt a kincstár a múlt évről. Olyan kiadási tételek ezek, amiket az államkincstár a múlt évben nem egyenlített ki, viszont ebben az évben nem vette őket költségvetésbe, nyilván azért, hogy az amugy is nagyon fenyegetett költségvetési egyensúlyt megőrizze. Pedig azzal a költségvetési egyensúlyval enélkül is igen komoly volt a baj már a kezdet kezdetén is.

A főnti tétel, amit az idei költségvetés kiadási rovatába föl sem vettek, de amit ennek ellenére is ki kell fizetni, kerek 2 milliárd 700 millió lej. Ezenkívül van olyan hiány is a múlt évről, amit nem felejtettek el a költségvetés összeállításánál. Ez 2 milliárd 33 milliót tesz ki. Költségvetés szerint ennek az összegnek megvan a fedezete, de csak a költségvetés szerint, mert az előirányzott jövedelmek olyan gyéren folytak be, hogy a kérdéses összeg fedezéséről szó sem lehet.

Ezenkívül a Casa Depuneritől 695 milliót vett fel a kincstár.

A földkisajátítási szelvények beváltásánál esedékesé vált kerek 1 milliárd.

Az 1931-es kölcsön-szelvények beváltása 842 millió.

Az 1931. évről elmaradt nyugdíjak összege 500 millió és 200 milliót tesznek ki azoknak a tisztviselőknek a fizetése, akik a költségvetésben nem szerepelnek, nem tudni miért.

A rendkívüli hitelek 300 milliót emésztettek föl.

Jelen pillanatban tehát az államkincstárban pontosan 8 milliárd 567 millió lej hiány észlelhető, amelynek nagyrésze még a múlt évről származik. Ha aztán hozzávesszük ehhez azt is, hogy a jelenlegi év első negyede 4 milliárd lejes deficitet járt, úgy mindenki beláthatja, hogy hasonló rossz pénzügyi helyzetben a román állam talán sohasem volt.

MEG KELL VALTOZTATNI A KÖLTSÉGVETÉST.

Argetoianu pénzügyminiszter azonban még ennyivel sem fejezte be a riasztó számadatokat. Kifejtette, hogy az autonóm intézetek valamennyien a leghetlenebb módon gazdálkodtak és számadásaikat súlyos milliárdokra menő deficittekkel zárták le. Ezekért a hiányokért is az állam felelős végeredményében s így az amugyis nagy pénzügyi válságát még az autonóm intézetek külön válsága is

Egyszer volt Pesten kutyavásár...

Budapest, május 22.

Ma láttam az első „bajnoki ebkiállítás”-sal kapcsolatos műkötörök versenyt. A Keleti Pályaudvar mellett, egy hatalmas, fedett csarnokban rendezte meg ezt a kiállítást a MEOE, az ebtenyésztők egyesülete. A nemes versenyzők egymás mellett felállított ketrecekben, bőséges utatás közepette várják a zsüri döntését.

Nagyon szeretem a kutyákat, tenyésztésükhöz azonban nem értek. Csak úgy nagyjában magyarázhatom el, hogy ez a verseny alapjában egy Miss Kutyá választásával azonos. A csarnokban óriási az izgalom: ahogy mondani szokták, „tut” Budapest itt van. Ugyanis a külföld is részt vesz a versengésben, Európa 50 legerősebb kutyáját leküldötték Budapestre. A belföldi és a külföldi tenyésztők élethalál-harcot vívnak a díjakért. E pillanatban a nagy mérkőzés eldöntetlen.

Egy ilyen bajnoki ebkiállítás visszautkrózi a mai társadalom minden igazságtalanságát. Nyílt cinizmussal mutatja, hogy jobb a tőke árnyékában kutyának lenni, mint mondjuk két diplomával állás talan mérnöknek.

Itt van például, egy főuri eleganciával berendezett ketrecekben Wu-Wu von Pressbaum, egy kínai palota-kutya. Arannyal bevont rácsos ágyacékában, kásmiri sár-gaselyem paplan alatt nyugszik, pontosan úgy néz ki, mint egy kínai csecsemő. Mint egy arisztokrata-csecsemő. Anyja Aimée, apja Tong.

Mikor jut egy magunkfajta ember arannyal bevont rácsos ágyhoz? Soha. Legfeljebb a rács valósul meg ebből az álomból, de az sem aranyból, hanem vasból, fönt a cella ablakán.

Dzsingisz Kánt, egy ugynevezett csan-csan kutyát Londonból repülőgép hozta Pestre. Igen kedves eszkimó-pofája van, meg akartam simogatni, de gondnoka, egy zsakettes, szigorú ur leintett:

— Ekszkjuz mi, ször...

Ezt olyan tiltakozva mondotta, olyan méltósággal és felháborodással, hogy láttam, éppen annyira nem lehet bizalmas-kodnom Dzsingisz Kánnal, mint amennyire nem barátkozhatom a welszi herceggel sem.

A morvaországi Grusbachból külön fehérköpenyes ápolónő hozott ide két törpe uszkárt. A kisebbik mindössze 14 centiméter hosszú, ő a világ legkisebb törpe uszkárja. Értéke felbecsülhetetlen, de azért 90 ezer pengőért, azaz 2 millió 700 ezer lejért eladó. Társa már kétszer akkora, s potom 3000 pengőért megkapható. Egyébként mind a kettőt naponta borotválják, anyaszült meztelenek, csupán pó-fácskájukon ékeskedik kipöndörített bajusz.

A törpe uszkár ellentéte Apollo von Ruppertsbach, egy borjunagyságu kutya. Kizárólag cukrászsüteménnyel etetik. Négylábán állva méter magas.

A kitűnő Kálmán Jenő a helyszínen bökverset rögtönzött a kiállításról. Ime, a strófák:

E vasárnap, mint minden éven
Kutyakiállítás voltam,
A kutyákat autón vitték ki,
Mig én szerényen kutyagoltam.

A legszebb, fajtiszta ebek
Különféle díjakat nyertek,
Ez volt az egyetlen tisztaság,
Melyre a versenyzők ügyeltek.

A származást, az őseket,
Kötelező tantárggyá tették,
Akinek nem volt pedigréje,
Azt, sajnos, kutyába se vették.

SALAMON EMEGY.

Budapest ismét szegényebb lesz egy figurával: Salamon Béla, a pesti humor-nak szinte egyedüli és ősi tehetségi mű-veése Berlinbe költözik és filmezni fog.

A magyar köztudat félreismerte Salamon-t. Azt hitte és hirdette róla, hogy egy tehetséges komikus, akin jól lehet nevetni.

Pedig jól lehet rajta sírni is. Mert az ő humora nem egyszerű komikus képesség, hanem valami „különleges és egyedülálló”, körülbelül rokona a chaplini művészetnek, Tragikus aláfes-tésű, mélyen és éppen olyan keserűen, mint a milyen mulattatóan emberi.

Pesten nagyon sokan szerették, de senki sem akadt, aki igazán felismerte volna. Ehez a felismeréshez speciális szakavatottság és elfogulatlanság kellett. Egyszer Joe Pasternak, az amerikai Universal világhírű igazgatója meglátta Salamon-t.

— Ezt az embert át kell adni a világ-nak! — mondotta.

S azonnal leszerződött.

Salamonnal a magyar színjátszás egyik legerősebb, mondhatnánk legfrappán-sabb figurája távozik. S jellegzetes, hogy amint távozik, azonnal felismerik, hogy nem bohóc volt, hanem művész.

Egyelőre levették a Csiki Magánjavak ügyét a Népszövetség napirendjéről, mert Románia békés megegyezést ajánlott

Ha a megegyezés nem sikerül, a szeptemberi ülésszakon végleg dönt a Népszövetség

(A B. L. tudósítójának távirata.)

Genf, május 22.

A Népszövetség, Curtius elnöklésével, tegnap döntött a csiki magánjavak ügyében. Az ülésen jelen volt Briand, Henderson, Grandi. Romániát Antonia-de miniszter képviselte. A tanácssterem egyik sarkában a magyar delegáció között állottak a memorandum Erdélyi benyújtói.

A csiki magánjavakról szóló jelentést Joskizava japán delgátus nyújtotta be.

Antoniade, Románia nevében, kérte a Népszövetséget, hogy a csiki magán-javak tárgyalását halassza el, tekintettel arra, hogy Románia békésen kíván megegyezni a székely határbirokok tulajdonosaival. Abban az esetben, ha a megegyezés nem sikerülne, úgy Antoniade szerint, az ügy tárgyalását még mindig ki lehet tűzni szeptemberre.

A Népszövetség, rövid tanácskozás után, elfogadja a román álláspontot, és külön is felszólította Romániát a megegyezésre, amely, ha nem sikerül, a csiki magánjavak kérdése véglegesen döntésre kerül a Népszövetség szeptemberi ülésszakán.

Seidner Imre.

Mibe pusztul bele a kisebbségi polgár?

Aktákat sülyesztett a szatmári pénzügyigazgató

7 hónapig rejtgette a főbbezést, hogy százezreket hajthasson be jogtalanul — Inzolvenciába kergeti az adószadizmus a kereskedőket

Szatmár, május 22.

Ott tartottunk a szatmári adófronttól szóló jelentéseinkkel, hogy a pénzügy-igazgató rendelkezésére a kisebbségi üze-mekben megkezdették az adótartozás fejében lefoglalt munkagépek lepecsételé-sét és ezzel végképpen lehetetlenné tették az ipari üzemek tulajdonosainak, hogy megkereshessék a kenyérre és adóhátrá-lékra való. Eme jelentésünk óta örven-detos változás állott be Szatmáron. A Jorga-kormány a város lakosságának ál-talános örömeire helyezte a szatmári pénzügyigazgatóság éléről Andreicutiu Péter adminisztrátort, aki beteges ambi-ciójával valóságos adószadizmust üzött a gazdasági válság legsiralmasabb eszlen-deiben Szatmáron és Szatmármegyében.

Az eddigi pénzügyigazgató távozásával megdöbbentő dolgok kerültek napvilágra

azokból a manőverekből, amelyeket Andreicutiu a város kisebbségi polgárai ellen folytatott. Ha legutóbb az ipari üze-mek guzsbakötéséről kellett beszámol-nunk, most arról adhatunk hírt, hogy a pénzügyigazgató a szolgálati szabályokat és a törvényt megszegve miképpen tar-tott magánál csaknem esztendőig aktákat csak azért, hogy az általa önkényesen ki-vetett adók összegét behajthassa, mielőtt a felsőbb fórumok leszállíthatnák az alaptalan és irreálisan kivetett adó ösz-szegét. Most derül ki, hogy milyen ke-gyetlenséggel feküdt rá ez a betegesen rosszindulatú hivatalnok a város egész gazdasági életére és miképpen kergetett fizetéseketlenkébe komoly, megalapo-zott kereskedelmi vállalatokat.

Amit az itt következőkben elmondunk, nem egyedülálló eset Szatmáron, de egyi-ke a legjellemzőbbeknek.

A krízisben négyzseresére emelik az adóalapot

Két szorgalmas testvér, Schwartz Sán-dor és József, cérnakereskedést folytat-nak Szatmáron. Szolid üzletemberek, a kiknek egész életcéljuk üzletük fölvirá-goztatása volt. Nehéz, kitartó munkával el is tudtak boldogulni, amíg a végzet rá nem szabadtotta erre a városra Andrei-cutiu Péter pénzügyigazgatót. A gazda-sági válság itt különösen 1929-ben kezdte meg a maga romboló munkáját és erre az időre esik az új pénzügyigazgató mű-ködésének kezdete is. Addig százezer lej volt a Schwartzék társas üzletének az adóalapja. Az új pénzügyigazgató nem nyugodott addig, míg duplájára nem emelte.

Még föl sem ocsudtak az emelés fölötti rémületből, amikor most esztendője elkö-vetkezett az új kivetés sora. A Schwartz-ék adómegállapítását a speciális bizott-ság elé utalta a pénzügyigazgató azzal, hogy ők nagykereskedők. És volt ereje hozzá, hogy az adójukat, amelyeket csak az előző évben emeltek föl száz percent-tel, újabb 180.000 lejjel fölemeltesse 380 ezer lejre. Hogy miképpen sikerült ez a pénzügyigazgatónak akkor, amikor a jö-vedelmek különösen a kereskedelemben

rohamosan estek, arra megvolt a maga speciális módszere Andreicutiunak. A törvénnel szembeszállva megakadályoz-ta, hogy a kivetéseknél ott legyen a fő-lebbezési bizottságban a nagykereskedé-lem képviselője. Nyilvános botrányt ren-dezett, csak hogy a kereskedelmi és ipar-kamara gerinces delegátusát eltávolíthas-sa a főbbezési bizottságból.

Schwartzék tiltakoztak az adóemelé-s ellen. Andreicutiu ugyanis idejövetelekor azt mondta, hogy azért tartja szükséges-nek az adók emelését, mivel azelőtt aránytalanságok voltak a kivetéseknél és ő ezeket az aránytalanságokat akarja megszüntetni. Schwartzék a főbbezési tárgyaláson arra hivatkoztak, hogy náluk nem lehet szó arányosításról, hiszen az ő adójukat, az előző évben éppen száz per-centtel emeltette maga Andreicutiu, nincs tehát meg az indoka az újabb emelésnek éppen akkor, amikor köztudomás szerint és bizonyíthatóan csökkent a kereske-delmi forgalom. Hanem hasztalan be-széltek ők az adminisztrátornak, annak nem volt füle a védekészék és érvek meghallgatására, sem érkeke a neki nem tetsző igazságok megérzésére. Az újabb

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás lájdal-mak csakis a

Dr. MANU MUSCEL-féle

ANTINEVRALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tar-talmaz, fentl eredeti jelzéssel. Kap-ható gyógyszerárakban és drogé-riákban. 1721

emelés megtörtént és Schwartzéknek 380 ezer lej lett az új adóalapjuk.

ELTUNT A RECURS.

A főbbezési bizottságban Andreicutiu pénzügyigazgató kedve szerint hozott adóemelé-s ellen Schwartz Testvérek re-curst adtak be. A recurs a nagyváradi ítéltáblához volt címezve és a szatmári pénzügyigazgatóság iktatójában adták be. Ez még a múlt esztendő júliusában tör-tént és a két kereskedő várta a tábla döntését, amely azonban nem akart ee-hogysem megérkezni, pedig a nagyváradi tábla néhány hét alatt szokta meghozni a döntését az ilyen ügyekben.

Ezalatt a pénzügyigazgató a legerőszakosabb eszközökkel vette igénybe, hogy a jogtalanul fölemelt adó összegét be-hajtsa a két kereskedőtől. Fűhöz-fához fordultak a szerencsétlenek, de még vi-gasztaló szót sem kaptak sehol, nemhogy védelmet. Maga a kereskedők elnöke ki-jelentette, mikor panaszával hozzá for-dultak, hogy Andreicutiunál szemben te-hetetlen az egész város és nem tudott mást mondani, mint:

— Magukat bizony készre csinálja a pénzügyigazgató.

És valóban „készre csinálta” őket Andreicutiu. Előbb foglaltatott náluk, majd elhurcolta az árúikat és nem nyugodott addig, míg fizetéseketlenkébe nem haj-totta a két kereskedőt. A jövő sem ha-gyott adókiivetés alapján 112.000 lejt vasalt be rajtuk a fiskus akkor, a mikor a legrosszabbul ment az üzlet és a mikor ekkora összegnek az elvonása ölke-rülhetlenné tette az inzolvenciát. A két Schwartz testvér nem bírta már a sarco-lást, a sanyargatást és sürgette a nagy-váradi táblánál a félév előtt beadott re-curs elintézését. Akkor aztán kiderült, hogy

a pénzügyigazgató föl sem terjesztette azt a táblához, hanem a pénzügyigaz-gatósági iktatóból kiadatta magának és bezárta a fiókjába, ahol csaknem tíz hónapig hevertette és csak akkor ter-jesztette föl a táblához, amikor már előbb sikerült kiszekírozni Schwartzék-ből a 112.000 lejt.

Csak mostanában érkezett le a tábla döntése, amely megsemmisíti Schwartzék panaszja alapján a kivetést és új adóki-vetésre utasítja a pénzügyi hatóságot.

A JOGTALANSÁG, MINT JOGFORRÁS.

Amig idáig jutott azonban az egész dolog, akkorára már a két komoly keres-kedő maga alá került. Ők már előre lát-ták, hogy akkora összeget, amekkorát a pénzügyigazgató követel tőlük, nem ké-pesek zavar nélkül elvonni az üzletből a mai viszonyok között, elvesztették fe-jüket és nem volt meg a nyugodtságuk, energiájuk ahhoz, hogy elháríthassák ma-guk fölől az inzolvenciát.

Amde Andreicutiu nem elégedett meg a tavaly kiereszkolt 112.000 lejjel, ha-nem ugyanazt, sőt valamivel még annál is nagyobb összeget akart kiszedni erre az évre is. Az eszköze megvolt hozzá. Az idei adókiivetésnél a tavalyit vették ala-pul és minthogy a pénzügyigazgató mes-terkedése folytán a tavalyi kivetés dol-gában nem érkezett le a kivetések ide-jére a tábla döntése, Schwartzéknek meg-hagyták a tavalyi adójukat erre az évre is. És a pénzügyigazgató már hozzá is kezdett ennek az összegnek a behajtásá-hoz. Már újból megkezdtek a foglalatást az idei adók fejében a két testvérről és 1345, szám alatt a közeli napokra hat-vanezer lejre árverést is tűztek ki elle-nük. Ezt az összeget ennek az évnek első felére eső adóként akarta beinkasszá-ltatni a pénzügyigazgató.

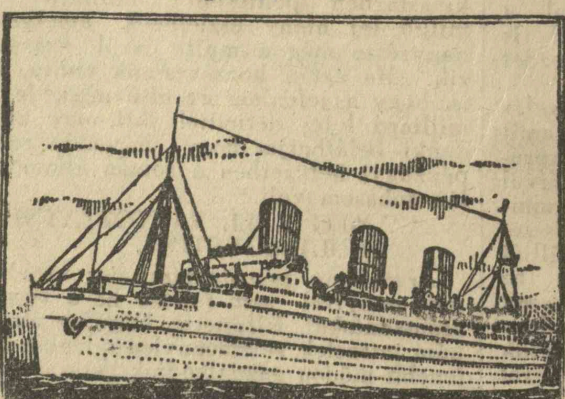
Hogy Schwartzék adóját a tábla dön-tése szerint le kell szállítani és hogy így a két Schwartz testvértől tavaly bein-kasszált 112.000 lejből már az idei adóra is jut tekintélyes összeg, azzal nem akart törődni a pénzügyigazgató. Ő sürgette az újabb, jogtalan alapou megállapított adónak a behajtását, hogy teljesen elvág-jja a lehetőséget is annak, hogy ez a két dolgozó ember lábra állhasson.

Most, hogy a tábla döntését már nem tudta tovább elmentekedni Andreicutiu és Jorga jóvótáblából megszabadult tőle Szatmár, talán enyhülni fog a helyzet. Talán sikerül megállapítani az adószadiz-must, amely Andreicutiu utja volt és a mely tömegével tette tönkre Szatmáron az egzisztenciákat.

k. 2.

Canadian Pacific Railway

Empress of Britain

Mint a legnagyobb, legpazarabb beren-dezősű uszó világváros, a C. P. R. büsz-kén „Empress of Britain”-nek nevezte el új hajóját. Ez az óriás (42500 tonna) az eddigi uszó „királyalkotások”-nak legnagyobbika és legszebbike, s május 27-én kezdi meg első útját Southamp-ton-ból és Cherbourg-ból Canadába és az Amerikai Egyesült Államokba.

Következő indulások: június 17, július 8, július 29, augusztus 12, stb.

Az utazás 5 napig tart, ebből csak 3-1/2 nap a nyílt tengeren.

A jövő téli szezonban az Empress of Britain csodahajó világhírűli uton, a világ csoda helyeihez viszi utasait, olyan utvonalon, amelyen eddig csak 30.000 tonnás hajók közlekedtek.

Felvilágosítást díjtalanul és készséggel megad a romániai vezérképviselet:

„CANADIAN PACIFIC” Bukarest, Calea Griviței 181.

Tőkés Ernő mégis vállalkozott a testvérháborúra

Zavartalanul folyik a Magyar Párt választási agitációja

Temesvár, május 22.

Az Országos Magyar Párt temesmegyei tagozata újabb meglepetéssel szolgált. Miután szilárdan kitartott, a központ akarata ellenére is, a sváb disszidensekkel kötött paktuma mellett, most a szociáldemokratákat is bevonta a maga választási szövetségébe. A szociáldemokratákkal kötött paktum csak a szenátorválasztásra vonatkozik. A magyar-párti tagozat és szövetségese, a disszidens svábok csoportja, közösen kötött megegyezést a szociáldemokraták ottani tagozatával. A két párttagozat paktuma eszerint három csoport választási blokkjává nőtt.

A közös megegyezéssel összeállított szenátorjelölőlista két első helyét a svábok kapták. A harmadik jelölt a magyaroké, a negyedik a szociáldemokratáké. A svábok második jelöltje azonban a képviselő jelöltek között is második helyen áll s így győzelem esetén a harmadik és negyedik helyek előre tolódnak. Így a lista: 1. Nöl Ferenc, 2. Hügel Antal, a svábok vezére, 3. Rosenthal Marcel dr., 4. Magyar Géza.

ERŐTELJES MAGYARPARTI
PROPAGANDA HÁROMSZÉK-
MEGYÉBEN

Háromszékmegyében a benyújtott magyar-párti lista a negyedik sorrendi számot kapta. Jelöltjei: Szentkereszty Béla báró, Abrudbányai Ede dr. és Szabó Béni. A Magyar Párt szenátorjelölő listája, amelyen Sándor József neve áll, az ötödik sorrendszámot kapta.

A szenátorválasztás háromszéki érdekessége az, hogy a kormánynak mégis sikerült ebben a megyében fognia egy magyar dezertőrt, Tőkés Ernő személyében. Így aztán Sándor József Tőkés Ernővel találja szemben magát, aki neki, mint református lelkész, alantosa, miután Sándor József főgondnok. Tőkés Ernő följelölését a megye magyar lakossága általános undorral fogadta.

Egyébként pedig a Magyar Párt jelöltjei már meg is kezdték erőteljes választási propagandájukat. Május 20-án Baróton volt népgyűlés, amelyen Sándor József ismertette a Magyar Párt programját, Abrudbányai Ede gazdasági kérdésekről tartott előadást, Szentkereszty Béla báró és Fábán László pedig az egység megőrzésére, a rend és törvények betartására buzdították a választókat. Barótról Nagyajtára, Hidvégre és Árapatakra mentek a jelöltek, pénteken az Olt-menti községeket látogatták sorra. 23-án délelőtti Kovásznán, délután Kézdivásárhelyen, 26-án pedig Sepsiszentgyörgyön lesz népgyűlése a magyarságnak. Eddigi megállapítások szerint a hatóságok sehol sem támasztottak akadályokat a magyar jelöltek propaganda munkája elé.

ARAD KISIPAROSAI A SZOCIAL-
DEMOKRATAKKAL MENNEK

Arad kisiparosai között óriási elkeseredést keltett az a hír, hogy Argetoianu belügyminiszter nem vette föl a kormánylistára az iparosság jelöltjeit. Kijátszottnak érzik magukat, mert Jorga kijelentései és a velük folytatott tárgyalások miatt kifogytak az időből s így önállóan már nem is vehették fel a választási küzdelmet. Táviratilag fejezték ki megbotránkozásukat és tiltakozásukat a kijátszás miatt s aztán, — részben talán megtorlásképpen Argetoianu viselkedése miatt, — paktumot kötöttek a szociáldemokrata párttal, amely helyezést nyújtott jelöltjeiknek.

Aradon idáig összesen 11 politikai párt nyújtott be jelölő listát a törvényszék elnökénél. Jelölőlistákat adtak be a következők: 1. Kormánypárt. 2. Bratianu György. 3. Nemzeti parasztpárt. 4. Averescu. 5. Dolgozók blokkja. 6. Az országos zsidó párt aradi tagozata. 7. Magyar Párt. 8. Kuzisták. 9. Szociáldemokraták. 10. Lupu és végül 11. a kamatellenes liga.

A MAGYAR PÁRT PROPAGAN-
DÁJA BRASSÓMEGYÉBEN

A Magyar Párt brassómegyei jelöltjei tegnap kezdték meg körútjukat a megyében. Bodola és Keresztvár községek voltak az első állomások, ahol a jelöltek felvették az érintkezést a néppel. Bodola községben a református papilak hatalmas udvarán gyűltek össze a választók, hogy meghallgassák jelöltjeiket. Serester Tamás református lelkész, tagozati elnök üdvözölte a jelölteket és kíséretüket. Szép beszédében biztosította a Magyar Párt zászlóhordozóit, hogy Bodola magyarjai teljesíteni fogják kötelességüket. Szabó Béni nagy tetszéssel fogadott beszédében számolt be az utóbbi idők eseményeiről és parlamenti munkásságáról, majd bemutatta jelölttársait. Szórády Lajos szenátorjelölt, Hettmann Antal és Papp Endre dr. képviselőjelöltek hasonló beszédekben fejtették ki, hogy a Magyar Párt a mai rettenetes gazdasági helyzet megváltoztatásáért, a gazdák, kereskedők, iparosok, munkások és az egész nép megsegítéséért küzd. A választók lelkes éljenzéssel tanúságot arról, hogy együttéreknek

jelöltjeikkel. A szép gyűlés Serester Tamás zárszavaival ért véget.

Keresztvár község elején diadalkapu és hatalmas tömeg várta a Magyar Párti küldötteit. A községi zenekar hangjai mellett robogtak be az autók. Az érkezőket Málnassy Andor birtokos üdvözölte a község magyar népe nevében. Szabó Béni válasza után a hatalmas tömeg az Indig-féle vendéglő nagyszobájába vonult, ahol a leglelkesebb hangulatban folyt le a választók gyűlése. Kiss Endre református lelkész, a tagozat üdvözlését tolmácsolta. Eymás után szólaltak fel Szórády Lajos, Szabó Béni, Hettmann Antal és Papp Endre dr., akiket hosszasan ünnepelt a termet megtöltő választók tömege. Kocsis Béla és Kiss Endre kitartásra és egységre buzdító beszéde után a gyűlés véget ért, de a Magyar Párt emberei még sokáig elbeszélgettek az egybegyűltekkel, akik megható szeretettel tekintet fogadtak, hogy a zászló mellett rendíthetetlenül kitartanak.

Pünkösdi három ünnepén tartja meg a Magyar Párt a megye többi magyar falvaiban gyűléseit, amelyekre a választók nagy érdeklődéssel készülnek.

Tegnap délután egy tizenegyedik listát is adtak be a brassómegyei választásra. Ez a kamatellenes liga listája. Így a Magyar Párt 10-es számú és dültkereszt-jegyű listája az utolsóelőtti lett.

A magyarság hangulata lelkes és erősen bizakodó.

Madgearu szenzációs kortesbeszédet tartott Bukarestben

Argetoianu-kormány következik, melynek legélesebb ellenzéke Jorga lesz

Erőszakra erőszakot ígér a nemzeti-parasztpárt

Bukarest május 22.

Maniu elnöklete alatt tartotta meg a nemzeti-parasztpárt első választmányi gyűlést a fővárosban. A gyűlés színhelye a nemzeti-parasztpárt új klub helyisége volt, melyre ez alkalommal felvonultak a fővárosban tartózkodó összes nemzeti-parasztpárti vezetők. Madgearu volt a gyűlés főszónoka, akinek beszédéből az alábbi szenzációs részeket közöljük:

— Mi magunk voltunk azok, akik kértük a királyt, hogy egy nemzeti-kormánnyal váltsasson fel bennünket. Tisztában voltunk azzal, hogy ez az egyetlen mód, mely egészségesse teheti az országot. Öfelsege egyetértett velünk és ezért jött az országba Titulescu. Amikor egyes politikai csoportok nem akarták támogatni Titulescut, felvetődött a szakértőkből álló kormány gondolata. Ezt a kormányt is hajlandók lettünk volna támogatni. És mi volt a válasz, amit kaptunk? Megalkult egy kormány, melyet provokációs kormánynak nevezhetünk.

Madgearu ezután általános derűltség között jelentette e, hogy nagyon rövid

időn belül Argetoianu teljesen a kezébe fogja kaparintani a kormányt és éppen Jorga híveivel együtt fogja képezni az Argetoianu-kormány legélesebb ellenzéki csoportját.

— Miért van szükség csendőrökre a választások alkalmával? — kérdezte Madgearu beszédében. Mi kaszányákban tartottuk a csendőröket a választások alatt, miért akarja Argetoianu a csendőröket kivézenyelni? Mi nem tűrünk választási erőszakosságokat és ha ilyesmi elő fog fordulni, erőszakra erőszak lesz a válaszuk. Ha verekedő bandák fognak megjelenni velünk szemben erre az lesz a válaszuk, hogy egy egész nemzetet állítunk szembe a bandákkal és azután legyen verekezés.

Beszéde végén Madgearu a Jorga-kormány által bevezetett diktatórikus módszerekről beszélt és így fejezte be szónoklatát:

— Nem egy kormány ellen harcolunk, hanem felhívjuk az országot ellenállásra a diktatura-törvényekkel szemben.

Kinos incidens a brassói megyeházán

Rendőrök távolították el helyéről a brassómegyei állandó választmányának elnökét

Brassó, május 22.

Az a királyi dekrétum, amely a vármegyei tanácsok elnökeit megfosztotta méltóságuktól és hatáskörüket a vármegyei prefektusra ruházta, Brassómegye tanácsának állandó választmányában szerda délután

súlyos és kinos konfliktushoz vezetett.

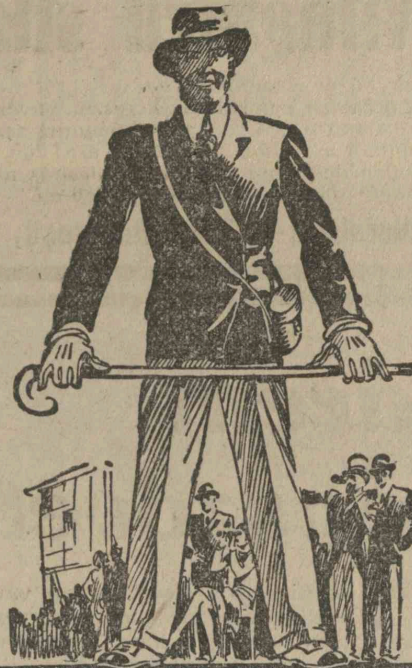
Radu Olteanu, a vármegyei tanács elnöke kerekén megtagadta az új törvényszáznak való engedelmességet és megtagadva hivatala átadását, súlyos bírálatot mondott a dekrétumról. A kinos jelenet azzal végződött, hogy

Florian Zacharia, Brassóvármegye új prefektusa rendőri karhatalommal távolította el Radu Olteanút, aki engedett is az erőszaknak, de álláspontja fenntartásának jeléül hivatalá-

nak átadását az erőszak alkalmazása ellenére is megtagadta.

Szerdán délután a brassói vármegyei tanács állandó választmányának tagjai izgatottan és kíváncsian jelentek meg a gyűlésen, mert bizonyosra vették, hogy Radu Olteanu elnök tiltakozni fog elmozdítása ellen. Bár napok multak el a királyi dekrétum megjelenése óta, Radu Olteanu elnök mégis megjelent és el akarta foglalni az elnöki széket. Ekkor azonban Florian Zacharia, Brassómege új prefektusa figyelmeztette Radu Olteanút, hogy őt az elnöklés joga már nem illeti meg.

Az ülés izgatott atmoszférájában Radu Olteanu ekkor memorandumot olvasott fel s abban hivatkozott arra, hogy elmozdítása nem törvényes s egyébként a vármegyei tanács tagjai a me-

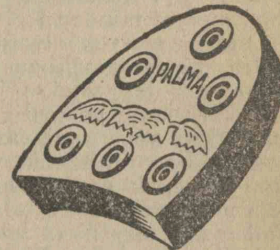
Ember lehet a talpán

de ehhez sok kell. A külső megjelenést sem szabad elhanyagolni. Mindenekelőtt nem szabad félretaposott cipősarokkal járni.

A PALMA sarkot azért kedvelik annyira minden kulturállamban, mert elegáns és tartósabb, mint a bőrsarok.

Nem luxusból, hanem okosságból és takarékoságból viselik a cipőt

csak PALMA kaucsuk sarokkal.

morandum aláírásával is azt bizonyítja, hogy továbbra is kitartanak az ő elnöksége mellett.

A prefektus most felvilágosítást kért az állandó választmány tagjaitól a memorandumra vonatkozólag. A választmány tagjai leszögezték, hogy

nem a prefektus személye ellen foglaltak állást, hanem tiltakoznak a törvénytelen rendelkezés ellen, viszont a prefektussal együtt óhajtanak dolgozni.

Radu Olteanu ezután rendkívül heves szavakkal vette bírálat alá Argetoianu rendeletét és megfenyegette a választmány tagjait, majd kijelentette, hogy miután őt a törvény rendelkezéseinek megfelelő formák között állították a vármegyei tanács élére,

helyét az alkotmányellenes dekrétum alapján nem hagyja el.

A rendkívül izgatott hangulatban Florian Zacharia prefektus felszólította Radu Olteanút, hogy hagyja el a termet, ez azonban nem engedelmeskedett.

A prefektus végül is rendőri karhatalomért telefonált és intézkedett, hogy Radu Olteanút erőszakkal távolítsák el a gyűlésteremből.

A rendőrség hamarosan meg is jelent a vármegyeházán és Radu Olteanút kituszkolta a gyűlés színhelyéről.

Az izgalmas konfliktus ezzel a fináléval természetesen nem ért véget, mert Radu Olteanu kijelentette, hogy hivatalát nem adta át. Florian Zacharia prefektus és Radu Olteanu kinos összecsapásának előreláthatólag a hatóságok előtt is folytatása lesz.

HALLÓ: ITT RÁDIÓ KOLOZSVÁRI!

Ne tessék megijedni. Még nem építették fel a tervbe vett nagy leadóállomást. Hol vagyunk még attól? Egyéből van szó, egészen más dologról. Az egyik kolozsvári rádiócég főnökével beszélgettem. Beszélgetés közben észreveszem, hogy a kereskedő halomszámra címz valamilyen azonos szövegű levelezőlapot. Megnézem a szöveget. Figyelmeztetés a címzettnek, hogy a postaigazgatóság újabban nagyon szigorúan jár el azokkal szemben, akik nem fizetik be pontosan a hivatalos előfizetési díjat, sőt gyakran el is kobozza a készülékeket.

Nem értettem a dolgot.

— De mi köze önnek ehhez?

— A vevőimnek küldöm.

— Szóval, előzékenységre?

— Az is. De — a gépek nincsenek kifizetve és ha elkobozzák, az én károm lesz.

Istenem, mire nem kell manapság gondolnia és költenie egy kereskedőnek!

Jogaink érvényesülése, igazságunk diadala attól függ: hányan

szavazunk e jeltre: ✂

Világhírű siker!

Hogy házat a nyiroktól, nedvességtől megszabadítsa, nincs szüksége nagy építési munkálatok keresztülvételére, hanem egyedül biztosan és gyorsan a „BUER” készítménnyel száríthatja, bármilyen helyen és állapotban is volna. Egy doboz ára 200 lej, mely elegendő 8 m²-hez. Minden dobozhoz használati utasítás mellékelve. Kapható minden szakmabeli üzletben.

Főlerakat: „BUER” București, Str. Mecet 33.

A harem és a Népszövetség

Mostanában sok szó esik a keleti rabszolgakereskedelemtől. A Népszövetség óriási méretű akciót indított, hogy megállapítsa, van-e rabszolgakereskedelelem a Keleten, a párisi Matin négyszázezer frankot adott ki, hogy Joseph Kassel, a kitűnő francia író, Abessziniába utazzék és a francia bulvárlapnak oly rémségekről írjon, melyet minden Keletet megjárt ember tud és melyek olvasása mosolyt csal ajkára, parlamentekben interpellálnak, kormányok jegyzeteket intéznek, a rabszolgakereskedelemtől pedig vígan folyik és nem is lesz vége, amíg az iszlám a magatartásában uralkodik, vagy míg az európai országok keze és hatalma beférkőzik a mohamedán által lakott területek minden még oly távol fekvő és megközelíthetetlen fészkebe. Mert legyünk azzal tisztában, hogy a mohamedán és rabszolgakereskedelemtől egymástól és magától van, rabszolgaság is van. Mert mi a harem? Rabszolga, akit vesznek és eladnak. Az, hogy nem dolgoztatják, és jól tartják, sőt kényeztetik, becézik, szép ruhába öltöztetik, ékszerekkel halmozják, csak kendőzése a ridg valóságában kellemetlenül hangzó ténynek, hogy a harem a rabszolgaság legkínzóbb hajtása és ha a Népszövetség mindennemű rabszolgaság ellen küzd, elsősorban a harem ellen kellene harcolnia és a harem megszüntetésére kellene törekednie.

A harem a legtöbb európai szemében poétikus látszatot ölt fel, a harem hölgyek irigylét teremtésének tűnnek fel, akiknek semmi más dolguk, minthogy uruknak és parancsolójuknak tesszenek és nem gondolják meg, hogy a harem hölgyeket veszik, és pedig apjuktól, anyjuktól, egyéb hozzátartozójuktól, anélkül, hogy az eladott „jószág” véleményét kikérdeznék, hogy kinek tulajdonába megy át, amint hogy a leendő férj sem igen ismeri, hogy kit fog „hitveseként” üdvözölni. Az „üzletet” anya, néne, legközelebb azonban hivatalos közvetítőnők bonyolítják le, nézik meg az „árut”, alkudnak rá és hozzák át a „vevő” házába.

A mohamedán egyház nem ismeri a házasság szentségét. Minden nő, aki átlépi a mohamedán férfi házaküszöbét, eo ipso felesége. Ahhoz, hogy a mohamedán férfi megnősüljön, szükségtelen papnak vagy hatósági személynak, legkevesbé anyakönyvvezetőnek részvétele. Ebből következik, hogy a házasság könnyű — csak a vételárát kell megfizetni, de a válás még könnyebb, ki kelti dobní az asszonyt (megbocsátanak e durva szóért, de a tény nem lehet körülírni), a kapcsolat férj és feleség között ezzel máris megszűnt — ellenben a vételár odaveszett — s igen sok házasságot ez tesz hosszúéletűvé, a legtöbb férj sajnálja a sokszor magas vételárát...

Természetes, hogy u. n. jobb családok meggondolják, hogy kinek adják el leányaikat. Dehát Keleten nem is a „jobb családok” köréből rekrutálódnak a haremek. Erre a célra szolgálnak a lánykereskedők bevett, megtört és istápozt in-tézmenye. Nem az európai értelemben vett lánykereskedőké, akik rossz hírű házaknak szállítanak „árut”, hanem a haremek „áruszállítóit”, akik gyakran u. n. uri de megszorult körök, főleg azonban szegényebb sorsban levő szülők sikerült leányaikat vásárolják igen sokszor jó drága áron, kitaníttatják, kiművelik őket és 15—16 éves korukban tovább adják a haremeknek.

A különbség az előbb említett házasság és a harem hölgyek utóbbi módon való „beszerzése” között az, hogy míg a családoktól „vett” feleség megtart némi közösséget, kapcsolatot családjával, felkeresheti szüleit, válás esetén visszatér hozzájuk, addig a tulajdonképpeni harem hölgy megszaki minden összeköttetést családjával, legtöbb esetben nem is ismeri szüleit (5—6 éves korában válnak meg tőlük) és „ura” bármikor eladhatja vagy elajándékozhatja. Viszont minden harem hölgy a négy törvényes feleség rangjára emelkedik, ha gyermeknek ad

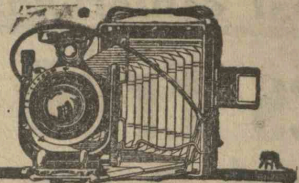
életet. Innen van az a versengés, tülekedés, mely a gyerekekért dúl a haremekben és mely küzdelemben régebben a gyilok és méreg is gyakran szerephez jutott.

Ne higgyük, hogy a rabszolgakereskedésnek ez a neve a multak emléke. A szultánság utolsó napjáiig Törökországban is divott. Sztambulban még a 80-as években nyílt rabszolgánvásár volt, de még a háború végéig lehetett egyre magasabb áron szebbnél-szebb török, örmény, cserkesz lányokat kapni. Főleg utóbbiaknak volt nagy áruk. Belőlük egészítették ki a nagyuri haremeket. A török szultánok és hercegek feleségei és kegyencnői csupa cserkesz nő volt. Török nőt tévedésből sem lehetett találni a nagyuri haremekben. Egy régi török törvény tiltotta az uralkodó család tagjait attól, hogy török családoktól vegyenek maguknak feleséget. Ezzel nagy bölcsen az egyes családok vetélkedését és nőtárgaik révén az uralkodó befolyásoltságát küszöbölték ki. Viszont a cserkesz nők szépek, nagyon szépek, a világ legszebb leányai. De nehogy sajnáljuk őket, hogy mint rabszolgákat adják el őket. Erre nevelték őket. Szüleik mint nemzeti ipart űzik a leánygyermek eladását az u. n. haremiskolák számára, ahol kiképzik őket, megtanítják mindarra, amire szükségük lehet és 15—16 éves korukban eladják őket a nagyuri haremeknek.

Egy ilyen haremővendék legmerészebb álma, hogy hercegi harembe kerüljön, hogy így hercegnő, sőt szultána, császárnő legyen. Nem ismerik a szabad életet, nem is vágyódnak utána. Ha megnyitnák a harem kapuját, nem tudnának mihez kezdeni. Elzúlnának, elpusztulnának, mint a szultáni haremek megszüntetésével történt Törökországban.

Ha Törökországban a harem kapui becsukódnak és ezzel a harem címen leplezett rabszolgatartás meg is szűnt, teljes virágzásban pompázik még Perzsiában és Arábiában, abban a két mohamedán országban, ahová az európai civilizáció, az európai befolyás még nemigen jutott.

A harem hölgyeken kívül még házi rabszolgák is vannak, jelenleg már csupán Arábiában. A vahabiták, akik meghódi-

Voigtlander

Kétszeresnél nagyobb kihuzat!

Mily gyakran megesik, hogy egy közönséges géppel való fényképezésnél a hegyek, avagy falu a völgyben igen kicsinyre jönnek ki, ha igen távol vannak. A Voigtlander „Avus”-gép ezt a hátrányt megszünteti.

Ez a gép ugyanis a kétszeresnél nagyobb (nem csak kétszörös) kihuzattal bír, úgy hogy csak egy focarlencsét kell az objektívra tenni, hogy a hegytetőn levő templomot, avagy a völgybeli malmot jól lehessen „kapni” és így szép, nagy képet nyerni.

És tessék meggondolni: Egy Voigtlander gépnél minden oly pontosan és erősen van megépítve, hogy az objektív még szélber sem inog. Ha tehát egy ilyen gépet akar (és ki ne kívánna manapság egy ilyet?) úgy mindenképp mutattasson be magának egy

Voigtlander

gépet, a mely minden fényképüzletben megtekinthető.

Fényképezéssel az élet tartalmasabb!

tották egész Arábiát, szigorúan ragaszkodnak a Korán szavához, mely megengedi a rabszolgatartást. Magának Ibn Szaudnak, Hedzsász királyának udvara szinte nyüzsg a rabszolgáktól. Testőrsége csupa fekete rabszolga, akikben jobban megbízik, mint saját hibeiben. Ép így minden arab seik több rabszolgával rendelkezik, akik őrt állnak sátra előtt, sőt álmát is őrzik, mert csak így érzi életét biztonságban.

Ezek a rabszolgák tulajdonképpen Arábia urai, mint ahogy a néger rabszolgák uralkodnak arab férjeik fölött. Az ezekből a házasságokból született gyerekek inkább negerek, mint arabok. A szerencsés rabszolgák révén az egész nemes arab faj elnégeresedik és pl. maga az uralkodó család már inkább néger, mint arab.

Igy nem csoda, hogy a rabszolga-intézmény Arábiában ki nem irtható és hiába mennydörögnek ellene Genfben vagy Londonban, tovább virul és terjed. De talán maguk a rabszolgák tiltakoznának legjobban az ellen, ha fel akarnák őket szabadítani. Otthon, Szudánban, Aetiópiában, az üldözött vadnál is rosszabb az életük, nincs betevő falatjuk, míg ha Arábiában a szultán vagy törzsfő táborában szolgálnak, legszűkebb környezethez tartoznak, tejbe-mézbe fürösztik

őket és oly jó dolguk van, aminőről gyermekkorukban nem is álmodhattak. Nem is rabszolgák, hanem urak, mindenesetre nagyobb urak, hatalmasabbak és jobb módban élők, mint a szabad arabok, a kik közül nem egy szívesen cserélné velük mig arról még sohasem lehetett hallani, hogy a rabszolga akarna cserélni a szabaddal és például meg akarna szökni. Nem bolond, hogy szabad legyen és dolgozzék, vagy pláne nyomorogjon, amikor mint rabszolga henyélhet és minden jóban bővelkedhet...

Ez a rabszolgaság a Keleten!

Atlasz Márton.

VENDÉGLÖST

keres a

Sz. 13114

Birák Háza Szanatórium

BĂILE SOVATA (Szováta)

Előnyös feltételek mellett, saját étteremhez. Feltételek Rudolf Morse hirdetési irodában. Cluj tekinthetők meg. Ajánlatokat ugyanoda f. hó 21-ig bezárolag kérünk.

VESTIS

R. T. BRASSÓ. TELEFON: 128

Minden szabónál megtalálja a

VESTIS MINTAKÁRTYÁT

mert minden szabó tudja s mert a nagyközönség is tudja, hogy a

VESTIS MINTAKÁRTYA

szöveitei jók, olcsók és tartósak. Ha öltönyt, kabátot, felöltőt akar: csak a

VESTIS MINTAKÁRTYA

alapján rendeljen, mert óriási választékot, minden izlésnek megfelelő, garantált, tartós és elsőrendű anyagot kap, meglepően olcsó áron!

A városi kocsis oltja be Nagykárolyban a kisdedeket

Az agent sanitar is végez oltásokat, sőt maga a városi főorvos is

Nagykároly, május 22.
Itt a tavasz és megkezdődtek a védőhímlőoltások. Nagykárolyban is kido-bolták, hogy az újszülött gyermekeket minden szülő vigye föl a városi tiszt- orvosi hivatalba, ahol díjmentesen olt- ják be a kicsinyeket. Tamás Artur dr. városi tiszt főorvos azt is kidoboltatta, hogy föltétlenül be kell oltani minden újszülöttet, mert akinek nem lesz meg a hímlooltási bizonyítványa a kis gyerme- ke beoltásáról, az ellen a szülő ellen a törvény teljes szigorával járnak el. A nagykárolyi városi főorvos hivatal elöszobájában tömegesen jelen- tek meg a szülők apró gyermekeikkel. Persze csak a szegény emberek hozták ide kicsinyeiket, mert a tehetősebbek magánorvos után végeztették el a cse- csemőkön ezt az orvosi beavatkozást. Akinek nem tellett magánorvosra, an- nak be kellett érnie a hivatalos ingyen- oltással.

A főorvosi hivatalban szorongó anyák a legnagyobb meglepetéssel látták, hogy a kisgyermeknek alig harminc per- centje kerül beoltás végett magához Tamás dr. főorvoshoz, hanem a leg- több gyermeket Bacican Petru agent sanitar oltja be, de még a főorvos kocsis, Fülöp György városi kocsis is végez oltásokat.

A szegény szülők tiltakozni próbáltak az avatlatlanok ilyen funkciója ellen és fölháborodva utasították vissza, hogy a főorvos egészségügyi ágense, akinek a fertőtlenítés, tisztasági ellenőrzések a kötelessége, a csöpp gyermekeken vé- gezzék kétségtelenül műtét jellegű orvosi funkciót. A városi kocsis orvosi szereplése ellen pedig különösen heves volt a tiltakozás.

Nem ismeri a nagykárolyi állapotot- kat, aki azt hiszi, hogy a szülők heves tiltakozásának a legkisebb eredménye is lett. Tamás főorvos erőlyesen leintette a zuglódókat és

védelmébe vette asszisztenseit, akik az anyák minden tiltakozása ellenére is tovább végezték a hímlooltásokat.

Hiába is mentek panasza ellene a pol- gármesterhez, Campian Valer polgár- mester nem tett egyetlen lépést sem ked- velt híve, Tamás dr. főorvos ellen, sőt védelmébe vette a főorvost a fölháboro- dott szülőkkel szemben.

A fölháborodást szörnyű rettegés és rémület váltotta fel, amikor a főorvosi hivatalban gyermekekkel beoltásra vá- ró szegény szülők között híre terjedt, hogy

Pernes Gábornénak kilenc hónapos csecsemője, akit a főorvos kocsis olt- ott be, súlyosan megbetegedett.

A pici leánya mindkét szeme beda- gadt, egész teste fölfuvódott a hímlool- tás után és a szerencsétlen gyermeknek borzasztó kínjai vannak. A szülők elvit- ték a bedagadt szemű, szenvedő gyer- meket a főorvoshoz, aki

összeszidta a szülőket, hogy nem vi- gyáztak a gyermekre az oltás után, a gyermek megfertőzte magát és al- tól a baj.

Nem attól, hogy a hozzá nem értő ágens és a durva kezű városi kocsis végezték az oltásokat, hanem a szülők hibájá- ból.

A kislányt magánorvoshoz vitték, aki hetek óta gyógykezel, de nem sok re- mény van rá, hogy megmentsék.

A szeme világa mindenestire elvész. És a borzalmas eset után is tovább folyt a nagykárolyi főorvosi hivatal- ban a védőoltások — az addigi rendszer szerint. Bacican agent azontul is zavar- talanul végezte a gyermekek oltását, csak a városi kocsisban támadt fel a lelkiismeret. Fülöp György, a főorvos kocsis nem vállalta a picinyek beoltá- sát, az ő lelkiismerete nem tudta elvi- selni, hogy a keze alatt megbetegede- nek az apró emberkék. Neki is vannak gyermekei, ő tudja, milyen borzasztó a szülő aggodalma.

A nagykárolyi szegény szülők retteg- ve vitték az eset után oltásra a gyerme- keiket, akiket továbbra is az agent olt- ott csekély kivétellel. Mert néha a fő- orvos is végzett oltásokat. Közben azon- bana újabb esetek is derültek ki. Jelen- tették, hogy Pécsy János hét hónapos fiacskájának egész teste összedagadt a hímlooltás után. Másnap már tíz-husz esetről szólt a hír és a magánorvosok rendelői megteltek azokkal a gyerme- kekkel, akiket a főorvosi hivatalban olt- ottak be és akiknél szintén fertőzés ál- lott be. A magánorvosok persze igyek- szenek mindent megtenni, hogy a lelki- ismeretlenül megfertőzött gyermekeket megmentsék, de kétséges, hogy az orvosi

lelkiismeret reparálni tudja-e azt, amit az orvosi lelkiismeretlenség pusztított a gyermekekben. Heteken át folyt a városi főorvos ilyenformán az oltások és a fertőzések legtöbbje már elhatalmaso- dott, mert a főorvos nem igyekezett nyomban segíteni a kocsis és ágense által okozott fertőzéseken, hanem go- rombasággal traktálta a gyermekeikért aggódó, szegény szülőket, akik odavit- ték hozzá megfertőzött kisdedeiket.

Vizsgálat? Még a mai napig sincs. A város az elsőfokú egészségügyi hatóság, de ennek Campian polgármester a feje és Campian polgármester nem indít fe- gyelmet hűséges embere, a főorvos el- len. Nem az első ilyenfajta esetei ezek Tamás Artur dr., városi főorvosnak mégsem lett semmi baja soha.

Most sem lesz semmi baja, mert most sem mernek följelentést tenni ellene. Határozónába esik Nagykároly és itt a legkisebb elégedetlenkedő szóért hadbi- rósághoz viszik az embereket, ha

Perbeszéd a kémkedési pörben

Turbatu ügyész súlyos büntetést kért a vádlottakra

Bukarest, május 22

Pénteken reggel nyolc órakor nyitotta meg a bukaresti hadbíróság a kémkedési pör tárgyalását, amelyen befejezték az utolsó tanúk kihallgatását is.

Cantunari, a bukaresti CFR műhelyek tisztviselője, Sajó László főmérnököt tesz igen kedvező vallomást.

Elnök: Mit tud arról, miért jött el Sajó főmérnök Magyarországra?

Cantunari: Mindenképp tudja, hogy az emigráns Sajó annakidején híve volt Kun Bélának.

Sajó: A beállítás ellen tiltakozom. Igaz ugyan, hogy a kommun idején igazga- tója voltam a budapesti közúti villamos vasutnak, de állásom teljesen műszaki jellegű volt, s én magam nem voltam kommunista.

Turbatu ezredes, a hadbíróság ügyésze Sajó főmérnöknek erre a bejelentésre a vizsgálat iratai közül előveszi azt a je- lentést, amelyet a hadbíróság megkeresé- sére Budapestről küldött Sajó főmér- nökre vonatkozólag. Ebben az írtatban a budapesti közúti villamosvasút igazga- tósága arról értesítette a hadbírószágot, hogy Sajó főmérnököt a kommunizmus alatt tanusított magatartása miatt mezd- itották el állásából.

A következő tanu, Popescu Grigore Sajó főmérnökre vonatkozólag azt vallot- ta, hogy képes lehetett titkos akták ki- szolgáltatására.

A lejtőn nincs megállás

Egymásután oszlatják fel a megyei és községi tanácsokat

Brassó, május 22.

Szerdán még azt jelentették Bukarest- ből, hogy a kormány csak a kolozsvári és a bukaresti városi tanácsokat készült feloszlatni. A többieknek egyelőre bé- két hagy és csak a végső szükség esetén él a feloszlatás brutális eszközével.

Mára már megváltozott a helyzet. Ugy látszik, a „végső szükség” esete el- érkezett.

MARAMAROSSZIGET.

A városi tanácsot egészen váratlanul feloszlatták és egyidejűleg kinevezték az interimár bizottságot, amely az ügyek vezetését már át is vette. A feloszlató rendelet azért keltett nagy meglepetést Máramarosszigeten, mert a tanács mű- ködése ellen jogos kifogások nem igen merültek fel s eleddig nem is volt szó a feloszlatásról.

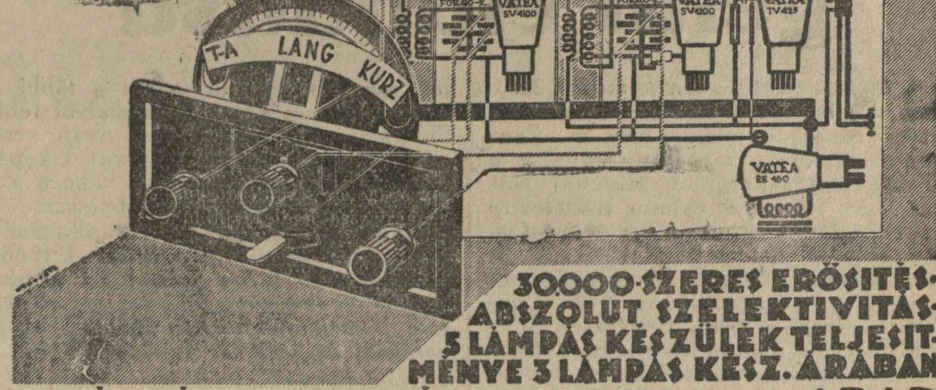
A kinevezett interimár bizottság el- nöke Mihály Péter, tagjai: Rednik Sán- dor, Székely János, Vider Géza és Sam Mihály. A kinevezett bizottságnak szem- mel láthatólag liberális színeze van.

HUNYADMEGYE.

Hunyad megye választott tanácsát a belügyminiszter váratlanul, táviratilag oszlatta fel. A feloszlatás magyarázata az, hogy

a megyei tanács az ismeretes királyi

SABA VATEA
S35 HALÓZATI CSÖVEK KELO
KÉSZÜLEK ÖSSZE HANGOLVA
ÁRA VATEA CSÖVEKKEL
12800

30000-SZERES ERŐSÍTÉS-
ABSZOLUT SZELEKTIVITÁS-
5 LAMPÁS KÉSZÜLEK TELJESIT-
MENYE 3 LAMPÁS KÉSZ. ÁRABAN

VEZÉRKÉPVISELET: VERTES VILMOS MÉRnök ARAD

TEMESVÁR ÉS TEMESMEGYE

kisebbségek. Már pedig Nagykárolyban mindenki kisebbségi. És néhány kisebbségi gyermek elpusztulásából nem esi- nálunk itt olyan nagy dolgot.

A belügyminiszter felosztató végzése pénteken délelőtt érkezett meg a város- házára. Nem postán jött, hanem az egyik közigazgatási vezérfelügyelő hozta magá- val. Nem is egy végzést hozott, hanem kétfőt. Az egyik a városi tanácsra, a má- sik a vármegyeire vonatkozik.

ARAD ÉS ARADMEGYE

Alig vette át Arad megye új prefektusa a hivatalát, nyomban felosztatta a pécskai vá- lasztott tanácsot. A felosztásnak elfogadha- tó indoka nincs s így minden valószínűség amellet szól, hogy a többi arad megyei köz- ségek választott tanácsai sem lehetnek hosszú életűek.

Mi történt Mezötelegden?

Lepedőben vitték haza Rozvány Jenő dr.-t

Mezötelegd, május 22.

Részletesen beszámolt a sajtó arról a csendőrbataljáról, amelynek dr. Rozvány Jenő, ismert nagyváradi ügy- véd és munkásvezér volt az áldozata, aki választási körúton volt Mezötelegden. A csendőrök itt Rozványt letartóztatták és úgy összeverték, hogy négy foga kihul- lott, egyik bordája és orrcsontja eltö- rött.

A felháborító atrocitás rendkívül mély benyomást keltett az egész országban, de természetesen különösen Mezötelegden, ahol egyébként nem Rozvány a hatalmi túllépés egyetlen áldozata.

Rozványon kívül körülbelül háromszáz földműves és hozzátartozó- kat, asszonyokat, leányokat, gyermeke- ket, — akik Rozvány szabadonbocsátá- sát követelték — vettek a csendőrök „kezelésbe”.

Nagyrészüket egy levegőtlen istállóba zárták, ahonnan egyenként szolitották be őket ugynevezett „kihallgatásra” a csend- őrszobába, ahol azonban a kihallgatás helyett a tetlegességek legkülönbözőbb fajtája várt rájuk.

Legtöbbjüket véresre pofozták, sőt egyes csendőrök a vandalizmusban odáig mentek, hogy összeszúrkálták a szerencsétlen áldozatok meztelen tal- pát. Száz és száz méterre hangzott a megvert emberek jajkiáltása és ordi- tása.

A mezötelegdi földművesség a legna- gyobb felháborodással beszél Cotilla, csendőrmester feleségéről, aki — nem tudni milyen címen — hivatalos hatalom- nak képzeli magát és az összevert pa- rasztok felé a legbrutálisabb átkokat és szitkokat szórta.

A legendákban kifejezés, amely a szá- jából elhangzott, az volt, hogy „aljas csö- cselék!” és „piszkos, szeméti népség!”

Három napig tartották az összeszedett embereket és asszonyokat az istállóban és egyrészüket még ma sem engedték sza- badon. Rozványt pedig, akit — mint az- óta tudjuk — végre beállították a nagyváradi ügyészség fogházába.

eközben vizeslepedőben forgatták, hogy a súlyos verések nyomát vala- mennyire eltüntessék.

A csendőrség a brutálizálást állítólag azzal az ürüggyel folytatta, hogy a pa- rasztok köveket zúdított a csendőrökre.

Ezt a vádat a letartóztatott emberek a leghatározottabban tagadják és azt állítják, hogy csak szóval követel- ték Rozvány szabadonbocsátását.

CSIKMEGYE.

A hivatalos lap május 20. száma közli, hogy a belügyminiszterium a csikvármegyei választott tanácsot feloszlatja. A rendelet a prefektus jelentésével indokol, amely szerint a választott megyei tanács és a kinevezett prefektus, a vármegye va- lódi feje között nem lehetséges a békés összeműködés.

A belügyminiszterium az interimár bi- zottságot is kinevezte. — Elnök Oltean Gusztáv ügyvéd, tagok: Balogh Lajos dr., Adler Miklós dr., Mayer János tanár és Kolumbán József dr., ügyvéd.

Coudenhove-Kalergi genfi előadása

Genf, május 22.

(A B. L. munkatársától.)

Lázás érdeklődés előzte meg a Páneurópa-mozgalom megalapítójának a genfi egyetem aulájában hirdetett előadását. Az illusztris előadó tiszteletére már jóval előbb megtelt az egyetem óriási aulája előkelő nemzetközi közönség, a diplomata és a főleg az ifjúság jelent meg nagy számmal, akikhez gróf Coudenhove-Kalergi a szavait intézte.

Az ifjúság — mondotta — amely 1848-ban vérét ontotta a szabadságért, ma javarészt a bolsevista eszméknek hódol, mert nem látja, hogy a bolsevizmus nem a szabadságot, hanem az egyéni szabadság elvesztését jelenti.

Mindjárt előadása elején hódolatát fejezte ki a Páneurópa Egyetel tiszteletbeli elnökének, aki császárok, királyok és pápák évszázados álmait igyekszik palóra váltani. Ez a név, amely örökre lángoló betűkkel fogja hirdetni a világkékét: Aristide Briand.

A lelkes szavakra a nemzetközi közönség ünneplésszerű önfeladott demonstrációt rendezett Briand mellett.

Igaz, hogy ez a japán, flammand, osztrák, orosz, olasz vérből származó dzsentlemen, aki gomblyukában Páneurópa csillogó keresztjelvényét viseli, sajtóságon eredeti figura benyomását kelti az előadó pódiumról. Olyan az arca, mint egy japán agyagszoboré. Nincs rajta egy ranc sem, a legpicikébb hiba sem. Kis-sé selypítve beszél és frisse mondanivalóit ütőszavakkal fejezi ki.

Ott érte el kulminációs pontját a mindig lebilincselően érdekes előadása, a midőn az írásban feladott kérdésekre három nyelven, franciául, angolul és németül válaszolt, (aszerint, hogy milyen nyelven fogalmazták meg a kérdést, egyforma folyékonyssággal, a hallgatóság igen nagy bámulatára.

Szerinte kétféle háborus veszély létezik: nacionalista és szociálista forrásból bugybanhat elő az új világégés. A nacionalista háború a revíziós és revízióellenes erők szembenállásából ered és ennek a veszedelmének elkerülését Coudenhove Kalergi abban látja, hogy

változtassák meg a békeszerződéseket a revíziót követelő államok kielégítésére,

de úgy, hogy a megoldás a többi európai államoknak is megfeleljen.

Európa agrárválsága, ugymond, azért éleződött ki ennyire, mert

az agrárpia Európában nincs megszervezve

és nem bírjuk el a két Amerika és Oroszország megsemmisítő versenyét. Coudenhove-Kalergi olyan tökéletes társadalmi életet akar teremteni az emberiség számára, mint amilyenben a hangyák élnek. Bár a külügyminiszterek nagyobb része sokkal inkább hiva a Páneurópa-mozgalomnak, mint a közvélemény, ez nem jelenti azt, mintha a politika ma kevésbé volna erkölcstelen, mint eddig. Az emberiség azért veszítette el az izlését, formaérzékét és erkölcsi alapját, mert eltávolodott a természettől. Újból kapcsolatokat kell tehát teremtenünk az ős Minden-séggel.

Kifejtette, hogy az európai béke megvédésében úgy a külső, mint a belső támadások ellen, milyen fontos szerepe lesz a föderációs hadseregnek. A különböző államok vezérkari főnökeinek találkozóknak kell a Népszövetség oltalma alatt, hogy rendszeresen kicserélhessék az új haditechnika vívmányaira vonatkozó észrevételeiket. A Kellog-paktum már egy lépés Páneurópa felé, hisz eszerint az egyezmény szerint ha valamely állam megtámadná valamelyik szomszéd-

ját, szemben találna magát a többi hatalmak összességével. Nem szabad félni a föderációs hadseregtől, hisz Svájc semlegességét is csak egy romekül kiképzett hadsereg tudta megőrizni a háború alatt.

Az előadás után, amit felesége Ida Rolland és Schober osztrák alkancellár, valamint számos diplomáciai kitűnőség is végigasszisztált, valaki azt kérdezte Coudenhove-Kalergitől, vajjon elfogadja-e Páneurópa nyelve gyanánt az eszperantót és volapuk nyelveket?

Koudenhove-Kalergi így válaszolt:

A tótok leakarják rázni a cseh uralmat

Rázus Márton tót képviselő szenzációs beszéde a cseh elnyomók ellen

Felhívás a külön tót parlament összehívására

Prága, május 22.

A csehszlovák köztársaság politikai körében óriási feltűnést keltett az a beszéd, amelyet Rázus Márton felvidéki tót képviselő, a tót nemzeti párt vezetője tartott a pozsonyi egyetemi ifjúságnak. Előadásában a felvidékek és a történelmi Csehország egymáshoz való kapcsolatait ismertette s szenzációs megállapításokat tett a cseh uralom és tót nép mostani viszonyáról.

—A tót népnek, — mondotta Rázus Márton — megvannak a maga történelmi emlékei és tradíciói, amelyeket azonban úgy a középiskolákban, mint az egyetemen egyaránt lebecsülnek a hatalom mai képviselői. A csehek állandóan ezeretik a maguk gazdagabb történelmi emlékeit összehasonlítani a tót közélet jelentéktelenségével s ilyen módon a tótokat állandóan lebecsülik és lekicsinylik. A csehek soha nem tanultak meg tótul, pedig még az egyszerű drótostól is igyeke-

— Igen nagy szerencsétlenség volna ezekkel a nyelvekkel kísérletezni. Az angol nyelvet fogjuk Páneurópa hivatalos nyelvéné avatni, amely egyre hódít az egész világon és főleg az ázsiai népek érintkezésében játszik nagy szerepet. Az angol nyelv mellett honfitársaival mindenki anyanyelvén érintkezhetné.

Coudenhove-Kalergi természetesen zajos sikerü genfi vendégszerplését is felhasználta arra, hogy kedvenc eszméjének propagandát csapjon. A nagyszámú kérdések megválaszolása után, mosolyogva így szólt a gróf:

— Csak a legfontosabbat felejtették el megkérdezni tőlem: hogyan lehet valaki a Páneurópa Egyetel tagja? Nagyon könnyen: egyszerűen töltsék ki és küldjék el Coudenhove-Kalergi névre a beiratkozási lapokat. Cimem Wien, Hofburg I.

És lelkesen kinyilvánította, hogy három veszély ellen kell megszervezni az európai nemzetek föderációját: a bolsevizmus, a háború és a nyomor ellen.

Seidner Imre.

zik csehül megtanulni, ha Csehországba vándorol. Ha pedig a Felvidéket elárasztják csehek végre megtanulnak tótul, az nem kegy lesz tőlük, hanem kötelességteljesítés, mert a tótok kenyérét eszik. A tót képviselőknek és szenátoroknak kár is Prágába menniök, sok keresnivalójuk nincsen ottan.

Sokkal helyesebben is tennék, ha Prágával egyáltalán nem törődnének és Pozsonyban kikiáltanák a független tót parlamentet.

Igy szünnék meg az a lehetetlen helyzet, hogy a Felvidék állandóan többet adjon Prágának, mint amit onnan visszkap.

Rázus Márton beszéde végén arra mutatott rá, hogy a dolgok már odáig el fajultak, hogy egy agrárpárti tót szenátor a következő felhívással járta végig a minisztériumokat: a csehek ne folytassák eddigi elnyomó politikájukat a Felvidéken, mert a terror és elnyomás egyszer keservesen meghosszúlhatja magát.

Egy káros és fölösleges szinekura

Aggásztióan visszaesik a román állatkivitel

A 249 beiratkozott tagból ma már csak 60—70 tagja van az állatexportszindikátusok uniójának, — a többi kibokszolták

Brassó, május 22.

Március 26-iki számunkban komoly szakkörök panasza alapján foglalkoztunk a nemrég megalakult állatkiviteli szindikátusok ügyével és rámutattunk arra, hogy — akárcsak a többi kénszerszindikátusok — ezek sem szolgálják a hangoztatott célt, hanem ellenkezőleg, drága és bürokratikus adminisztrációjukkal még jobban meg fogják bérnítani az állatexportot. Kifogásoltuk azt is, hogy minden egyes tagtól 100 ezer lej kauciót követel a szindikátusok központja, ami azzal a céllal történik, hogy az egész állatkiviteli üzletet egy privilégizált kis csoport kezébe koncentrálják, amelynek intim üzleti összeköttetései vannak a bécsi bizományosokkal. Ezekből a tisztán közérdekből fakadt megállapításokkal bocsátkozik polemikába fölényeskedő hangon az állatkiviteli szindikátusok bukaresti uniójának most megjelent első hivatalos bbulletinjé és kétségbevonja a B. L. objektivitását, amellyel szemben állítja a saját hivatalos körleveleit és működési jelentéseit.

Mint ahogy a kifogásolt cikkünkben sem tettük, ezúttal sem fogunk üres polemikába bocsátkozni, hanem leszögezzük néhány megcáfolhatatlan tényt annak igazolására, hogy mindenben igazat írtunk. Tehát: a privilégium. Kezdjük ezzel. Hivatalos adatok szerint a megalakulás idején az egyes állatkiviteli szindikátusok taglétszáma a következő volt: Brassó 18, Csernovitz 44, Kolozsvár 73, Nagyvárad 24, Szatmár 49, Temesvár 41, vagyis összesen 249 tag. Amióta a 100 ezer lejes garancia befizetését tűzzel-vassal követelik, az állatexport-szindikátusok uniójának taglétszáma alig 60—70 embert számlál és ezek is tulnyomórészen állattenyésztők és nem exportőrök.

A hivatalos állatexportőrök 75—80 százalékat kibokszolták a szindiká-

tusokból, vagyis az állatkivitel valóban egy kiváltságos csoport kezén maradt.

Vannak szindikátusok, ahol alig egy-két tag tudta befizetni a 100 ezer lejt, azt is csak úgy, hogy kölcsön vette a pénzt. Ez a helyzet például Szatmáron.

Ilyen politika miatt hiábavaló igyekezett az, hogy Arz Károly, az állatkiviteli szindikátusok uniójának elnöke és Jonescu Boaila igazgató sok pénzbe kerülő kirándulásokat tesznek Párisba és Milánóba (jelenleg is ott vannak), ahol elhelyezési lehetőségeket keresnek a romániai élőállatkivitel számára. Nem szükséges a lehetőségeket keresni, mert azok megvannak, csak az a baj, hogy az export még most sincs rendszeren megszervezve, azonkívül pedig a bukaresti központ monopolisztikus törekvé-

seik elvették az exportőrök kedvét és letörték az egyesek iniciatíváját, ami pedig egy kezdő üzletágnál rendkívül fontos. A 100 ezer lejes büntetőgarancia miatt, amelyet csak kiváltságosoknak kiszakítani üzleti tőkájukból, sok évtizedes gyakorlattal bíró exportőr volt kénytelen megszakítani régi és jól bevált üzleti összeköttetéseit. Csak természetes, hogy ezek után az állat-export hónapról-hónapra visszaesik.

Mindenesetre különös, hogy az állatkiviteli szindikátusok uniója éppen velünk szemben tartja szükségesnek megvédelmezni tagjainak érdekeit. Mi azonban sokkal megfelelőbb terepnumot tudnánk erre.

Ott vannak például a bécsi bizományos cégek, amelyek igenis üzérkednek a kiviteli engedélyekkel és zsebükben tartják az egész romániai állatkivitelt a szindikátusi unió feltűnő gyengesége folytán.

Még az olasz és francia piacokon is a bécsi bizományos szabja meg a romániai állatkiutdemények árát, mert a kiviteli engedélyek tervszerű inflációjával mesterségesen olyan kínálatot idéz elő, hogy az árak állandóan zuhannak. Ez ellen miért nem védi meg a tagjait az állatkiviteli központ?

Vagy ott van az állatszallítványok utközbeni és a határon való kezelésének az ügye, valamint a vasuti fuvardíjakból visszajáró exportkülönbözötek inkasszója. Miért akarta ezt a jelentős üzletet a Schenker-cég monopoliumává tenni az állatkiviteli központ?

Miklós herceg Brassóban

Brassó, május 22.

Ma, pénteken, reggel félnyolc órakor Opris kapitány kíséretében Brassóba érkezett Miklós herceg, aki repülőgéppel egyenesen a repülőgyárnál szállt le. A herceg itt átvette teljesen modern típusu, dupla kormányú kis Potez-repülőgépét és már az új géppel repült vissza délelőtt tíz órakor Bukarestbe.

Bethlen István leszerelte az egyik ellenzéki pártot

Budapest, május 22.

A közeledő országgyűlési választások előkészületei nagyban folynak. Tegnap Bethlen István miniszterelnök paktumot ajánlott fel Gaál Gasztonnak, amelyet az elvben elfogadott. Valószínűnek látszik ezeketán, hogy a kormánynak sikerült az egyik legszámottevőbb ellenzéki pártot, a független kisgazdákat leszerelni.

Végetért a Ganz-gyári sztrájk

Budapest, május 22.

A Ganz-gyár sztrájkoló munkásai és az igazgatóság között létrejött a meg egyezés. Kedden a munkát már fel is veszik.

Fajához hű magyar csak e jelre szavaz!

Használjatok csak

pengét!

ELŐPATAK - FÜRDŐ

(Háromszékmegye).

Kitűnő hatás minden gyomorbanál, máj- és lépbetegségnél, vérszegénységnél, női bajnál stb.

Ivókurák. — Természetes szénsav-fürdők. — Hidroterápia.

250 szoba. Éttermek. Szezon június 1-től szept. 15-ig.

Előpataki gyógyviz.

Házikuráknak és mint asztali víz, üvegekben kapható

Általános Kereskedelmi R.-T. BRASSÓ, Fekete-ucca 58.

Genfben kimondották a nemzetközi agrárhitelintézet megalakulását

Briand háromóra hosszat tanácskozott Litvinoffal

Genf, május 22.

A Népszövetség ma délelőtti teljes ülésén kimondották a Nemzetközi Agrárhitelintézet megalakulását. A nagyfontosságú intézmény a következő három irányban fog működni:

1. Igyekezik elhelyezni Közép- és Kelet-Európa gabonatermésének feleslegét.

2. megoldani igyekezik az ipari termelés és az ipari termékek elhelyezését a válságát.

3. és mindezen célok elérése érdekében rendezni óhajítja a hitelkérdést.

A régóta vajdó agrárhitel kérdésével formailag megoldotta a Népszövetség. Briand, a Nemzetközi Agrárhitelintézet tulajdonképpeni létrehozója, az ülésen tartott záróbeszédében annak a reményének adott kifejezést, hogy Európa együttműködése biztosítani fogja a hitelintézet munkájának eredményességét.

Magamban megkérdeztem — mondotta Briand —, hogy nem maradtam-e

magas korom ellenére kisgyermek? Régi politikus létemre megőriztem bizonyos kalandorszellemet, de talán éppen ez a szemernyi bolondság az, amiben egy kis bölcsesség fellelhető. Mindenesetre: Európa ezáltal szembetalálja magát saját felelősségével.

Végül hangzotta Briand, hogy a Népszövetség első kötelessége a segélykérő államok megsegítése.

Ezután Henderson mondott köszönetet a hitelintézet tervezetét kidolgozott bizottság fáradozásáért, majd a Népszövetség mostani ülészsakát befejezettnek nyilvánították.

Legközelebbi ülését a Népszövetség szeptember 3-án tartja.

Feltűnést keltett, hogy Briand három óra hosszat tanácskozott genfi szállodájában Litvinoff orosz külügyi népbiztossal, míg gróf Károlyi Gyula magyar külügyminiszter Grandi olasz külügyi államtitkárral folytatott hosszú megbeszélést.

Halló! Itt rádió Kolozsvár

Dolgoznak a választási matematikusok. A bánsági magyar-szab paktum körül. „Eljen a Ghili-párt!” és más választási csodabogarak. Olcsó villany, amely többre fog kerülni, mint a mostani drága áram. Különös rádióegyveleg

Kolozsvár, május 22.

EZT A HETET kétségelénél a politika dominálta. Kezd egyre farróbb lenni a közelharc. A kormány mindenképpen meg akarja hazudolni a kávéházi urna-matematikuskokat, akik csufos bukást olvasnak ki a csillagokból „a közéleti tisztaság és a rend” jelszavával dolgozó kormánynak. Fogadásokat kötnék a választási eredmények számszerű alakulására. Ha most is leszavaz 2 és félmillió ember, mint a legutóbbi választáson, a nemzetiparasztpár 800 ezertől egymillióig terjedő szavazatra számíthat. A mult választásokon 2 millió 200 ezer szavazata volt, amiből most lecsik a volt kartellpártnevek szavazatszámát és a népszereiség számláján is egymillió szavazat a deficit. A panamak és be nem váltott ígéretek ellenére — szól a jóslat — a volt kormánypárt mégis megkapja a 30 százalékot. A mostani kormánypárt a liberálisokkal együtt félmillió szavazatra, vagyis 20 százalékra számíthat, a Bratianu György ifjuleberális pártja 350 ezer szavazatra, azaz 15 százalékra, a magyar párt 250 ezer szavazatra, vagyis 10 százalékra, körülbelül ugyanennyire a szociáldemokraták, az antiszemita 150 ezer szavazatra, tehát 6 százalékra, a kommunisták 75 ezer szavazatra, (3 százalék), a zsidó párt 65 ezer szavazatra, azaz 2,5 százalékra, dr. Lupu pártja 1,5 százalékra, Cuza és Averescu pedig 1—1 százalékra.

Aki nem hiszi, várja be a választások végét.

★

A BANSÁGI MAGYAR-SZAB PAKTUM is sok szóbeszéd tárgya. Ennek a paktumnak az ügye a magyar párt intézőbizottságát is foglalkoztatta, amely elvetette, mert a magyarság nem akar illojális lenni a német kisebbséggel szemben, annak ellenére, hogy a szatnári végeken a németek bizony gyengitik a magyarság sorait. De a magyar párt nem akar ugyanebbe a hibába beleesni, tehát nem hagyta jóvá a bánsági paktumot. Pedig 20 ezer szavazatról van szó!

Mi van emögött? Erről is nagyon sok szó esik, sőt súlyos külpolitikai természetűek is.

Si non a vera, e beno trovato.

★

KOLOZSVÁRON MULAISÁGOS SZENZÁCIÓT keltett egy tizenegyedik választási párt zászlóbontása. — Ghili György kolozsvári nyomdász megcsinálta a maga külön pártját, amelyet elkeresztelt „Országos Kisiparos Párt”-nak és felcsapott tordai képviselőjelöltnek. Saját lapot is indított, amelyből azonban mindössze egyetlen csonka példányt sikerült felfedeznem a városháza kapuján. Senki másutt nem látta.

A Ghili-párt (vajjon ki a második tagja?) letagadhatatlan szimpátiára talált a kolozsvári publikumnál. Gyuri bácsit mindenki szereti a különböző üzleti botlásai ellenére is. Egyszerű, jóvialis ember. Kár, hogy megszédült a hatalmi láztól. De senki sem veszi tragikusan a dolgot. És nem veszi komolyan sem. Csak 6 maga. Egész nap fut, agítál, ir, utazik, szónokol, nyomdászodik — és bizik a győzelemben. Egyedül. Mindent egyedül: a pártot, a vezérkart, a propagandát, a la-

Iskola Alapítvány

pot és a röpcédulákat is. A Ghili-nyomda most kitűnően van foglalkoztatva. Egész nap ontja a választási nyomtatványokat. Ime, mutatoba adjuk az egyik röpcédula szószerinti szövegét. Ghili György maga írta, szedte, nyomtatta és osztogatta is. Aszongya, hogy aszongya:

„Most bekövetkezett az, amire vágytunk, hogy a kisiparosnak hivatalos reprezentánsa legyen a Parlamentben.

En, aki 10 éve küzdök azon, hogy a kisipárt állami támogatásban részesítssem azáltal, hogy állami szállítást kaphasson, hogy tudjon virágozni és fejlődni úgy, hogy büszkeségére legyen az országnak.

Ha azt akarjátok, hogy ezen siralmas helyzetünkön segíteni tudjunk, az csak úgy lehet, ha egységesen egy akarattal az egész országban vallás és felekezeti különbség nélkül a kormány listájára szabazzunk, amelyen a kisiparosok hivatalos reprezentánsai vannak fellepve.

Elégé sajnós, hogy eddig is nem azon az uton haladtunk, hogy mindig a kormány mellett álltunk volna. De jobban hiszem azt is, hogy az eddigi kormányokkal ezt úgysem tudtuk volna elérni, mivel mindenből csak párt politikát csináltak és valósággal persegtek egymással és féltéglával verték mellüket, hogy melyik tudja legjobban tönkretenni a kisipart...

Végezetül azt mondja Ghili György, hogy mindenki szavazzon a nagytudósu Jorga professzor pártjára.

Ugye, milyen kedves...? Boldogok, a kik hisznek... a maguk képviselőségében.

★

EGY MASIK VÁLASZTÁSI SZENZÁCIÓ Erdély fővárosában dr. Dăianu Ilies politikai feltámadása. Dăianu dr. görög-katolikus főesperes volt és az averescanusok egyik kolozsvári vezére. Egy nagyon kínos közérköltési botrányból kifolyólag, amely nyílt incidensben robbant ki, az egyházi főhatóságok vizsgálatot indítottak ellene és elmozdították állásából nyugdíjogosultságának a megszavazásával. Az öregurat ez az ítélet valósággal tönkretette. Súlyosbitotta a helyzetét az is, hogy elnöke volt a csödbe jutott Egyesül Közgazdasági és Jelző Bank Részvénytársaságnak, amelyre egész vagyona ráment.

Dăianu Ilies dr. most feltámadt politikai halottaiból és rehabilitáltatni akarja magát. Belépett a kormánypártba, amely jelölte is valamelyik kerületben. Szolgálatának jutalmául a kormánypárt megígérte, hogy visszahelyezi főesperesi állásába, vagy ha ez — érthető okokból — nehezen menne, legalább a nyugdíjogosultságát fogják neki visszaadni.

★

HAGYJUK MOST MÁR A POLITIKÁT. Habár az, amiről itt szó lesz, összefüggésben van vele.

A napokban az a hír riasztotta meg Kolozsvár amugyis elkecseregett fogyasztóit, hogy a kommercializált villamosmű 50 százalékkal felemeli a villanydíjakat, vagyis kilovattóránként 10 lejről 15 lejre, amihez még 1 lej adó járul. A villamosmű igazgatósága sietett megcáfolni az emelésről elterjedt híreket, — tehát van valami alapjuk.

Bányai Ernő.

Nagy öröm a pünkösdirózsza

de mint nem praktikus ajándék a mai nehéz időkben nem jöhet tekintetbe!

Nagyobb öröm a Fibra nőiruha

amely a legujabb párizsi divat szerint készül és amelyben méltó módon illeszkednek bele: lányok, asszonyok a pünkösdi rózsza ragyogó hangulatába, amely tehát dupla örömet szerez, mert szép és hasznos ajándék és mi a fő, olcsó!

240 lej-től

kapható már a Fibra női ruha. Megszerzése tehát nem kerül többre, mint, amennyit még a legtakarékosabb időkben is mindenki megengedhet magának.

FIBRA lerakat

Brassó, Kapu-utca 50

A bukaresti esküdtbiróság életfogytiglani kényszermunkára ítélte a Dorobanti-uti gyilkost

Bukarest, május 22.

A bukaresti esküdtbiróság ma ítékezett Jon Dumitru felett, aki az elmúlt év szilveszter éjszakáján állatias kegyetlenséggel megölte és kirabolta gazdáját. Jon Dumitru a közeli Opateniből került fel Bukarestbe, és hosszas keresgélés után végre állást kapott a dorobanti-uti Nepkovic-féle kocsmában. Nepkovic Gábor a kocsmá tulajdonosa néhány nap alatt megkedvelte az új háziszolgát, egy szobában aludt vele, és Jon Dumitru már csak azt várta, hogy mikor lesz a kocsmában olyan bevétel, hogy érdemes legyen azt elrabolni. Szilveszter éjszakáján, amikor a vendégek hajnal felé eltávoztak és a kocsmáros fáradtan lefeküdt,

az új háziszolga baltával felfegyverkezve megjelent az ágya előtt és 12 baltacsapással agyonverte gazdáját.

Amikor a szerencsétlen kocsmárosban még mindig életet sejtett, két baltacsapással szétzúzta a mellkasát, aztán a kasszában levő kétezer lejjel megszökött.

Az esküdszéki tárgyalás alatt a vádlót egykedvűen ismerte be a borzalmas gyilkosságot. A kihallgatás alig néhány percet vett igénybe. A vádlott mindent beismer. Beismerte, hogy előre megfontolt szándékkal gyilkolt és csupán azért keresett a boldogtalan kocsmárosnál állást, hogy adott esetben kirabolhassa. Előre elkészítette, kiélesítette a baltát. Ott tartotta az ágya alatt, hogy kellő időben kéznél legyen. Egyetlen olyan enyhítő körülményt sem lehetett felfe-

dezni ennél a borzalmas gyilkosságnál, ami ha csak egy hajszálnyit is könnyíthetett volna a bestiális gyilkos helyzetén.

— Miért gyilkoltál? — kérdezi tőle az elnök.

— Mert kellett a pénz — mondja a gyilkos és a hallgatóság tagjai szinte megdermedten látják, hogy a gyilkos arcán valami állatias mosoly jelenik meg.

— Hát nem tudta volna elvinni a pénzt, anélkül, hogy megöld azt a boldogtalan, ártatlan embert? kérdezi tovább az elnök.

A gyilkos maga elé néz. Gondolkozik. Nem válaszol. Látszik rajta, hogy mennyire sajnálja, hogy ez a gondolat akkor nem jutott eszébe. Aztán megint megjelenik arcán az előbbi állatias mosoly.

— Nem lehetett kérem — mondja, — mert a szekrény kulcsát mindig a feje alá tettem.

— Aztán nem féltél, hogy a csendőrök elfognak?

Megint nem válaszol. Csak lehajtja a fejét.

Az elnök lemondóan legyint a kezével. A védőnek csak nagyon kevés dolga volt. Kötelességszerűen hivatkozott a vádlott alacsony műveltségű fokára. Az ügyészek is alig volt mondanivalója. Az esküdszék alig pár pernyi tanácskozás után kihirdette az ítéletet.

A bíróság sóbányában eltöltendő életfogytiglani kényszermunkára ítélte a bestiális Dorobanti-uti gyilkost.

Pesti Hét.

írja: Miksa Anna

A tisztelt Ház

Budapest, május 22.

Ma jól megfigyeltem Bethlen Istvánt, amint nagy beszédét tartotta a T. Házban. Alig négy-öt méternyire ültem tőle, az újságíró-páholy első sorában, pontosan láttam minden mozdulatát, szempillantását, apró, fölényes legyintéseit.

Kittinó szónok, aki nagyszerűen ismeri és alkalmazza a politikai retorika összes olcsó, de hatásos elemét. Ugy tud elmondani semmiségeket, a gesztusoknak olyan jelentős kihasználásával és a hangsúlynak olyan gyakori modulációival, hogy a légüres tér is elektromos hullámoktól telített viharzónaként hat nála. Éppen azért, mert kiváló debatter, mindenre felel, még arra is, amire nem akar és nem is tud felelni. Orgánuma hol felsap a szenvedély magasabb skáláiba, hol lent dörog a méltalankodó tiltakozás basszusáiban, taglejtései egyszer finomak és egyszerűek, másszor erőszakosak és szertelenek, hol gúnyosan felnevet, hol a honfiu aggodalma rezeget a hangjában, — ezer szín, árnyalat, szó, mozdulat, mimika alakítja ki beszédét, melynek végén ellenállhatatlan erővel dörog fel a taps. Határozottan az az impressziója az embernek, hogy Bethlennek igaza van. Tegnap például odajött hozzám Pakots József, aki igen fajsúlyos ellenzéki képviselő s azt mondotta Racine-nel, hogy:

„Ó, mily gyönyört ad e beszéd nekem, Ámbár talán kevés alapja van!”

Pakotsnak ez a szellemes idézete a legpompásabb bírálat a bethleni retorikáról. A miniszterelnök magával ragadja a hallgatót. Nem enged az értelmet érvényesülni, hanem az érzelmekre hat. A végén feltétlenül tapsolni és éljenezni kell. Otthon azután utánagondolkodik az ember s rájön arra, hogy nem kapott semmit, de viszont ezt megfogta jól.

A mai beszéd iskolapéldája volt ennek a debatter művészetnek.

Történetesen igen érdekes ülése volt a T. Háznak. Az ilyen érdekesség ritkaságszámba megy manapság, mert rendes körülmények között a legáporodottabb ünalom szokott a padsorok között főbérli lenni. Mindennapos jelenség, hogy 7—8 ember tanácskozik csak a hon sorsáról. Különösebb mozgás legfeljebb a buffét körül tapasztalható. Igen jó konyhája van a T. Háznak, érdemes többre becsülni, mint az elnöki pulpitust.

A vitát a szociálista képviselők robbantották ki a követeléssel, hogy a kormány az érvényben levő nyílt szavazási rendszer helyett vezesse be a titkos választást. Előző nap Apponyi Albert, a „great old man” is hasonló értelemben szólalt föl. Hangja méltóságteljes és föltétlenül nyugodt volt. A szociálisták azonban nem klasszikus nemzeti nagyságok, hanem avantgárdisták, különösen ilyenkor, a választások küszöbén, mikor nemcsak az ellenzék, hanem maga a kormánypárt is teleszájjal harsog, mindenki reszketve félti a mandátumát, a legfőbb ideje megmutatni azt, ki az igazi legény a gáton. Utótték-verték a padokat, kiabáltak, ordítottak, kórusban énekeltek. Egyikük, Farkas István, annyira elragadtatta magát, hogy még az elnök Almásy Lászlóra is így kiáltott rá:

— Micsoda bakakaplári hang ez?

Régen látott és hallott vihar zajlott a T. Házban. Mindenkit elragadt az indulat, az emberek jöngöltek, tomboltak, bömböltek, az elnök is szenvedélyesen vitakozott, egyedül Bethlen maradt nyugodt. Összefont karokkal állt a helyén és mosolygott. Nem szeretné a miniszterelnök arcizomtevékenységét tulbecsülni, de mégis azt kell állítanom, hogy egészen különleges mosoly volt ez, egy Kreutzer-szonátabeli néma gúnykacz, mellyel a miniszterelnök valósággal irányította a T. Házát. Ettől a mosolytól egyre inkább megdühödött az ellenzék s egyre inkább vérszemet kapott a kormánypárt. Báró Podmaniczky Endre élénken lemorcozta a szociálista Rothensteint, Rothenstein viszont így kiáltott a báró felé:

— Hallgasson, barátom! Megsugom magának, hogy Bethlen elejtette s többet sosem lesz képviselő...

Podmaniczky halottáapadtan pillantott a miniszterelnökre. Bethlen azonban nem nézett vissza.

A báró felkelt a helyéről, kiment a buffébe és keserűen fölhaltott egy pohár sör.

Amikor Bethlen szólásra emelkedett, hirtelen néma csend lett az ülésteremben. Rendkívüli tekintélye van a miniszterelnöknek, a mire mi sem jellemzőbb, minthogy a T. Házban nincs határozott és feltétlen ellenzék, hanem csak úgynevezett „objektív opposzió.” Ez azt jelenti, hogy a baloldali honatyák többsége támadja ugyan a kormányt, de

mindig keres egy-egy jelentősebb alkalmat arra, hogy „En objektív vagyok, kérem alászan!” felkiáltással a többséggel szavazzon. Félreismerhetetlen dörzsölődési rendszer uralkodik a T. Házban, nincs boldogabb ember, mint egy-egy baloldali honatya, ha alkalma adódik elfogulatlanságáról a miniszterelnök oldalán tanúságot tenni.

Bethlen azzal kezdte Apponyinak és a szociálistáknak adott válaszát, hogy ő maga is a titkos szavazás híve. Majd beszédét szösz szerint a következőképpen fejezte be:

„En kijelentést tettem és újból lekötöm magamat amellelt, de határidőt nem fogok sohasem elfogadni. Ez volt mindig nyílt, férfias, őszinte állásfoglalásom és a leghatározottabban visszautasítom azt a vádat, hogy ezen a téren tett ígéreteimet nem váltottam be. Soha mást nem ígértem, mint amit most mondtam...”

Ezek a mondatok olyan egyszerűek, hogy lehetetlenség őket félremagyarázni. Bethlen tiz esztendeje miniszterelnök, ezalatt szakadatlanul a titkos választójog alapján állott. Ezt mindig nyíltan bevallotta. Bevallja most is.

Ez az elméleti rész.

A gyakorlatban viszont a szavazás nyílt. Nem is igéri, hogy rövidesen másképpen lesz. Sokkal férfiasabb és őszintébb, semhogy terminust adjon.

Tehát nyíltan beismeri, hogy a titkos az ideálja. Viszont nem titkolja, hogy a nyílt marad érvényben.

A T. Ház percekig ünnepelte a kormányfőt. Az ellenzék kicsit kábultan ült a padok között, az újjain számította, mit felelt a miniszterelnök. Sokan azt hitték, hogy az opposziós álláspont győzött, jön az általános titkos s szinte tapsolni kezdtek Bethlennek.

Mikor végre magukhoz tértek és abcugolni kezdtek volna, akkor a miniszterelnök már árkon-bokron tul volt, az angol követel beszéltetett az epsomi derbyről, a királyi palota kertjében, a kormányzó Garden Party-jén.

★

Egyébként az ülés vége az objektív ellenzékiességnek igen szemléltető példáját szolgáltatva. Ugyanis Kisiván János kisgazda-képviselő, aki csak nemrégiben jutott egyik megüresedett kormánypárti mandátum birtokába, bemutakozó beszédét tartotta. Ez a Kisiván, aki egyébként ködmönös-csizmás, paraszti soru férfiú, azzal kezdte politikai pályafutását, hogy nyilatkozatot adott a lapoknak arról, mennyire helyesli a nyílt szavazást. Mert, mint földetűr ember, ő tudja legjobban, hogy a magyar gazda éretlen még a titkos választójogra.

Ez a nyilatkozat kicsit furcsán hatott, mintegy a pikantéria erejével. Mintha egy szociálista képviselő azt mondaná, ne tessék a munkásság jogkörét kiterjeszteni, én ismerem igazán választóim műveletlenségét, beérik annyival is, amennyit eddig méltóztattak engedélyezni.

A frissiben megválasztott Kisiván ma mondotta szűzbeszédét a T. Házban és általános derűtség közepette szónoklatát így kezdte:

— Tisztelt választóközönség!

A szónoklat után Bródy Ernő, aki szintén eminens ellenzéki, felállott helyéről és a kormánypárt éljenzése közben üdvözölte az előtte szóló képviselőt, akiben „méltó képviselőt nyert a falu.”

A választójog a magyar belpolitika gerinc-kérdése. De az objektív opposzió olyan csudaszak, hogy egymás mellé sodorja azokat is, akiknek két szembenálló pólusról kellene farkasszemet nézniük. Nyílt vagy titkos szavazás, kisántánpolitika, vagy germán orientáció, numerusz klauzusz és vallásszabadság, agrárirányzat vagy nagyipartámogatás, — mindezek nem olyan nagy ellentétek, hogy testvéri csókban össze ne hoznák a jobb- és baloldali honatyáit.

Ugy látszik, a társadalmi békénck igaz mennyei forrása a mandátum.

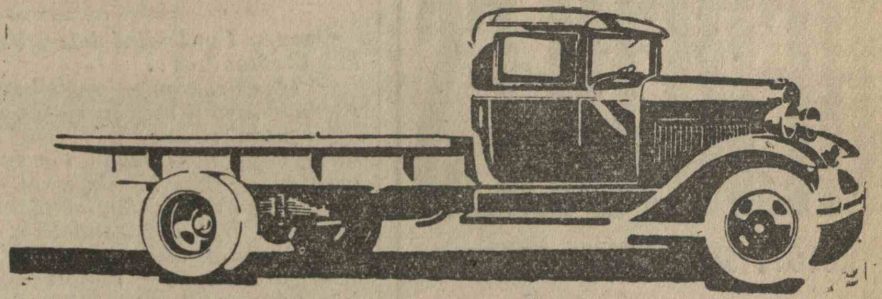
Válasszuk meg egymást mindnyájan képviselőnek s holnapra feltámad az almára falánk őseinktől oly könnyelműen elherdált Paradicsom.

a világ-márka!

Egészsége érdekében

óvakodjék silány utánzatoktól!

Legaktuálisabb az új FORD teherkocsi hosszu alvással

Ez az alváz utolérhetetlenül tökéletesíti a nagyszerű Standard teherkocsit, a mely az általános vélemény szerint a lehető leggazdaságosabb és legtartósabb szállítókocsi. Ford jelenleg egy új teherkocsit hozott forgalomba, hosszú alvással. Ezen kamion a Standard-kamion összes minőségeivel bír, azon külömbiséggel, hogy az alváza, a melyre karosseria szerelhető, 1 méterrel hosszabb a Standard-kamion alvázánál, minélfogva nagyterjedelmű áruk szállítására kiválóan alkalmas. Bármely hivatalos Ford viszontelárusító szívesen bemutatja ezen hosszú alvázat és meggyőzi Önt annak kiváló tulajdonságairól.

FORD MOTOR COMPANY

A svéd utépitő társaságnak egyelőre nincs romániai munkásra szüksége

Tízezer munkás felvételét ígérték, ötven munkást alkalmaznak

Bukarest, május 22.

A munkaügyi minisztériumban óriási konsternációt keltett az a tény, hogy a svéd utépitő társaság, mely az állammal kötött szerződés alapján az összes romániai országutak kijávitását vállalta, már megkezdte ugyan a javító munkát a Bukarest—Ploesti között, azonban még mindig nem kezdte meg az utépitő munkások verbu-

A svéd utépitő társaság szerinte csakis romániai munkásokat alkalmazhat a munkálatoknál, külföldről csupán a vezető mérnököket és kisszámú szakmunkásokat foglalkoztathat. Az állammal kötött szerződés az is kiköti, hogy a svédek nem vehetik fel közvetlenül az utépitésre jelentkező munkásokat, hanem azokat mindenesetben a munkaügyi minisztériumtól, illetve a munkaügyi inspektorátusoktól kötelesek kérni. A minisztériumban azt hitték, hogyha a svédek megkezdik az utépitő munkálatokat, akkor tizezrével fogják alkalmazni a segédmunkásokat, és ilyen módon egy csapásra megszűnik a munkanélküliség az országban.

A svédek ugyan tényleg megkezdtek a felmérési munkát, azonban nem siettek munkásokat kérni a munkaügyi minisztériumtól. Az első pillanatban azt hitték, a svédek talán a minisztérium megkerülésével vettek fel munkásokat. De nem ez történt. A svédeknek egyelőre nincsen munkásokra szükségük. Arról értesítették a minisztériumot, hogy a jövő hetekben kezdik meg a kicövekezősi munkálatokat, amelyhez maximum ötven munkásra lesz szük-

ségük és újabb három hét múlva veszi kezdetét az utjavító munka, melyre kétszáz munkást fognak annak idején alkalmazni.

Ezeket a munkásokat természetesen a munkaügyi minisztériumtól fogja kérni a svéd utépitő társaság.

A munkaügyi minisztérium dacára annak, hogy nem tízezer, hanem csak pár száz munkás esetleges alkalmazásáról van szó, mégis megállapította azokat a módokat, ahogyan a svédek számára az utépitő munkásokat toborozni fogják.

1. A jelentkező munkásokat csakis az állami hivatalos munkaközvetítő iroda irhatja össze.

2. Ha a svédektől munkásalkalmazási kérelem érkezik, úgy a minisztérium mindig ahoz a hivatalos munkaközvetítő irodához fordul, amely azon munka alatt levő utszakshoz közelebb fekszik. Most például a Bukarest—Ploesti utszakaszt javítják, tehát, a bukaresti és a ploesti hivatalos munkaközvetítő irodáktól fogja a minisztérium kérni azt az ötven munkást, melyre a svédeknek a közeljövőben szükségük lesz.

A svéd utépitők, akikhez annyi sok reményt fűztek a munkanélküliek ezre, a várt mukaalkalom helyett egyelőre — csalódást hoztak.

Hírek

AZ „OLVASO” NO

Az olvasó nő kora tavasztól késő őszig fordul elő sétatereken és nyilbános parkokban. Az olvasó nő a fecskékkel érkezik, — persze, valamint egy fecske, úgy egy olvasó nő sem csúszkál tavasz, — és az őszirózsákkal hervad.

Az olvasó nő rendszeren nagyobb alakú, élénkpiros kötélű könyvvel jelenik meg. Ha a könyv kötésének a színe szolidabb, — mondjuk: halványzöld, — akkor a boríték feltétlen aranycirádás felülnyomása, az író bronzutánzatú plakettjével. Puha fedelű könyvet emberemlékezet óta nem láttak még olvasó nőnél.

A könyv kötése és az olvasó nő kötése közt fordított az arány, melyet így lehet szabályba foglalni: Minél gyengébb valamely olvasó nő kötése, annál díszesebb az általa olvasott heraldikai fatermelési, kohászati, talajviz lecsapolási, magánjogi, esetleg szépirodalmi termék kötése.

Az olvasó nő a sétátér legmozgalmasabb helyén, a fűtön telepedik le, így okozkodván: örülök, hogy ha majd a csendesebb helyekre kerülök, nem kell olvasnom. Tévedés azonban azt hinni, hogy minden olvasó nő fordítva tartja „olvasa” a könyvet. Akadtam már ritka és pompás kivételekre.

Ha egy olvasó nő mellé ül, bosszusan rádnéz, hogy miért zavarod. Ha erre megszépensz és mukkanni sem mersz, megint csak bosszusan rádnéz. Hogy miért nem zavarod. Ezt a tapintatlanságot csak úgy hozhatod helyre, ha a továbbiak során nem érdeklődsz, hogy mit olvas. Mert egy olvasó nő mindent tudhat a világon. Mindent, mindent, csak egyet nem: hogy mit olvas.

Az olvasó nő nagyon lassan olvas. Egy ízben négy órán keresztül figyeltem egyet. Mindössze három lapot fordított — vissza-felé.

Az olvasó nő, ha azt hiszi, hogy nem nézik, az orrát vakarja, körmet piszkálja, szundikál, verset ír, ritmikus táncokat lejt, hazafias dalokat énekel, esetleg népmozgalmi folyóiratot gründol.

Az olvasó nő, ha tudja, hogy nézik, — akkor sem olvas.

Az olvasó nő ha hazakerül, undorral dobja a könyvet.

Az effajta nőknél a könyv támasz az emberek között és alibi önmagukkal szemben.

Azért hiszem, hogy van közöttük olyan is, a ki őszintén sóvárog a betűadta szenzációk után.

(t. s.)

— MAGYAR VALASZTÓK! A választási küzdelem sikere attól függ, hogy hányan szavaznak le. Szavazati jogát csak az gyakorolhatja, aki választói igazolványát kivette. Szavazni kötelesség. A törvény a szavazástól indokolatlanul elmaradót büntetéssel sújtja. De a becsület és népiünk érdeke is megköveteli, hogy lezavazzunk és győzelemhez juttassuk a Magyar Párt jelöltjeit. A mi listánkon a mi jelöltjeink:

Szabó Béni,
Papp Endre dr.,
Hettmann Antal.

Szenátorjelöltünk:
Szórády Lajos.

Vegyétek ki valamennyien választói igazolványotokat és szavazatok le valamennyien a 10-ik számú, utolsóelöltti kockában levő és jelű listára.

Népiünk érdeke követeli, hogy teljesítsétek kötelességeket.

Az Országos Magyar Párt Brassó-megyei Vezérőlbizottsága.

26. sz. szelvény

„Vestis” Ruházati Árutorgalmi Rt.
Brassó, Lensor 26., 10%-os kedvezményre jogosító utalvány elnyeréséhez 6 db. folytatódagos számú ilyen szelvény szükséges.

TECHIRGHIOL

világhírű gyógyfürdő

Szezon június 1. — szeptember 30-ig

Meleg és hideg iszapfürdő.

Egyedülálló a világon. — Tökéletesen gyógyítja a reumát, köszvényt, minden bőr- és fertőző betegséget.

Strand a tengerparton. — Specialista orvosok.

Szórakozások: kirándulások a „LA VENETIA” tavon, katonazene, jazz, stb. — Étterem és villák a legkülönbözőbb kategóriákban és a legolcsóbb árakkal.

Ruhákat végleg fest, tisztít: CZINK, CLUJ. Postaküldeményeknél 20% engedmény.

— A járdára felszaladt autó két embert belenyomott a kirakatba. Budapestről jelentik: Sulyos autószerencsétlenség történt tegnap a Népszínház-ucca és a Bérkocsis-ucca sarkán. Egy autó felfutott a járdára és az arra haladó Szabó József pincért és Timár Iza kényerlányt benyomta egy kirakatba, amelynek üvege pozdorjává tört. A pincér és a kényerlány is súlyos sérüléseket és agyrázkódást szenvedtek. A soffőr és Fiedler nevű, mellette ülő barátja is megsebesült. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget tulajdonképpen Fiedler idézte elő, aki megkérte a soffőrt, hogy adja át neki egy kicsit a volánt. A soffőr eleget tett barátja kérésének, alighogy azonban ez kezébe vette a kormánykereket, megtörtént a katasztrófa. Fiedlert és a soffőrt letartóztatták.

— Agyonlőtte magát egy budapesti esperes. Tudósítónk jelenti: Varga József fővárosi esperes tegnap lakásán vadászfegyverével agyonlőtte magát és azonnal meghalt. Tettét súlyos anyagi zavarai miatt követte el.

— Időjárásjelentés. Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint változékony hűvös idő várható, sokhelyütt szapora zivatarral.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, hélizgalmat, gyomorégést, mellszorulást, vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet. Gyomor és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Lezuhant a london-alexandriai repülőgép. Londonból jelentik: A la Manche-csatorna felett ma lezuhant egy óriási-repülőgép, amely Londonból volt utban Alexandria felé. A szerencsétlenség úgy következett be, hogy a gép egyik szárnya nagy magasságban levált. Az utasok közül mindössze egy fiatalember menekült meg, akit egy halászbárka vett fel.

— 500 MILLIÓ LEJJELE KÁROSÍTOTTAK MEG AZ ÁLLAMOT A FEKETE BENZINSEK. Bukarestből jelentik: A fekete benzinnel ügyében megindult vizsgálat megállapította, hogy a családokat úgy követték el, hogy petróleumbárcákkal cserélték ki a benzinbárcákat, mintán a petróleum után csak tízezer, míg a benzin után negyvenötezer lej taxát kell fizetni. Ilyen módon közel háromszázmillió lejelle károsították meg az államot.

— FEKETE TIVADAR A KIRÁLYNAL. Bukarestből jelentik: Fekete Tivadar, az ismert nevű magyar újságíró és műfordító, ma kihallgatásnak jelent meg Jorga miniszterelnöknél, délután hat órakor pedig az uralkodó fogadja audiencián, akinek átnyújtja „Klasszikus kert” című román költők antológiájának dedikált példányát. Fekete ezután este kilenc órakor a rádióban ad elő.

— KÜRTEEN KEGYELMET KERT. Düsseldorfból jelentik: Kürten Péter, a halálraítelt tömeggyilkos, ma, ügyvédje rábeszélésére, kegyelmi kérvényt nyújtott be. Általában nem tartják valószínűnek, hogy Kürten kikerüljön sorsát.

— A „KINEVEZETT EGESZSÉGÜGYI SEGÉDSZEMÉLYZET ORSZÁGOS EGYESÜLETE” közli, hogy bukaresti vezetősége áttette székhelyét Bulevardul Schitu Măgureanu 21. szám alá. (S. II.)

— VAKMERŐ RABLÓTÁMADÁS EGY MAROSMEGYEI KÖZSÉGBEN. Marosvásárhelyről jelentik: Vakmerő rablótámadás színhelye volt a marosmegyei Délbor község. Két álarcos rabló behatolt Izsák Mózes kereskedő üzletébe és azt teljesen kifosztotta. A rablók kézrekerítésére Petrisor csendőrnagy vezetésével egy szakasz csendőr indult utnak. Valószínűnek tartják, hogy a rablók Petró György és Constantin hírhedt banditákkal azonosak, akiknek az egyik kárpáti erdőszékhelyen erődtámaszpontjuk rejtezik.

— A MAROSBA FÜLT. Tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi cukorgyár köz. zelőben Gálffy Albert tizenkilenc éves mechanikus néhány nappal ezelőtti fejést ugrott a Marosba. A szerencsétlen fiatalember a cukorgyárból levezető csővek közé került és ott halálát lelte. Holttestét ma fogták ki.

FLY-TOX
TÖKÉLETES A ROVAROK ELLEN.

KÖVETELJEN
BIZTOSÍTÓ
KAPSZULÁT

Tekintve, hogy a FLY-TOX megöli a svábbo-garakat, magától érdeődik, hogy hatása annál nagyobb a többi rovarokra, melyeknek bábjai nem képesek ellenállni

FLY-TOX-NAK

Egyetlen illatosított rovarirtó.
A tudomány által elfogadott rovar pusztító szer.

KAPHATÓ: A DROGUERIA, GYÓGYSZERTÁR ÉS ILLATSZERTÁRAKBAN
Nagybani lerakat: București, Str. Plantelor. 26.

★ KÉRELEM. 50 év óta tanitanak Székelyudvarhelyen az Irgalmas nővérek. Ez évforduló alkalmából tisztelettel kérjük mindazokat, akik óvodájuknak, elemi, vagy polgári iskolájuknak tanulói voltak, szíveskedjenek címüket június 1-ig a zárda főnöknőjével közölni.

★ TIZÉVES TALÁLKOZÓ. Felkérem mindazon volt osztálytársaimat, akik a nagyenyedi református Bethlen kollégiumban 1920—1921. iskolai évben érettségi vizsgálatot tettek, szíveskedjenek címüket velem közölni. Címem: Bányay Máté, orsz. fegyint. titkár, Aiud—Nagyenyed.

★ MEGHÍVÓ. A Róm. Kath. Nőegyesület folyó hó 28-án, csütörtökön délután 5 órakor, az elemi iskola rajztermében tartja évi rendes közgyűlést, amelyre T. címet tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnök megnyitja. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. Ünnepi beszéd. 5. Tisztújítás. 6. Indítványok.

Az Ovomaltine természetes, erősítő tápszer állandó használatánál a családi doboz vétele a legelőnyösebb.

★ FOTOAMATŐRÖK FIGYELMÉBE! Május hó 15-étől német fotóiskolai szakembert állítottam be, aki minden amatőrfelvételt gyorsan és lelkiismeretesen kidolgoz. Hermann Gust, fotó- és sportáruháza, Brassó, Kolostor-utca 1. szám.

★ EGÉSZ BRASSÓ türelmetlenül várja a Modern Mozgó új slágerfilmjét, az UFA filmgyár remekét: „A betörő” című, németül beszélő és éneklő filmpereget. Főszerepben a közönség kedvencei: Lilian Harwey és Willy

Fritsch. Gyönyörű énekszámok, érdekes, végig érdekfeszítő tartalom. Ma este premier.

★ A BRASSÓI MAGYAR EV. JÓTÉKONYEGYLET május hó 25-én este 7 órai kezdettel, fennállásának 10 éves fordulójának alkalmából hívós vallásos ünnepélyt rendez a magyar evangélikus templomban. Közreműködnek: A brassói magyar dalárda nőikara, Reményik Sándor író Kolozsvárról, Glockner Lulla, Hübner Richárdné urnők. Kessler Ede bácsfalusi lelkész, Lengyel László Béla, a magyar dalárda karmestere és a Machold quartett. Az érdeklődőket ezúton is meghívja a rendezőség. Műsormegváltás kötelező.

★ NAGYSZABASU ERDEI ÜNNEPÉLYT rendez együttesen a brassói magyar evangélikus, református és unitárius egyház május hó 31-én a Honterusznál. Az impozáns felvonulás, az ünnep rendezésének megbeszélése céljából május hó 26-án, kedden este fél 8 órakor gyűlést tart a rendezőbizottság a református tanácsteremben. Minden érdeklődőt ezúton is meghív és megjelenését kéri a rendezőség.

— EGY BUDAPESTI NAGYKERESKEDŐ AGYONLŐTTE SAN REMÓBAN A FELESEGÉT, AZUTÁN MAGÁVAL VÉGZETT. Budapesti jelentik: Ideérkezett távirat szerint Tanos Ferenc fővárosi nagykereskedő San Remóban, közös elhatározással, revolverrel agyonlőtte feleségét, majd önmagát lötte agyon. Mindketten meghaltak. Tettüket valószínűleg azért követték el, mert Tanosnak az utóbbi időben súlyos fizetési zavarai voltak és utolsó pénzét, amellyel regresszálni akarta magát, elvesztette Monte Carlóban, szerencsejátékon.

Telef. 518 „MODERN MOZGÓ” BRASSÓ

Ma pénteken a legragyogóbb és legkedvesebb filmoperett

Lilian Harvey és Willy Fritsch-el

Einbrecher

Premier Bukarest előtt! (BETÖRŐ) Premier Bukarest előtt!

Német beszélő és éneklő szenzációs supper sláger.

Szenzációs sláger számok: Lass mich einmal deine Carmen sein — Kind dein Mund ist Musik. — Eine Liebelein so nebenbei. — Ich lass mir meinen Körper schwarz bepinseln. WESTERN ELECTRIC beszélőgépen.

Legközelebb a Saison világlágere **Ariane** Claude Anet világhírű regénye után Elisabeth Bergner rel.

BAILE CALIMANESTI

CACIULATA

(9 óra távolságra Bukaresttől.)

Szezon június 1-től szept. 30-ig

Nagy szálloda, modern kényelemmel. — Mérsékelt árak. — Olcsó élet. — Információkat, prospektust, tarifát küld: Soc. Govora-Calimănești, București I. Strada Brezoianu 62.

Kénes ásványvíz fürdőnek. — Gyomortisztító-ásványvíz, ivókurának, idült reuma, vésztékenység, limfatizis, migrén stb. esetén.

Fizioterápia, hidroterápia, inhaláció, pulverizáció, iszap- és szénasavfürdők stb.

Căciulata kén-kalcium tartalmu rádióaktív ásványvíz, utolérhetetlen vese, máj, húgyvezetési betegségeknek és köszvénynek.

E

Málnási Mária forrás

természetes alkalikus sós-gyógyvíz.

A légzőszervek betegségeinél, gége- és tüdőhurut, köhögés, rekedtség. A legjobb nyálkaoldószer! Gyomorégést azonnal megszüntet!

Főraktár E. D. & THEIL,
Brassó, Vasút-utca 25 szám.

Sabaria — Brasovia

hétfőn június 25-én

Jegyelővétel GELLERNÉL, Brassó Kapu-utca 36.

Snott

Jugoszlávia—Magyarország

3:2 (2:2)

Belgrád, május 22.

Tizezer néző előtt folyt le a jugoszláv fővárosban a két ország válogatott futbalcsapatainak találkozása, melyet nagy meglepetésre Jugoszlávia eldöntetlen félidő után 3:2 arányban megnyert.

A Ripensia nagy győzelme a budapesti Vasas felett

Temesvár, május 22.

Nagyszerű győzelmet aratott a temesvári Ripensia a Vasas együttese felett. A temesvári proficsapat kezd formába jönni és annak ellenére, hogy legjobb játékosa, Schwarz helyett tartalékot szerepeltetett, kitűnő eredménnyel végzett a tekintélyes játékerőt képviselő budapesti Vasasok ellen:

Ripensia—Vasas (Budapest) 5:2 (2:1).

A vezető gólt a Vasas rugja Egri révén. A 26-ik percben Lakatos egyenlített. A félidő utolsó percében Semmler vezetéshez juttatja a temesváriakat.

Szünet után a 25-ik percben Lakatos újabb gólt rug. A 25-ik percben Stanzl szabadrugása vezet eredményre. A 34. majd a 39-ik percben Kovács rugja a Ripensia további góljait. — A Ripensia nagyon szépen játszott és megérdemelten győzött.

Petcu bíraskodott.

Bocskai — Törekvés

4:1 (2:1)

Nagyvárad, május 22.

A Törekvés Löbl révén vezetéshez jut, rövidesen azonban Markos egyenlített. — Gyurcsó rádupláz és beállítja a félidő eredményét. — A második félidő góllövői: Markos és Mátéfi.

Itt említjük meg, hogy tudósítónk értesülése szerint a bukaresti központ által három hónapra felfüggesztett NAC professzionista egyesületé alakul át és így rövid úton megkerülük a sporthatóságok által kirótt kellemetlen tilalmi időt.

Budai „11” — Mures

3:2 (2:0)

Marosvásárhely, május 22.

Kétezer néző, hosszú idő után rekord közönség jelent meg a marosvásárhelyi pályán a Budai „11” vendégjátéka alkalmából. A vendégcsapat már 3:0 arányban vezetett Schmidtt és Polgár (2) góljai-val. A nagy eredmény után lassítják a

A magyar csapat végig indiszponáltan játszott, míg a szerbek nagy lelkesedéssel küzdöttek és megérdemelten győztek. — Jugoszláv sportkörökben leírhatatlan örömet keltett a magyar válogatott csapat felett aratott győzelem.

A mérkőzést Göbel bécsi bíró vezette.

ben Ströck II. és Hompót szépen feljavítják az eredményt 3:2 arányra. A budaiak nagyon szép játékot mutattak. Csapatukból a két szélső és Polgár játéka emelkedett ki. A Mures együtteséből jók voltak Ströck, Brassai és Dálya kapus. Bíró: dr. Mann.

Kolozsvár: Unversitatea—Sparta (Szamosujvár) 2:1 (1:0).

Az alkerületi liga döntője. Gyenge játék, melyben az Unversitatea többet támadott, azonban a Sparta eredményesen védekezett. Az egyetemenek mindkét gólját Ghilezan rugta. Fővénvi bíraskodott.

Romania—KMSC 6:0 (6:0). Barátságos mérkőzés, melyen a munkás csapat nagyon gyenge ellenállást tanúsított.

Brassó: Kézdivásárhelyi SE—Izvorul 5:1 (1:0).

Victoria komb.—BMTE komb. 5:1 (2:1) Bíró Makkai.

Brassói utcai csapatok eredményei: Venus—Bástya 2:1 (0:1). Venus II.—Bástya II. 1:0 (0:0).

Brassóban játszik pünkösdi hétfőn a Sabaria magyar professzionista csapat

Brassó, május 22.

Pár nappal ezelőtt jelentettük, hogy a Brasovia vezetősége komoly tárgyalásokat folytat a szombathelyi Sabaria vezetőségével, hogy egy brassói meccsre megnyerjék a kiváló magyar futbalcsapatot. Örömmel közöljük, hogy a tárgyalások

Püspök-gyógyfürdő

(Oradea mellett.)

42 C. természetes, meleg, kénes, radiumos hőforrás, reuma, köszvény, ischias, csonttörések és női betegségeknél. Romániában első ujonnan épített

hullám és strandfürdő

Verseny-uszoda

Napl penzió fürdővel 180.— Lettől. Ujonnan berendezett rituális étteremmel.

sikerre vezettek és ennek következtében magyar pünkösdi másodnapján, hétfőn délután öt órai kezdettel a Sabaria sok sikert megért együttese a Brasoviával mérkőzik.

Erre az alkalomra a Brasovia együttesét néhány kitűnő, más csapatbeli játékoskal megerősítik, hogy méltó ellenfele lehessen a kiváló klasszist képviselő magyar proficsapatnak.

A Sabaria európai viszonylatban is kitűnő nevet szerzett magának, sőt pár évvel ezelőtt egy sikeres délamerikai túrán megalapozta a távoli kontinensen is a magyar futball jó hírét. Jelenleg a hetedik helyet foglalja el a magyar ligabajnokságban és a küzdelmei során ezekben győzelmet aratott a Bástya, Kispeszt, Nemzeti, sőt a Hungár a csapata felett is.

A Sabariának kitűnő helyzeti előnyt jelent a magyar bajnokságban, hogy földrajzi fekvésénél fogva állandóan kontakthetedik helyet foglalja el a magyar ligabajnokságban, melyeknek mindenkor félelmetes és egyenlő erejű ellenfele.

Szombaton és vasárnap Bukarestben vendégszerepel a Sabaria és jellemző, hogy a bukaresti sportkörök választása éppen a Sabariára esett akkor, midőn a román—magyar békekötés után az első magyar csapat Bukarestben vendégszerepel.

Brassó sportköreiben nagy örömet váltottak ki azok a plakátok, melyek a Sabaria hétfői vendégjátékát beharangozták. De nem kisebb az érdeklődés a vidéken sem, ahonnan előreláthatólag nagyobb csoportok fognak Brassóba érkezni.

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ

BRASSO

Péntek, szombat, vasárnap az utolsó évek legérdekesebb és leghatásosabb németül beszélő, éneklő filmje

„A mámorkeringő”

(Nur Dich hab Ich Geliebt)

fut. — A főszerepben:

MÄDY CRISTIANS, WALTER JANKHUN, HANS STÜWE.

Lacul - Sărat - Brăila iszapfürdő

Hideg tófürdők és napfürdők a homokos strandon.

A legszerencsésebb fekvés, a brailai nagy dunakikötő bejáratánál.

Mindenfajta szállodák és éttermek.

A legtöbb ásványt tartalmazó iszap egész Európában. 45% kén, klorosó, klor és jód tartalom.

NOI BETEGSÉGEKNÉL: minden romániai és külföldi fürdőt messze felülmúl. Kitűnő eredmények a női nemiszervek minden betegségénél és zavaránál (petefészek gyulladás, operációk utáni összenövés, stb.) menstruációs zavarok és meddőség. 5. limfatikus mirigyek, skrofulozis, vérszegénység, általános testi gyengeség. 3. angolkór. 4. a rheumatizmus minden formája. 2. tuberkulozis és minden változata, 6. az idegrendszer mindenfajta zavaránál: keresztcsontfájás, gyermekparalízis minden formájában stb. Rosszul összeforrt csonttörések következményei, minden más nyílt seb stb. 8. több bőrbaj, ugymint viszketegség, diatézis, prolaxis stb.

A MELEG FÜRDŐK elmulasztják a kimerültséget, a strand napfürdői erősítik, emelik és élénkítik a vérkeringést. Helyi kezelések. Különfajta kiöblítések, iszap- és rádióaktív vizet. Fizio- és rádióterápia, radiószkópia és radióterápia. Szoba minden kényelemmel berendezve 35.— lej naponként, konyha lakások, éttermek 80.— lej naponként, tejcsarnokok, hal- és árucarnokok, cukrászdák. SOKFÉLE SZÓRAKOZÁS, zene, sport, előadások, bálók, parkok, kirándulások a Duna völgyébe. Orvosok, gyógyszerárak, posta, távirda, telefon, fodrászok, fényképezők Hus, tej, tojás, zöldség, gyümölcs piac stb.

Kérjen prospektust és forduljon idejében a

SOCIETATEA „LACUL-SARAT”-hoz, BRAILA

Footballabdák I-a

1/150, 2/200, 3/250, 4/300 gummival

5 mecs labda Lei 410.—

Viszonteladónak kedvezmény

GELLER-nél, Brassó, Str. Reg. Ca-rol (Kapu-utca) 36.

Elsőrangú diétikus és vegetárius konyha a „Vegetárius otthonban” Brassó, Kórház-utca 12. Hirsch Dezső.

Közgazdaság

A szegény gazdagok

A berlini konjunkturakutató intézet szenzációs statisztikája
a német tőkeképződésről

41 milliárd márka öt év alatt

Berlin, május 22.

A német tőkés az utóbbi időben azon üzletemberek közé tartozott, akik mindig panaszkodnak. A német adótörvények olyan tökeellenesek, hogy megakadályozzák a tőkeképződést, a kevés tőke is, mely képződik, kénytelen kimegyeni az országból a nagy adóterhek miatt. Le kell szállítani az adókat, le kell építeni a magas munkabérek, le a szociális kiadásokat, fel kell emelni a vámkat, stb. S a sok panaszkodásnak meg volt az eredménye: igen nagy mértékben leszállították a tőkét érintő adókat, felemelték a vámkat, a fogyasztókat sújtó adókat, leépítették átlak tiz százalékkal a munkabérek, leépítették a szociális biztosítást s mindezt azal a megokolással, hogy a német gazdasági életnek jelenleg legnagyobb problémája a tőkeképződés újból való megindítása.

Ilyen előzmények után politikai bombaszerűleg hat a Berlini Konjunkturakutató Intézet egyik legújabb kiadványa, mely ellenmondás nélküli adatok alapján kiszámítja, hogy

a német közgazdaság tőkenövekedése 1924-től, 1928-ig kereken negyvenegy-milliárd márkát tesz ki.

A felvétel egyébként azért is nagyon érdekes, mert az első a maga nemében, mely széleskörű ténygyűjtés alapján kísérel meg a dologi tőke képződését, vagyis a befektetések növekedését kiszámítani. A régebbi hasonló célzatu felvételek a pénztőke képződéséből indulnak ki s erről az oldalról akarták egy ország tőkeképződésének méreteit megfoglani. Ez azonban mindig hiányos képet maradjon, míg ellenben a Konjunkturakutatóintézet felvétele kizárólag a befektetéseket veszi tekintetbe s így teljesen pontos képet nyújt Németország tőkegazdaságának legutóbbi növekedéséről.

A felvétel szerint a német közgazdaság az 1924 és 1928 közötti öt évben az elhasználás pótlásán felül az üzemek kiépítésére és raktárkészlet gyarapítására összesen 39,3 milliárd márkát fordított. Ezen összeg kétharmada, 26,8 milliárd, az üzemek kiépítésére, egyharmad a készletek növelésére esik.

Érdekes a befektetett tőkemennyiség megoszlása az egyes gazdasági területek között. Vezet a befektetések terén az ipar kereken kilenc milliárd márka befektetéssel. Ez az egész német új befektetési összegnek 23 százaléka, tehát csaknem a negyedrésze. Ez a szám egyedül már elégséges arra, hogy a német nagyipar siránkozó hangjának őszinteségében kételyeket ébresszen. S a tőke egyik hangos kifogása a köztársaság rovására, hogy a magángazdaság rovására erőlteti a szociális izü állami és közszé gazdasági gyarapodását. Ezzel szemben a tény az, hogy ennek befektetése szemben a magángazdaság kilenc milliárdjával csak 5,7 milliárdot tesz ki (14,4 százalék). Lakásépítésbe befektettek 5,4 milliárdot, a forgalom kiépítésébe 4,3 milliárdot, elektromos művekbe viz- és gázellátás kiépítésébe 2,7 milliárdot, a kereskedelem befektetett 5 milliárdot, a mezőgazdaság 2,6, a kézműipar 1,3 milliárdot.

Más lesz a kép, ha elvlasztjuk az üzem kiépítésére s a raktárkészlet gyarapításába befektetett tőkét. A közüzemek befektetéseinek legnagyobb része üzemi befektetés s csak kis része raktári készlet. Ellenben az ipar és a kereskedelem tőkegyarapodásának nagy százaléka esik a raktári készletre: az iparban 4,5 milliárd márka, tehát összes befektetéseinek a fele, a kereskedelemben 4,4 milliárd.

Érdekes betekintést nyújtanak az Intézet számításai a német gazdaság újraépítésének mikéntjébe. amikor kiszámítja, hogy a tőkebefektetések hogyan oszlanak meg az egyes évekre. Kezddött a nagy konjunktúra 1927-ben, amikor a tőkebefektetések az előző évi öt milliárdról egyszerre hét milliárdra emelkedtek s elérte legmagasabb pontját 1928-ban hét és egy negyed milliárdal. Az ipar 1926-ról 1927-re megduplázta a befektetési összegét, 484 millióról felemelte 865 millióra, hogy 1928-ban meghaladja az ezer milliót.

S jellemző a háboru utáni kiéhezett-ségre, hogy a német gazdaság először fogyasztó apparátusát építette fel. Az első három év befektetéseinek nagyobb része ugyanis a fogyasztási cikkeket gyártó iparokra esik (53 százalék) s csak a nagy konjunktúra emelkedésével, 1927-ben, emelkedik fel egyszerre a termelő eszközöket gyártó ipar befektetési arányszáma annyira, hogy 1928-ban az arány teljesen megfordul s az ipar befektetéseinek kétharmada termelő-eszközöket előállító iparra esik.

A befektetett negyven milliárdnak azonban egy része külföldről jött s nem német tőkeképződés. Ez a rész azonban jóval kisebb, mitsem gondolná az ember. Mert a vizsgált négy év alatt Németország összesen 13,6 milliárd tőkét kapott külföldről. Ha azonban ezt szembe akarjuk állítani a kimutatott német befektetések növekedésével, hozzá kell ehhez venni a német bankok aranykészletének ez idő alatti növekedését, 2,3 milliárddal, úgy, hogy végeredményben a 13,6 milliárd külföldi eladósodással 41,6 milliárd dologi tőkenövekedéssel áll szemben, vagyis kereken netto 28 milliárd márka, ahol újból hangsúlyozandó, hogy ebben az összegben csak az új befektetések vannak benne, tehát ténylegesen tőkenagyobbodást jelent.

Ezek a számok szép gyarapodásról beszélnek s elhalványítják a német tőkés panaszait. Mert ha két év óta a világrkrisis miatt más is a helyzet, a német tőke tartalékai még mindig elég nagyok, mindenesetre nagyobbak, mint az öt millió munkanélkülit felmutató német munkásság tartaléka. S ennek dacára a nagyipar lapjai és testületei megint újabb bérredukcióról beszélnek, a Ruhrvidéken már felmondták a kollektív szerződést s minden vonalon megindult újra az alig abba maradt munkabérleépítés, ugyanakkor, amikor az árak leépítése teljesen csodót mondott s bér és árak kiegyenlítéséről már régen szó nincs. S a hivatalos jelentés szomorúan állapítja meg, hogy a munkanélküliek számának csökkenése nem éri el a rendes tavaszi csökkenést, amiből következik, hogy őszre a munkanélküliség még nagyobb arányokat fog ölteni. Minden jel arra mutat, hogy a nehéz tél után, egy még nehezebb fog következni.

d. II

Sok és olcsó pénzt hozott a Banca de Credit Roman brassói fiókja

Néhány adat Románia legnagyobb pénzintézetének mérlegéből

Brassó, május 22.

Multhónap második felében új pénzintézet-tel gyarapodott a brassói piac: Románia legnagyobb és külföldi bankösszeköttetésekben legjelentősebb pénzintézete, a Banca de Credit Roman — Román Hitelbank Rt. nyitotta meg fiókját, Kapu-utca 27. szám alatt.

A Banca de Credit Roman pozícióját és jelentőségét a belföldi pénzpiacon misem bizonyítja jobban, mint a bank által a napokban közzétett mérleg végösszege, amely megközelíti az öt milliárd lejt.

Ebből a mérlegből vesszük az alábbi adatokat:

Részvénytőke és tartalékok: 734 millió lej.
Takarékbetétek: 2,129.233.076, hitelezők: 1,339.969.095.

Természetesen ezekhez a számokhoz igazodnak a bank által eszközölt kihelyezések, váltóleszámitások és a bankszakmába vágó egyéb folyósítások.

Az intézetnek ma már minden jelentősebb gazdasági centrumban vannak fiókjai és kirendeltségei, amelyek főleg, — a mai belföldi kamatviszonyokhoz mért, — olcsó kölcsönkihelyezésekkel terjeszkednek egyre szélesebb körben a gazdasági fronton.

Kétségtelen, hogy a Banca de Credit bevonulása a brassói piacra előnyös kihatással van az itteni kamatalakulásra és részben az intézet működésének is tudható be, hogy

a kamat, talán az egész országban, Brassóban a legalacsonyabb.

Az intézet bankpolitikáját egyébként dr. Benno Binovic igazgató, a Banca de Credit Roman brassói fiókjának vezetője, az alábbi, tömören megfogalmazott mondatokban ismerteti:

— Külföldi bankösszeköttetéseink és érdekeltségeink révén szinte kimeríthetetlen tőkék állnak rendelkezésünkre, hogy azokat a román pénzpiacon kihelyezzük. Bankpolitikánk: lehetőleg minél alacsonyabb kamatok mellett, minél nagyobb tőkéket kihelyezni. Kisösszegeket ép olyan készséggel kölcsönzünk ki, mint nagytételeket, természetesen, ha a bankszerű garanciák megvannak erre.

Dr. Benno Binovic igazgató ezelőtt az intézet csernovici fiókjának volt a vezetője és a bankszakma egyik közismert szaktekin-télye.

Spanyolország a Szovjettől veszi ezentúl a petroleumot

Madrid, május 22.

A köztársasági kormány megegyezést létesített a szovjettal, amelynek értelmében petroleumszükségletét a jövőben Oroszországból szerzi be. A szovjetpetroleum 19 százalékkal olcsóbb, mint a Shell-féle.

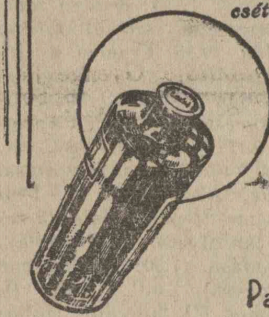

Golf, tennisz vagy séta után dörzsölje le testét Jockey Club kölnivizzel

Napjainkban a szép nem minden sportban aktív részt vesz. A testgyakorlat növeli a női bájt, a testnek kecsességet és fiatalságot kölcsönöz. Sport után a Jockey Club kölnivizzel való bedörzsölés nagyon indokolt. Felfrissíti a bőrt, leküzd az izzadságot, amely a testgya-

korlat után annyira bőségesen jelentkezik. Ha a Jockey Clubot használja, a legtisztább és a legjobb kölnivizet használja. Egyidejűleg a leghíresebb párisi parfümök egyikével illatosítja magát

Egy lepecsételt, Lady kölnivizet tartalmazó üvegcsé nem kerül többbe, mint a kimérve eladott kölniviz. Hogy biztos legyen afelől, hogy kölnivize a vevő kezébe épen olyan tiszta és tömény állapotban jut, mint ahogy a gyárból kikerül, a Lady gyár készítményeit lepecsételt üvegcsékben hozza forgalomba, minden áremelés nélkül.

Perle de Paris

Parisienne distillées par

Jockey Club - Rouge et Noir

Lady

Százezer szövőipari munkás sztrájkol Észak-Franciaországban

Páris, május 22.

Az északfranciaországi szövőipari sztrájkolók száma 118 ezerre emelkedett. A sztrájkmozgalom ezzel elérte tetőpontját. Egyébként rend van.

Mennyi lesz az új orosz termés?

London, május 22.

Az itt megtartott gabonakonferencián a szovjetunió megbízottja bejelentette, hogy Oroszországban a mostani gabonában 37 és fél millió tonna termésre számítanak.

— BRASSÓI PIACI ÁRAK 1931. május hó 22-én: Marhahús, levesnek kg. 26—28, marhahús, pecsenye kg. 42—46, sertéshús, combja kg. 34—36, sertéshús, karaj kg. 44—46, zsirszalonna kg. 36—38, zsir kg. 46—48, tojás drb. 1.20—1.50, csirke, párja 50—130 lej. — Élő állatok, kilóra: Export ökör, élősúly kg. 19—21, sertés, élősúly kg. 20—24, ígás ökör, drb. 7000—9000, ló drb. 5000—15.000, ló luxus drb. 18.000—24.000 lej. — Terményárak nagyban: Buza q 380—430, rozs 280—300, árpa, sör 420—450, árpa, takarmány 360—380, zab 480—520, tengeri, szemes 330—350, bab, fehér 750—900, burgonya 240—260 lej. — Takarmányárak nagyban, per 100 kg.: Széna, préselt 250—280, széna, laza 200—230, szalma, laza 60—70, korpa 300—320 lej.

Rádió műsor

VASÁRNAP, MÁJUS 24.

BUKAREST. 11.15: Gyermekek negyedórása. 11.30: Vallásos olvasmány és egyházi karének. 12: A rádió zenekara. 15: Gramofon. 13.30: Hírek, időjelzés. 15.50: Gramofon. 17: Könnyű és román zene. 18.15: Vidám negyedóra. 19: A rádiószabadegyetem nevelésügyi, népkulturai és egészségügyi előadásai. 20: Gramofon. 22.45: Üzenetek. — **BUDAPEST. 9:** Református istentisztelet. Prédikál: Ravasz László püspök. 10: Egyházi zene és szentbeszédet mond P. Bangha. 11: A Népszövetség Lige ülésének helyszíni közvetítése a magyar parlamentből. 12.30: A műgyetemi evezőklub versenyeinek helyszíni közvetítése. Utána: Az operaház tagjaiból alakult zenekar hgv. a hgv. színetében: Papp Jenő heti rádiókrónikája. 14: Gramofon-hgv. 12 műsorszám. 15: A Rádióélet gyermekórája. 15.30: Mezőgazdasági előadás. 16: Rádiószabadegyetem. 1. A köbányai plebánia templom énekkara. 2. Felolvasás. 3. Az énekkari hgv. folytatása. 17.10: Pertis Jenő cigányzenekara. 18.15: Előadói est. 19.35: Az operaház férfikórusának és zenekarának hgv. Laurisin Lajos és Losonczy György közreműködésével. Utána: Magyar népdalok. 21: Hgv. Herz Lili (zongora) és Zathureczky Ödön (hegedű) közreműködésével. 1. a) Klement: Dal. b) Kodály: VII. Zongoraverseny. c) Siklós: B-dur scherzo. d) Dohnányi: Capriccio (Herz Lili). 2. a) Mozart: Adagio E-dur. b) Ravel: Pavane pour une infante defunte. c) Geubert: Une chasse au loin (Zathureczky). 3. Liszt: a) Valse impromptu. b) Polonaise C-dur (Herz Lili). 4. a) Hubay: Concert caprice C-dur. b) Zsolt: Berceuse. c) Antalffy: Mosquitos. Tarnay: Valse simple (Zathureczky). Utána: Időjelzés, hírek. Majd: Bura Sándor cigányzenekara. — **BÉCS. 10:** Dostal Viktor orgona-hgv. Bach műveiből. 11.05: A Wiener Symphonie-Orchester hgv. 13.10: A Tautenhayn-vonósnégyes hgv.: Régi bécsi muzsika. 15: A Hummer-zenekar délutáni hgv. 17.30: A Gottesmann-vonósnégyes hgv. Bella Altan operanékesnő közreműködésével. 19.40: Nemzetközi népdalok. 20.20: Viktor Leon: Gebildete Menschen c. színműve. 22.40: Esti hírek. 22.50: Gaudriot-jazz.

HÉTFŐ, MÁJUS 25.

BUKAREST. 12: Gramofon. 12.30: Időjelzés, hírek. 12.50: Gramofon. 16: A rádió zenekara. 17.15: Hgv. a stúdióból. 1. Travlia: Szület. 2. Lincke: Gavott. 3. Bittner—Kornold: Frauenaugen. 4. Strauss J.: Der Lustige Krieg. 18: A rádiószabadegyetem előadásai. 19: Gramofon. 19.30: Német nyelvoktatás. 20: Kamarazene. 20.45: Könnyű dalok. 21.15: Schumann-Quintett. — **BUDAPEST. 9:** Újsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a budavári koronázó templomból. 11.15: G. kath. istentisztelet. Utána: Az operaház tagjaiból alakult zenekar hgv. Venczell Béla operanékes közreműködésével. A hgv. színetében: Papp Jenő heti rádiókrónikája. 14: Gramofon-hgv. 15 műsorszám. 15.30: A Rádióélet ifjúsági órája. 16.15: Csudáky Bertalan előadása. 17: Az 1. honv. gy. ezr. zenekara. 18: Nagy Izabella és Rácz Béla magyar nótadélutánja. 19: Zagon István humoros felolvasása. 19.30: Lehár Ferenc „A mosoly országa” c. operettjének előadása az operaházból. Utána: A Fejes-szalónezekar és Toll Árpád cigányzenekara, Kalmár Pál közreműködésével. — **BÉCS. 10.30:** Artur Kleiner orgona-hgv. 11.05: Wacek-zenekar. 13.10: Citera-hgv. 14.45: A Römisch-zenekar délutáni hgv. 17.30: Kamarazene. Közreműködik: Az Aubert-vonósnégyes, Révay Rózsika (hegedű), prof. S. Auber (gordonka) és Geiringer zongoraművész. 19.45: Bécsi népének. 20.45: A Holzer-zenekar hgv. Hans Skriwanek közreműködésével. Színetében: Hírek. — **VARSO. 17.40:** Délutáni hgv. 20.30: Esti-hgv. 22.15: Szólisták hgv. 23: Táncczene. — **OSLÓ. 17.50:** Cerillon. 20: Hgv. Trondheimből. 23.15: Accordeon. — **RÓMA. 20.40:** Könnyű zene. — **BELGRAD. 20:** Anna Voskresenska orosz dalokat énekel. 21.10: Gramofonszlágerek. — **STUTTGART-MÜHLACKER. 16:** Délutáni

Guomor és béli sz-tulás

A kellemes közérzet előfeltétele nemcsak a jó emésztés, hanem a rendszeres és könnyű székelés. Hashajtószer csak akkor jó, ha 1. nem okoz bélfűvődést, 2. enyhe és fájdalommentes a hatása, 3. teljes és tökéletes kiürítést hoz, 4. a bél véredényeinek kitágulását nem idézi elő, 5. hatása egyszeri használatnál egész napon át tart, 6. nem lesz megszokottá. Ezen előfeltételeknek minden tekintetben a Prof. Dr. Péter hajtó-tea felel meg, melynek használata és hatása az idült székrekedés esetében is teljes gyógyulást hoz. Prof. Dr. Péter hajtó-tea meggyezékhelyek legtöbb gyógyszerárában és drogériájában azonnal kapható, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánságra az eredeti csomagolású teát néhány napon belül beszerzi. Minden eredeti csomagon a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. — *Levelező-lap után a tea „Csillag” gyógyszerár, Brasov, Hosszu-utca 5. szám alatti lerakattól rendelhető. Nagyban lerakat: „STANDARD” drogéria, Bucuresti I.*

hgv. 18.45: Táncczene. 20.30: Részletek ismeretlen Verdi operákból. 22.50: Táncczene. — **BRNO. 19.45:** Kétzongorás jazz-hgv. — **BRESLAU. 20:** Husvétii céllövészet, vidám hangjáték. 20.45: Esti hgv. — **POZSONY. 17.50:** Kamarazene. — **KÖNIGSBERG-HEILSBERG. 16:** Marcella Röseler kamaranékesnő hgv. 18.30: Nemzetközi táncslágerek. 20: Offenbach „Kékszakál” c. operettje.

KEDD, MÁJUS 26.

BUKAREST. 12: Gramofon. 12.30: Időjelzés, hírek. 12.50: Gramofon. 16: Román zene. 17: Hírek, időjelzés. 17.15: Zenekari hgv. 18: A rádiószabadegyetem nyelvészeti és irodalmi előadásai. 19: Gramofon. 20: Angol zene. — **BUDAPEST. 9.15:** Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hgv. folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: Farkas Vince cigányzenekara. 15.30: Mesedélután. 17: Farkas Géza dr. egyetemi tanár előadása. 17.50: Magyar dalok. 18.10: Benárd Mátás előadása. 18.45: Szalónezekari hgv. 19.45: Prof. dr. Ernst Haackl német nyelvű előadása. 20.45: Bartók—Kodály-hgv. a Waldbauer-vonósnégyes és Báthy Anna közreműködésével. 1. Bartók: Vonósnégyes, Op. 7. 2. Bartók: Magyar népdalok. 3. Kodály: II. vonósnégyes, Op. 10. 4. Kodály: Magyar népdalok. 21.30: Magyar Imre cigányzenekara. 22.45: Időjelzés, hírek. Utána: Gramofon-hgv. 15 műsorszám. — **BÉCS. 11:** Gramofon-hgv. 11 műsorszám. 12: A Wolfsthal-zenekar déli hgv. 15.20: Hires német dirigensek gramofonon. 18.30: Wagner R. „Szigfried” c. operája. 22.10: Esti hírek. — **KÖNIGSWUSTERHAUSEN. 20.30:** Vidám est. Utána: Szórakoztató hgv. — **VARSO. 17.45:** Népszerű zenekari hgv. 22: Hegedű-hgv. 23: Táncczene. — **PRAGA. 19.55:** Tamburica-zenekar. 20.40: Operaáriák. 21: A cseh vonósnégyes kamarazene hgv. — **STOCKHOLM. 20.20:** Szólisták hgv. — **BELGRAD. 17.30:** Milica Manojlovics ének-hgv. 20.30: Jugoszláv hgv. Zágrábból. — **STUTTGART-MÜHLACKER. 16.30:** Délutáni hgv. 19.45: Nemzeti himnuszok. 22.50: Táncczene. — **BRNO. 19.05:** Szlovák est. — **BRESLAU. 20.30:** Sziléziai est. — **POZSONY. 18.10:** Szórakoztató zene. — **KÖNIGSBERG-HEILSBERG. 18.30:** Kamarazene-hgv. 20.10: Keletporosországi zeneszerzők szerző estje. 22.30: Gramofon-kabaré.

SZERDA, MÁJUS 27.

BUKAREST. 12: Gramofon. 12.30: Időjelzés, hírek. 12.50: Gramofon. 16: Operett-részletek. 17: Időjelzés, hírek. 17.15: Román zene. 18: A rádiószabadegyetem szociálpolitikai előadása. 19: Gramofon. 19.30: Francia nyelvoktatás. 20: Gordonkaszólók. 20.45: Zongoraszóló. 21.15: Hegedűszóló. 1. Beethoven: Szonáta. 2. Barus: Escarpolette. 3. Elgar: Capriccio. — **BUDAPEST. 9.15:** A 2. honv. gy. ezr. zenekara. 9.30: Hírek. 9.45: A hgv. folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: Eugen Stepat balalajka-zenekara. 15.30: Morse-tanfolyam. 16: Novellák. 17: Megyery Ella előadása. 17.30: Kamarazene hgv. Fischer A. (zongora), Zsolt Nándor (I. hegedű), Montag Vilmos (II. hegedű), Hollós Zoltán (brácsa) és Csuka Béla (gordonka) közreműködésével. 18.30: Olasz nyelvoktatás. 19.10: Farkas Jenő cigányzenekara. 20: A lipcsei filharmonikusok hangversenyének közvetítése. Karnagy: Karl Schulricht. 1. Mendelssohn—Bartholdy: Hebridák, nyitány. 2. Schumann: A-moll zongoraverseny. 3. Brahms: II. Szimfónia, D-dur. 21.50: Horváth Lóránt angol nyelvű előadása. Utána: Időjelzés, hírek és Kiss Lajos cigányzenekara. — **BÉCS. 11:** Silving-zenekar. 13.10: Gramofon-hgv.: Toscanini vezénnyel. 15.20: Zeneakadémiai hgv. 20: Hgv. Lipcséből. 21.30: Elena Gerhardt dalokat énekel. 22: Esti hírek. 22.10: Ganglberger-zenekar. — **VARSO. 17.45:** Népszerű hgv. 20: Hangversenyközvetítés Lipcséből. 21.45: Tánclágerek. 23: Könnyű és táncmuzsika. — **ZÜRICH. 20:** II. Kürti-hangversenymű. 20.30: Modern zeneszerzők. 21.30: Szórakoztató zene. — **RÓMA. 20.40:** Verdi „Don Carlos” c. operája. — **STUTTGART-MÜHLACKER. 16.30:** Délutáni hgv. 20.30: Eszkimó dalok. 21.45: Táncczene gramofonon. — **BRNO. 19.05:** Emil Orlovsky operanékes hgv. — **POZSONY. 18.30:** Hegedű-hgv. Paganini műveiből. — **KÖNIGSBERG-HEILSBERG. 20:** Egy évszázad táncczeneje. 22.30: Táncczene Berlinből.

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 28.

BUKAREST. 12: Gramofon. 12.30: Hírek, időjelzés. 12.50: Gramofon. 16: Könnyű és román zene. 17: Időjelzés, hírek. 17.15: Gyermekek negyedórása. 17.30: A zenekari hgv. folytatása. 18: A rádiószabadegyetem képzőművészeti és zenei előadásai. 19: Gramofon. 19.30: Angol nyelvoktatás. 20: Ének-hgv. 20.30: Szimfónikus-hgv. 21: Felolvasás. 21.15: A szimfónikus hgv. folytatása. — **BUDAPEST. 9.15:** Gramofon-hgv. 9.30: Időjelzés, hírek. 9.45: Gramofon. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: Hgv. Hugonnai grófnő, Feiltzsch Cecilia bárónő (ének), és Haják Albert (klarinett) közreműködésével. 16: Rádiószabadegyetem. 1. Előadás. 2. A Waldbauer—Kerpely vonósnégyes hgv. 3. Előadás. 17.10: Mezőgazdasági előadás. 17.45: Nagyné és Puky Mária kétzongorás hgv. 1. Mozart—Busoni: Duetto concertato. 2. Rachmaninoff: Románc, Op. 17. 3. Liszt: Patetikus zongoraverseny. 4. D. Kaper: a) A napsugár, b) Sonny Boy (Slowfox). c) Fababák (fox). 18.20: Angol nyelvoktatás. 18.50: Feszthy A.-né előadása. 19.30: Mozart „Don Juan” c. oeprijának előadása. Utána: Időjel-

Ez a tapadó hab jobban tisztítja fogait!

A tudományos vizsgálatok megállapították, hogy a COLGATE habja gyenge „felületi feszültséggel” rendelkezik és ennél fogva jobban behatol és jobban kitisztítja a repedéseket, amelyekben a fogszu keletkezik. A legújabb tudományos megállapítások szerint, a fogszu a fogakban levő kis repedésekben és mélyedésekben keletkezik, amelyekbe a fogkefe nem tud behatolni és ahol felgyűlnek az ételmaradékok és rossz szagú egyéb lerakódások.

A rendes fogkrémek habja nem hatol be ezekbe a repedésekbe. Ezért fokozottabban határos az olyan fogkrém, amelynek habja behatol a repedések mélyébe.

A COLGATE-krém a fogkefe hatás alatt könnyű és aktív habbá oldódik. Ez a hab azzal a tulajdonsággal rendelkezik, hogy — alacsony felületi feszültségénél fogva — behatol a fogkorona legkisebb repedéseibe is. Ott feloldja és eltávolítja a tisztátalanságokat, amelyek eltávolodnak a szájból vízrel.

Ez a hab finom port is tartalmaz, amely csiszolja a fogzománcot, amelyet a fogorvosok ajánlanak, mint olyan szert, amely fényessé és fehérré teszi a fogsort.

Gondoljon arra, hogy ez mit jelent az Ön számára. Használja a COLGATE-t és a legmélyebb részéig is kitisztíthatja fogait, a legújabb tudományos kutatások szerint előállított fogkrémmel, pontosan úgy, a hogyan a fogorvos tisztítja fogsort — olyan fogkrémmel, amely egyetlen megadja fogainak és foghúsának a természetes tisztaságot és hamvaságot.

zés, hírek. Majd: Bura Károly cigányzenekara. — **BÉCS. 11:** Gramofon-hgv. 11 műsorszám. 12: Machek-zenekar. 15.20: Operarészletek és áriák gramofonon. 16.20: Daljátékok gyermekek számára. 21.30: A Sedlak—Winter-vonósnégyes kamarazene hgv. 1. Bloch Frigyes: Zongoraverseny egy tételben. Bee-thoven: E-moll vonósnégyes. 22.30: Esti hírek. 22.40: Idegen adóállomások műsora. — **VARSO. 20.30:** Zenekari hgv. 22.15: Hgv. Krakóból. 23: Táncczene. — **OSLÓ. 20.30:** A zeneakadémiai növendékek hangversenye. 22.05: A stúdió zenekara. — **PRAGA. 19.15:** Fuvós zenekar. 20.15: Tarka est. 21: Népszerű hgv. 22.30: Orgona-hgv. — **ZÜRICH. 18.30:** Gramofon. 20: Schubert-est. 21.30: Zenekari-hgv. a stúdióból. — **RÓMA. 22.05:** Arrigo Serato hegedűvirtuóz hgv. — **LEMBERG. 17.45:** Modern lengyel zene.

PÉNTEK, MÁJUS 29.

BUKAREST. 12: Gramofon. 12.30: Időjelzés, hírek. 12.50: Gramofon. 16: A rádió zenekara. 17: Időjelzés, hírek. 17.15: A hgv. folytatása. 18: A rádiószabadegyetem filozófiai és teológiai előadásai. 19: Színházi krónika. 19.30: Gramofon. 20: Ének-hgv. 20.30: Népdalok. 21: Felolvasás. 21.15: Népdalok. — **BUDAPEST. 9.15:** Szalónezekari hgv. 9.30: Időjelzés, hírek. 9.45: A hgv. folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: A postások zenekarának hgv. 16: Mesedélután. 17: Novellák. 17.30: A Székesfővárosi zenekar hgv. 1. Strauss: Római karnéval. 2. Kockert: Harangszerenád. 3. Ljadow: Nyolc orosz balladák. 4. Richardy: Spanyol rapszódia. 5. Grieg: Lirikus szvit. 6. Csajkovszky: Virágkeringő. 18.45: Rádióamatőrpósta. 19.30: Rácz Zsiga cigányzenekara. 20.15: Ybl Ervin dr. előadása. 20.40: Színmű-előadás. Utána: Időjelzés, hírek. Majd: Az operaház tagjaiból alakult zenekar hgv. Karnagy: Dohnányi Ernő dr. 1. Cherubini: Anakreon, nyitány. 2. Schubert—Dohnányi: Esmoll Fantázia. 3. Mozart: D-dur divertimento. 4. Liszt: Mefisztó-keringő.

SZOMBAT, MÁJUS 30.

BUKAREST. 12: Gramofon. 12.30: Időjelzés, hírek. 12.40: Gramofon. 16: Könnyű és román zene. 17: Hírek, időjelzés, előadás. 17.15: A rádió zenekara. 18: A rádiószabadegyetem történelmi, földrajzi és turisztikai előadásai. 19: Gramofon. 20: Sidney „Gésák” c. operettje. — **BUDAPEST. 9.15:** A rádió házi kvartettjének hgv. 9.30: Időjelzés, hírek. 9.45: A hgv. folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó. 12.05: Mándits-szalónezekar. 15.30: Szunyoghné felolvasása. 16: A budapesti cserkészegyesületek délutánja. 17: Hrabovsky Julia előadása. 17.30: Tolnay Andor és Rigó Jancsi magyar nótadélutánja. 18.35: Müller Vilmos dr. felolvasása. 19.10: Hangverseny, Engel Iván dr. (zongora) és Baranyai Gyula (gordonka) közreműködésével. 1. Mozart: C-dur szonatina; Allegro, Brillante, Minuetto, Adagio, Allegretto. 2. Dohnányi: Tema con Variazioni. 3. Händel: a) Preluda allegro. b) Conzante. c) Menuett. d) Allegretto. 4. a) Szabó: Arie. b) Hubay: Poeme Hongrois. 5. a) Kodály: Sirlírat. b) Bartók: Szonatina. 6. Polgár: Notturmo és Popper: Papillions. 20.15: A vesprémi dalárda hgv. 21: Az 1. honv. gy. ezr. zenekarának hgv. 1. Goldmark: Sakuntala, nyi-

Ocna Sibiului — Vizakna

Sibiu—Nagyszebenről 12 km. távolságra

Gyógyjavallatok: Női betegségek, gyermekek mirigyultengése és görvélykóra, rheuma, uratikus diathézis, ischias.

Prospektust kívánatra küld a Fürdőigazgatóság.

Osztrák Osztálysorsjáték.

84.000 sorsjegy. 42.000 nyeremény.

Főnyeremény:

20.000.000 Lei

Prémia és nyeremények:

12.000.000 Lei 7.500.000 Lei

2.500.000 " 2.000.000 "

etc. összesen 42.000 nyeremény

Háromszázharmincmillió lej összegben

Minden nyereményt azonnal készpénzben kifizetünk. Állami garancia. Levonás nincs. A sorsjegyek fele nyer.

Sorsjegyárak:

Nyolcad 300 Lei. Negyed 600 Lei. Fél 1200 Lei. Egész 2400 Lei beleértve a portót és nyereménylistát.

Fizetés a sorsjegy vétele után.

A. GAEDICKE & Co. Wien, I. FRANZ JOSEFS KAI 47.

Az II. osztály húzása 1931 jun. 16—17

Olcsó és jó

- 18 lej** 1 m tartós sárgavászson
- 20 lej** 1 m keményítetlen sifon tartós és mosható
- 22 lej** 1 m. sárgavászson I-a minőség
- 18 lej** 1 m. zefir garantált mosható, nagyon ajánlatos
- 30 lej** 1 m. krepsifon, I-a minőség nagyon ajánlatos
- 29 lej** 1 m. angol oxford, garantált színekkel
- 32 lej** 1 m. valódi indián fehérneműnek
- 35 lej** 1 m. muszelin mintás ruháknak
- 39 lej** 1 m. I-a indián 100 cm. széles
- 42 lej** 1 m. ingzefir, modern mintákkal
- 41 lej** 1 m I-a gradli férfi fehérneműhez, nagyon tartós
- 60 lej** 1 m. opál és markizett, legjobb minőség fehérneműhez színekben
- 65 lej** 1 m. puplin I-a minőség, divatos mintákkal ingeknek
- 68 lej** 1 m. lepedővászson, praktikus, nagyon tartós, 150 cm. széles
- 100 lej** 1 m lepedővászson, praktikus, tartós, 200 cm. széles
- 120 lej** 1 m. lepedővászson I-a minőség 200 cm széles
- 200 lej** 1 m. valódi lenvászson 150 cm. széles
- 250 lej** 1 m. valódi lenvászson 200 cm. széles
- 65 lej** 1 m. toilete tarare, francia, fehérneműhez beléshez stb. nagyon konvenábilis
- 99 lej** 1 m. tobralcó, válogatott színekkel

Sifon és hollandvászson, francia, angol, belga, svájci márkák, minden szélességben. Vászsonnemű, selymek, harisnyák. Speciális angol, francia és modern szövetosztály, a legismertebb márkájú férfi és női szövetekkel

ORGHIDAN
BUKAREST I.
Strada Panzari 11
Vidéki szétküldés utánvétellel

21 napos társasutazás renkívüli előnyökkel Párisba és Londonba

12 napos egyéni vagy társas-utazás a párizsi gyarmati kiállításra. — A B. L. fürdő- és utazási irodájának közleményei

I.
 Párisi egyéni utazásunkra bármely napon lehet jelentkezni és indulni. Az utazás tartama 12 nap. Az utazás tetszés irány szerint választható:

Budapest—Wien — Salzburg—Strassburg — Nancy — Páris, vagy: Budapest — Wien — Salzburg — Innsbruck — Buchs — Zürich — Basel — Belfort — Páris.

de visszafelé ugyanazon a vonalon kell jönni, mint odamenet. Indulás Budapest-ről bármely napon reggel 7.30-kor. Párisi tartózkodás 8 és fél nap!

Akik a svájci vonalon mennek, azoknak Zürichben egy és fél nap, akik a német-vonalon mennek, azoknak Münchenben egy és fél nap a tartózkodás.

Mind a két utvonalon menők igénybe vehetik a tartózkodásokat Zürich helyett Luzernben vagy Baselben, vagy Wienben, a németvonalon München helyett Salzburgban vagy Wienben.

Ezen utazás összköltsége a megtekintéssel, autócarral, belépőjegyekkel, elszállásolásokkal és étkezésekkel elsőrendű szállókban a szokásos kiszolgálási díjakkal a francia vízum megszerzésével, a kiállítás többszöri látogatására jogosító igazolvánnyal együtt:

Budapesttől Budapestig személyenként III. osztályu gyorsvonattal 11.800 Lej. II. osztályu gyorsvonattal 15.700 Lej.

II.
 Rendkívüli kedvezményes utazás: Londonba és Párisba. Az utvonat a következő: Odafelé: Budapest — Frankfurt, a Mein — Köln — Ostende — London, visszafelé: London — Páris — Zürich — Salzburg — Wien — Budapest. Az utazás teljes időtartama 21 nap.

Frankfurt a M-ban 1 nap, Kölnben 1 és fél nap, Ostendében 1 és fél nap, Salzburgban 1 nap.

Az utazás odafelé társasutazás, visszafelé egyéni utazás. A résztvevők visszafelé Zürich helyett Münchent is választhatják ugyanannyi tartózkodásra.

Kivonat a londoni programból:

London nevezetességeinek megtekintése társas autókban, indulás a Piccadilly Circusról, a Westminster Apátság, Holborn, a St. Sepulchre templom, a Bartholomew templom, a kórház, a St. Paul székesegyház, a Guidhall, az Angol Bank, a Tőzsde, az 1666-iki nagy tűzvész emlékoszlópa, a Tower és a királyi kincstár, a Strand és vissza a Piccadilly Circusba. A Trafalgar square, a St. James palota, a British Múzeum, a Buckingham palota, a Victoria és Albert Múzeum, a Hyde Park, a természetrajzi Múzeum, az Egyetem, az Albert Hall, a Kensingtoni parkok és a nemzeti képtár stb. stb. stb. A Convent Garden gyümölcs piacának a Smithfield nagy vásárcsarnokának és egyéb fontos látnivalóknak megtekintése. Liptons Limited híres tea ültetvényes cég five o'clock teájára meghívás.

Egész napos kirándulás Oxfordba a collegium megtekintésére. Ebéd Oxfordban.

London kikötőinek és dokkjainak megtekintése

Második délután fenntartva további program megállapítására,

Egy teljes nap a résztvevők szabad rendelkezésére.

Kivonat a Páris-i programból:

1. nap. Reggeli fogadás a pályaudvaron. Autót a szállóig. Reggeli a szállóban. Napi tura autócarral Versailles és Malmaisonban. Indulás 10 órakor délelőtt és visszaérkezés 17.30 órakor. Utvonat: Place du Theatre, Louvre, Champs-Elysée, Diadaliy, Neuilly, Malmaison kastély megtekintése. Továbbutazás Versaillesba. Ebéd Versaillesban a kastély és kertek megtekintése, Marie Antoinette gazdaságának megtekintése. Visszatkozás St. Cloudon át, 19 órakor vacsora szállóban.

2. nap. Délelőtt fellátogatás az Eiffel-toronyba. — Ebéd a szállóban. Délután a nagyáruházak u. m. Louvre, Printemps, Galeries Lafayette megtekintése. 19 órakor vacsora szállóban.

3. nap. 10.15 órakor körutazás Párison át, a főlátnyosságok megtekintésével kapcsolatosan. Utvonat Place du Theatre-Francais, Vendométer, Madeleine temploma, VI. Lajos kápolnája, Diadaliy, Trócedere, Eiffeltorony, az Invalidusok dómja, Napoleon sirja, Külügyminisztérium, Nagy és Kis palota, Champs-Elysée, Place de la Concorde, Obelisk, Képviselőház, Place du Theatre-Francais, 13 órakor ebéd a szállóban. 14.15 órakor körutazás Párison át: Utvonat Place du Theatre-Francais, Louvre, Igazságügyi palota, Sainte-Chapelle, Quartir Latin, Cluny, Odéon Theater, Szenátus palotája, Luxemburg palota és kert, Pantheon, Sorbonne, a Notre Dame temploma, Városháza, Bastille, a nagy Boulevardok, Tőzsde, Opera, Place du Theatre-Francais. Vacsora szállóban 19 órakor.

4. nap. Délelőtt autótutazás a Bois de Boulogneban a tavakhoz, vízesésekhez és lövcsenytérkekhez. Ebéd a szállóban. Délután a Lovre Múzeum megtekintésével kapcsolatosan képek, szobrok és Bútor-gyűjtemények megtekintése. 19 órakor vacsora szállóban.

5. nap délelőtt, szabad. — Ebéd a szállóban. Délután a Luxemburg múzeum és annak kertje megtekintése. (Gyönyörű műkincsek megtekintése, vagy pedig a Gobeli szövőde meglátogatása, hol a világ leghíresebb tapisszerái készülnek. A munkatermek megtekintése és továbbítás autóval a pályaudvarra.)

A Páris—London-i utazásra csoportjaink indulnak:

május hó 30-án délután 16.30 órakor.
 június hó 15-én délután 16.30 órakor.
 július 1-én délután 16.30 órakor.
 július hó 16-án délután 16.30 órakor.

A Páris—London-i utazás összköltsége összes adókkal, borralalókkal megtekintési lehetőségekkel, elszállásolásokkal, elsőrendű szállókban, étkezések elsőrendű éttermekben, Londonban teljes 5 napi, Páris és környékén teljes 5 napi autocar programmal, a szükséges összes vízumokkal együtt, egyezőval az összes kiadásokkal együtt Budapesttől!—Bukarestig, személyenként III. o. gyorsvonaton 23.000 Lej.

(Kivánságra II. o. is lehet utazni ráfizetéssel.)

III.
 Fentiekén kívül kedvezményes egyéni és társas utazásokat rendezünk vasuton és luxus autókarokon Európa minden

Fürdőutazás helyett a gyógyfürdő otthon

ez könnyen és olcsón készíthető a következő készítmények a fürdővizben való feloldása által.

1. **Báznai jódsó** (1 kg. ára 45 L.) reuma, köszvény, ischias, skrofulozis és női bajok gyors és teljes gyógyítására szolgál.

2. **Szénsavfürdő „Carbacid”** (1 csomag 1 fürdőhöz 45 L.) szívbajt, érelmeszesedést, női- és idegbántalmakat gyógyít.

Prospektust díjtalanul küld.

3. **Oxigénfürdő „Oxygena”** (1 csomag 1 fürdőhöz 56 L.) női és idegbajt, szív- és vér-edény bántalmakat teljesen gyógyít.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban vagy közvetlenül a főlerakatnál

Dr. Oberh I.
 Korona gyógyszerár Medias—Medgyes

számottevő városában és valamennyi közismert fürdőhelyére.

Kedvezményes áru elszállásolások nagyvárosokban. Az Utazási Iroda minden kérdésre személyes vagy levélbeli érdeklődésnél díjmentesen ad kimerítő választ. Repülőgép, hálókocsi és hajóhely foglalásokat azonnal és pontosan eszközölünk a világ bármely részében, utazásokat tökéletesen teljes megelégedésre bonyolítunk le, kedvezményes áron.

Karlsbadban, Franzendbadban, Marienbadban, Teplitz-Schönauban, Joachimsstalbán kedvezményes áru elszállásokat, szobafoglalásokat eszközölünk, pensióval, vagy pensió nélkül nagy kurtaxa és fürdőkedvezménnyel.

Kedvezményes nyaralások: Olaszország, Ausztria, Németország, Franciaország, Svájc, Csehszlovákia, Jugoszlávia valamennyi számottevő nyaralóhelyén pauschálárban.

A Brassói Lapok fürdő és utazási irodája.

Fotóamatőrök figyelmébe!

Minden amatőrfelvételt lelkiismeretesen előhív és kopiroz

német fotóiskolai szakember

Hermann Gust

fotó- és sportáruházában

BRASSÓ
 KOLOSTOR-UTCA 1.

Nagy választékban:

fényképezőgépek és alkatrészek.

Olcsó árak!

Kirándulások az ÉSZAKI ORSZÁGOKBA!

Kivánatra ingyenesen küldjük a „Nordland Illustrierte” érdekes képes újságunkat, mely értékes diversenyt valamint felvilágosításokat tartalmaz a következő utazásokat illetőleg:

Hapag-Fjordutazások

1931 június. - 310 márka és feljebb

Hapag-Nordkap utazások

1931 július. - 470 márka és feljebb

Hapag-Izland- és Spitzberga utazás

1931 július-augusztus. 900 márka és feljebb
 „RESOLUTE” és „OCEANA” luxus gőzösekkel, kizárólag első osztállyal.

Hamburg—Amerika Linie S. A. R.
 TEMESVÁR I. BUKAREST
 Str. Mercy 2. Cal. Victoriei 84.

Kinek van ma 20.000 leje?

Már pedig ennyibe kerül egy cca 20 kötetes nagy lexikon. Ezzel szemben

200 leje mindenkinek van!

Ezresek helyett csak ennyibe kerül a

»Genius kis lexikona«

propaganda, olcsó kiadása. Az egyetlen egykötetes, teljes magyar lexikon, legújabb kiadás.

1616 oldal, 800 kép, 64 műmelléklet

Rendelje meg még ma, mert csak amíg a készlet tart, szállíthatja raktárról a

Brassói Lapok Könyvosztálya, Brassó

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Kertipadok, kertitömlők, vízmentes ponyvák, kutszivatyuk, Jul. Teutsch műszaki áruaktár, Kapu-ucca. 12952

Fényképészek figyelmébe. Átépítés miatt kirakatok jutányos áron eladók. Adler, Kapu-ucca 14. 15079

JEGSZEKRENYEK Kertész-nél, Targumures. Kivánatra árjegyzékek. Brassói lerakat Tittes Pálnál. 12611

Egy új hatos és egy hármas számú Arhany-féle pénzszekrény olcsón eladó. Brassó, Vasut-ucca 45. 15100

Prázmári elsőrangú fehér spárga, naponta kétszer frissen szurva napiárban kapható. Termelő: Fleischer lelkész és Tsa. Eladási hely: Hessheimer J. L. és A. Kapu-uccai fióküzlet. Telefonszám 486.

Lakás

Hotel Central Arad, hideg-melegvízzel, modern, tiszta olcsó! Utazóknak kedvezmény. 12592

KELLEMES vidéken, szép lakással bíró két urihölgy élet-hossziglani ellátásba venne egyedülálló, jobbmódu idős hölgyet, vagy urat, kinek kellemes otthon, s ha az illető gyengélkedő, szakszerű ápolást nyújtanának. Cim 13094. szám alatt a brassói kiadóban.

B. L. Kocsis Béla

Felelősszerkesztő:

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidualatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálnak.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Ős: Str. S. Barna 10. (Ostian Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17 Hunyad- és Alsófehérmegyei részére. Kolozsvár: Str. Dubarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád Szentgyörgy-u. 6. — Nagyszeben: Str. Turului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37 (Kertész László) Szatmár- és Máramarosmegyék részére — Szilágysomlyó: (Helperin Ernő) — Temesvár: Gyárváros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál) — Torda: Str. Regele Ferdinand 25 (Dénes József)

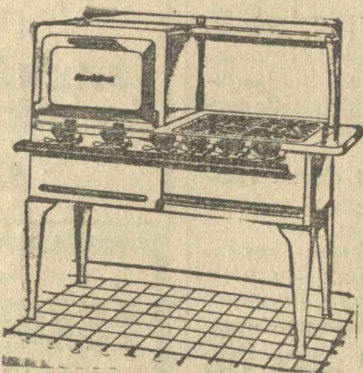
Modern konyhában a „Red-Star” petroleum főzőkészüléket használják.

Bél nélkül! Az amerikai The Detroit Vapor Stove Company Detroit Michigan U. S. A. Nyomás nélkül! gyártmánya.

70% megtakarítás

A RED-STAR már néhány hónap alatt fizetődik ki, a nagy tüzelőanyag-megtakarítás által. Bárki által könnyen kezelhető a

RED-STAR

RED-STAR

főz, süt bármilyen ételt.

RED-STAR

nem szorul javításokra, vagy állandó alkatrész kicserélésekre.

Látogassa meg sürgősen a „Menajul Modern” „Ferromana” S. A. R. BUKAREST Cal. Victoriei 71.

Minden elfogadható árban!

Végkiárusítás Bologa Emil cégnél, Brassó, Buzasor 1.

Gyapju Cascha szövet	Lei 140
Tiszta selyem crepp de chine	220
Selyem Tries blusok	150
Gyapju Tries mellények	225
Mosóselyem minden színben	80
Füldöruhák	150
Füldönadrág	40
Mosó francia Grenadin	80
" " 130 cm.	110

Férfi és női szövetek, bélések, har. snyák, nyakkendők stb. stb. Minden árban kitesznek árusítva.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj Napoca

BÁZNA FÜRDŐ

Szezon: május 16-tól október 15-ig

Radioaktív jódsós kád- és medencefürdők — Iszapfürdők kádban és az újonnan épült legmodernebb felszereltszabadszapfürdőben — Ivókura.

Gyógyjavallatok:

Csusz, isiász és különböző csont-, izületi és mirigybántalmak, női bajok, görvélykór, chronikus bőrbajok. — Május, június hónapokban, ugyanínt szeptemberben leszállított árak. — Olcsó lakás, étkezés és fürdőárak — Közalkalmazottak az egész idény alatt a fürdők-nél 33% kedvezményt élveznek.

Közelebbi felvilágosítással szolgál a 13001 Fürdőigazgatóság.

Voigtländer

és minden más védjegyű

fényképezőgép

lemezek, filmek, papírok és minden kellék

Dück & Oyntzen

BRASSÓ

Buzasor

Telefon 4-45

EXPOZITION COLONIALE INTERNATIONALE PARIS-1931 MAI-NOVEMBRE

Tündéri ünnepek. Minden zene, minden tánc. A világ legpazarabb és legritkább szórakozásai.

Különféle előnyök és kedvezmények.

Felvilágosítást ad minden utazási iroda.

Pályázati hirdetmény

Szilágyi Eleonóra Likör- és Rumgyárt. Rt. fennállásának 100. évfordulója alkalmából speciális likör- és rum-gyártmányokat hoz forgalomba. Ezen gyártmányok címkeinek, valamint egy plakát tervezetere pályázatot hirdet.

A tervek folyó évi június hó 20-áig a fenti cég irodájában, (Cluj-Kolozsvár, Str. Anton Pann No. 6.) nyújtandók be, ahol a szükséges felvilágosítások hétköznapiokon délután 3-5 óráig is beszerezhetők. Az elfogadott tervek díjazása:

Plakát 2000.— lej

Likör-címke 1500.— lej

Rum-címke 1500.— lej

Az eredmény a pályázatot hirdető lapokban fog közöltetni.

Kitűnő minőségű, legmagasabb szilárdságú

Portland cementet

ajánl a

Brassói Portland Cementgyár

KUGLER és Tsai Rt.

BRASSÓ

Távbeszélő: igazgatóság 781, iroda 3, gyár 158.

Ifjuság

Egy gimnazista, aki világnyelvet csinált

Dr. ESPERANTIO NYELVE.

1878-ban egy bjelstoki orosz gimnazista, a tizenkilenc éves Zamenhof Lajos csinált egy nyelvet: megszerkesztette a világ legkönnyebb nyelvtanát, amelyet két óra alatt meg lehet tanulni és csinált egy szótárt, amely az összes nemzeteknél legismertebb szógyököket tartalmazza. Könyve, a Lingvo Internacia azonban csak 1887-ben jelent meg dr. Esperanto (remélő) álnév alatt orosz, lengyel, francia és német nyelven. Azóta már negyven nyelvre le van fordítva; Párisban van Esperanto-nyomda s az egész világon több, mint kétszáz Esperanto újságot olvasnak; az Esperanto nyelven megjelent könyvek száma megüti a kétezret. A kötheti Friedrichs-Polytechnikumon legújabbban új fakultást szerveztek kereskedelmi mérnökök számára s itt az Esperanto tanulása kötelező. Legújabbban Isai, a kínai tanügyi minisztere Pekingben Esperanto-iskola föllállítását rendelte el. A tudós gimnazista (most varsói orvos), találmánya oda fejlődött, hogy az 1902. aug. 5-ki Michaux-féle kongresszus óta gyakorlati kisegítő nyelve lett a legkülönbözőbb nemzeteknek. 1911-ben a VI. kongresszuson Antwerpenben nyolczer esperantista jött össze, 1912. aug. 16-án Krakóban háromezer fanatikus hive ünnepelte Zamenhof Lajost. Magyarországot dr. Giesswein Sándor, „Magyar Esperanto Egyesület” elnöke képviselte 1912. aug. 23-án volt a magyar esperantisták kongresszusa, amelyre több mint tizenöt nemzet küldte ki hit. Érdekes volt ez a sokfajú tömeg, mely egy nyelvet beszélt: dr. Esperanto könnyen érthető nyelvét. Zöld csillaggal a gomblyukakban járták a várost Budapesti testvéreik kalauzolója mellett, megnézték és megtapsolták Herceg Ferenc vígjátékát, „A három testőr”-t, amelyet Esperanto nyelven adtak elő az Uránia színpadán és gyűléseztek zöldcsillagos zászlójuk alatt, amelyre ez van fölírva: Uno safaro kaj uno pasporanto („Egy nyáj és egy pásztor”). Ugy látjuk, az Esperanto nem utópia. Hát ha visszacsinálják a bábeli nyelvtavart?

ÉRDEMES-E ESPERANTÓT TANULNI?

Mi haszna van belőle? — kérdi Ostwald után a modern világ. Az ember latinul és görögül tanul, mert kulturánk gyökerei a klasszikus talajból szívják élető nedvüket. Tanulunk angolul, németül, franciául, hogy egy más faj létegyesen más természetű szellemi kincsait megszerezzük s a lelkünk, a szívünk gazdagodjék. De mire való az Esperanto, a „világnyelv”? Mit várhatunk tőle? Hallgassuk csak meg az új nyelv apostolait:

1. Ma már mindenki utazik. A távolságot a technika kiküszöbölte a világból. A gyáros, a kereskedő, a tudós, az író kénytelen beutazni Európát, Amerikát, ha kulturákon áll: — de nem tanulhat meg minden nyelvet. Tehát kell olyan nyelvnek lenni, amelyet minden pinnyel minden rendő, minden közhivatalos, minden művelt ember ismer. Ez az a világnyelv, amely lehetővé teszi az eligazodást és társalgást a világ bármely kulturálmában.

2. Érdeklünk, hogy a külföld helyes ismereteket kapjon rólunk. Az Esperanto újságok mindig közlik azoknak

a címét, akik külföldiekkel levelezni óhajtanak. Csak néhány bélyegbe kerül és megismerünk egy idegen lelket, bepillantunk észjárásába, világlátásába és az egyéni keresztül az illető faj karakterét is megismerhetjük. Kapunk tőle képeslapokat hazájáról és viszont, helyesen informálhatjuk soha nem látott barátainkat a mi nemzeti értékeinkről, hazánk természeti szépségeiről, alkotmányunkról és faji karakterünkről.

3. A bélyeggyűjtők számára valóságos kincsbánya lehet, ha a legkülönbözőbb országok esperantistáival leveleznek.

4. A világnyelv az a csatorna, amelyen egy-egy faj szellemi értékei átömlenek az összes fajok lelkébe. Megértjük, megismerjük egymást és a világörök eszméje nem lehet többé utópia. És csakugyan, az a tizenöt nemzet, amely képviseltette magát a magyar kongresszuson, teljesen egy nemzetnek látszott: a testvériség nemzetének.

5. Ha tudunk Esperantóul, nem kell idegen nyelvet tanulnunk, ha más nemzet irodalmi kincseit meg akarjuk szerezni. Pl. Maeterlinck műveit lefordítják Esperantóra s akkor már nem csak a franciáké a modern kor e legnagyobb filozófus-költője, hanem az összes nemzetké, egyformán olvashatja orosz, olasz, magyar, német, angol, kínai, japán, török, spanyol stb.

Medgyesi János szerint: „Az Esperanto az összes tudományok szolgálatában álló eszköz.” Kulcs az idegen népek szellemi kincsházához.

AZ ESPERANTO ÉS AZ IRODALOM.

Kozma Lajos lelkes esperantista könyvében olvassuk, hogy le van fordítva Zamenhof új nyelvére Homeros Iliasának első hat éneke, Vergilius Aeneise, Shakespeare Hamletje; olvashatjuk Esperantóban Goethe, Lafontaine, Coppée, Heine, Puskin, Tolsztoj, Gorkij, Jókai, Arany János, Tompa stb. műveit. Két éve Tókióban egy japán hölgy az Esperanto-ünnepen Petőfi-költeményt szavalt. Dr. Vörös Cyril magyar tudós piarista Esperanto nyelven írja matematikai munkáit. Az orvosoknak külön Esperanto szaklapjuk van. A magyar esperantisták lapja: La Verda Standardo.

Hát ez mint kuriózum, nagyon érdekes, de ami az irodalmat illeti, kevés a bizodalom az Esperantóban. A nyelv nem mesterségesen esztergályozott szavak gyűjteménye, hanem eleven megnyilatkozás. Minden szónak, mateformának mondattani sajátosságának lélektan hátterevan. A nyelv, amelyet fajunktól örököltünk, eleven virág, élő organizmus, amelynek minden részecskéjét lélek telíti meg s amelyet bővíteni, fejleszteni is csak természetének a törvényei szerint lehetséges, mint a Kazinczy-féle nyelvújítás világosan megmutatta: — a világnyelv pedig olyan, mint a csinált virág, alkotórészei úgy vannak összeenyvezve és átdrótozva. Bizonyos célt csinált virág is szolgál, nélkülözhetetlen az is, de amikor lelket akarunk kapni, illatot akarunk szívní és a természet titkos, szépséges, ezerszínű csodáit akarjuk élvezni, akkor bizony igazi sejtekből felépült élő virágot teszünk az asztalunkra. Az Esperanto (és minden csinált nyelv) alkalmas lehet arra, hogy fogalmakat közöljünk, vizet kérjünk idegen országba, hogy levelezzünk, találmányokról tudomást vegyünk, de a stílus ezerféle lemérhetetlen finomságait, az élő organizmusnak szinte egyéni jellemvonásait lehetetlen rajta kifejezni. Hallgassuk meg Arany Jánosnak a következő négy sorát a „Buda balálá”-ból:

„Csillag esik, föld reng: jött éve csodáknak;

Ihol én, ihol én pörölye világnak! Nemzeteket én a sarkam alá hajtom, Nincs a kerek földnek ura kívül rajtam.”

Ezt se németül, se angolul, se franciául nem lehet így mondani. Ennek a négy sornak a lelkét ölik ki, ha más

nyelvre fordítjuk. A szövege furcsasága, a szavak ódonzamatú tompa csillogása, a fonség csodálatos érzetése csak egy eleven nyelven lehetséges, és pedig csakis az író anyanyelvé! Esperantóul el lehet mondani Heine, Byron, Petőfi, Arany, Paul Verlaine verseinek a tartalmát, de azt, ami őket legnagyobb teszi, nem lehet elmondani sehogy, csak ahogy ők a lelkükből kivirágoztatták a nyelv organizmusán át!

A másik megjegyzésünk az, hogy az Esperanto az idegen nyelvek tanulását nem szoríthatja ki. Nem üres frázis, hogy: nyelvében él a nemzet! Igenis, a nemzet, a faj speciális élete a nyelven keresztül fejlődik ki. A faj karakterének az organuma a nyelv. És amint az orgona c-jé különbözik a hegedű vagy a fuvola c-jétől, a különböző nyelvek a kultúra más-más árnyalatainak a hangszerei. Aki tud Esperantóul, az ismeri a legegyszerűbb hangszert: de azért ki fogja azt mondani, hogy több hangszer nem kell? Hol marad akkor a szimfónia, hol a gordonka mély bája, a hegedű kristályos tisztasága, a zongora zengzetessége, az oboa melanchóliája, a sip játszi fürgesége?

Az Esperanto csak kisegítő nyelv lehet, de nem szabad az anyanyelvekkel egy sorba állítanunk!

Dr. ESPERANTO SIKERÉNEK A TITKA.

A világnyelv problémája mindig izgatta az embereket. A legelső lázadás a bábeli nyelvzavar ellen Sir Thomas Urquhart „Logopandekteision” c. könyve volt 1653-ban, amely olyan könnyű volt, hogy egy tíz éves fiú három hónap alatt megtanulhatta. Elég végig tekintenünk a nyelvtudósok és filozófusok hosszú sorozatán, hogy a kérdés fontosságát megértsük: Darlangó (olasz, 1661), Leibnitz (1670), Descartes; Nietzsche; Pascal; Tolsztoj; Verne Gyula; Voltaire s nálunk Széchenyi István foglalkoztak a világnyelv kérdéseivel, nem említve a számtalan halvaszületettek kísérletét. Legtöbb sikere volt Zamenhof előtt Schleyer Márton volapükjének, de már ez is megszűnt.

A legtöbb kísérletnek az volt a hibája, hogy kitalált szavaknak adtak tettség-szerűt jelentést. Zamenhof pedig a kultúrnyelvek (leginkább a francia-, latin-, német-, olasz) eleven szógyökeit szedte össze és a szóképzés segítségével a szótárt egyharmadára redukálta.

Ime néhány példa. Az egész deklináció ez: a tárgyeset ragja n, a többesszámjele j. Tehát pl. viro: férfi, viron: férfit, viroj: férfiak, virojn: férfiakat. Minden főnév o-ra, minden melléknév a-ra, minden igehatározó e-re végződik. (felicso—szerencse, felicsa—szerencsés, felicse—szerencsésen.) — Minden fogalomnak az ellenkezőjét úgy fejezem ki, hogy a szó elé teszem a mal- szót, (bona—jó, malbona rossz; volente—szívesen; malvolenti—kelletlenül; fermi—csukni, malfirmi—nyitni stb.) Az Esperanto nyelvtan 7 cm-es füzetben négy levél, a szótár (szógyökök gyűjteménye) 15 oldal. Aki bővebb ismertetést akar, forduljon a La Verda Standardo szerkesztőségéhez (Budapest, IX., Üllői-ut 59.)

Dr. Radványi Kálmán.

Érdekes pályázat 50.000 lej jutalom!

A „Realitáti Illustrate” nevű román folyóirat szorosabb kapcsolatot kíván fenntartani az ifjúsággal, ezért elhatározta, hogy egy pályázatot rendez, amelyen értékes díjakat oszt ki.

Négy egymástán következő számban három-három csoport kérdést intéz a tanuló ifjúsághoz, egyet az elemi, egyet a középiskolai tanulók első tagozatához, a harmadikat pedig a középiskola fele, illetve ezt végzett és egyetemi hallgatók részére. A kérdéseket a tudomány, történelem és irodalom köréből válogatják ki.

A pályázóknak mentő több kérdésre kell helyesen megválaszolniuk a 12 kérdés közül, minden kategóriából. Ezek a feleletek, a Realitate Illustrate mellé csatolt kísérőjeggyel küldendők be, amelyet a szükséges adatokkal kell kitölteni. A feleletek rövidnek és tömörnek legyennek, minden válasz csak 20 sor lehet.

A pénzen kívül könyvjutalmak is vannak, amelyeket tetszés szerint lehet a felsoroltakból kiválogatni.

A válaszokat külön-külön, vagy egyszerre lehet beküldeni a folyóirat címére. Strada C. Mille 7, szám alá. A bírítakra feltűnő betűkkel ezt a jelzést kell felírni: „Concursurile scolare”.

Pöstyen a rheumasok világfürdője,

ahol a beteg magában az eredeti forrásban fürdik. A természetes iszapmedencékkel egybeépültek: „Thermia Palace” luxus szálló, „Cyrill” gyógyház (a középosztálynak) és „Pro Patria” népszanatórium. Jutányos elhelyezkedés, átalánykurák, mindennemű sport és szórakozás.

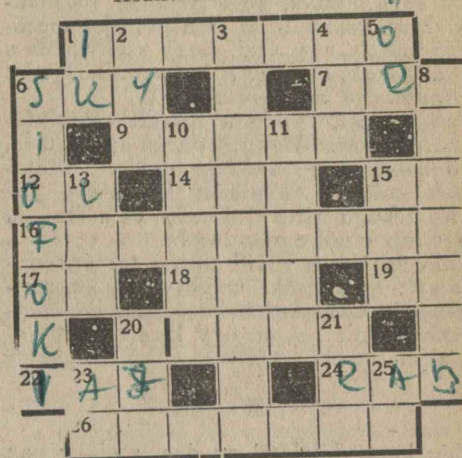
Felvilágosítás: **Kammer drogueria, Braşov.** Vezérképviselő Románia részére: **Singer László,** gyógyszerész, Timişoara, Strada Saguna 8.

Tejtörő

KERESZTREJTÉVÉNY

Közl: Szoletti Linuska

Vízszintes: 1. C-vel az elején egy pár kell a cipőkhöz. 6. Téli sport. 7. Ilyen becsületszó is van. 9. Nem barátságos. 12. Állatok lakhelye. 14. Rag. 15. Rag. 16. Német város. 17. „Noe” mássalhangzó. 18. V-vel az elején belső szerv. 19. Mássalhangzók. 20. Női név. 22. Tejtermék. 24. Fogoly. 26. Papír, Papír.

Függőleges: 1. Az igék egy része végződik erre. 2. „Pirulás” röviden. 3. Híres színész. 4. Dongó cselekszi. 5. Vigyáz. 6. Aki Siófokon lakik. 8. Vissza „szétszedni”. 10. Vissza „seged ige”. 11. Sok jó ember kis helyen... 13. L. R. E. 15. Három egyforma betű. 20. Régi ürmérték összekevert betű. 21. Vissza 60 perc. 23. Rövidítés. 25. A. K.

★

POTLÓREJTÉVÉNY

Közl: Móricz Károly és László

—da, —iba, —mre, —ácsi, —gnes, —sirke, —ándor, —lona, —ál, —rvos, —átor, —ata, —rpád, —apán, —ra.

★

BETÖREJTÉVÉNYEK

Közl: Bakos Bözsike és Janika

Piros Rózsa

Duna

Közl: Frei Imre

Király, Király, Király

Közl: Temunovics Albinka

R ó ó ó ó A
ó ó ó ó ó

Valcele — Előpatak fürdő

VESE és GYOMORBAJOK ellen

„Penzió” is!

Székelly Villa

Felvilágosít:

Aronsohn Arnold, Braşov.

MEMBERETVAKRÉM ELŐNYEI

BŐSÉGES HÁB-KIMELI A PENGÉT, HIGIENIKUS, — GAZDASÁGOS

EGYEN MINTADARAB KAPNATO AZ ÖSSZES SZAKÜZLETEKBEN

PRÓBALJA KI, HOGY MEGGYÖZÖDHESEN VÉZÉRKÉPVISELET: M. MARGULIUS BUCURESTI, SMARDAN

Thomas Mann Párisban

A Nóra-típus és a mai nők

BESZÉLGETÉS A NÉMETEK BÜSZKEségÉVEL, AKI A GONDOLKODÓK DIKTATURÁJÁT SZERETNÉ MEGVALÓSÍTANI

Thomas Mann

Páris.

A németek és franciák között örökké fennálló surlódási felület ritkán volt éresebb, mint a német-osztrák vámuio kirobbanása óta. Ugyanakkor, midőn az „Anschluss” feletti izgalom még forrponon vannak, jött ide Párisba a németek világhírű Nobel-díjas írója: Thomas Mann, hogy francia nyelven beszéljen Goethéről, Schillerről, Tolstoj és Dostojewskyról.

Thomas Mann azok közé tartozik, akik a francia-német közlekedést szellemi megértésen keresztül próbálják. Tudja ugyan, hogy se a német, se a francia intellektuális szava nem hat el a politika mezőnyére, mégis úgy érzi, hogy szellem és a kultúra azok, melyek a két nemzet között a kapcsolatot megteremthetik.

Tehát most, ebben a feszült atmoszférában, Thomas Mann, párisi látogatása, az ő belső meggyőződése mellett tüntetésnek számít. Előadását különben, Jules Romain, a híres drámaíró és a francia Pen Club elnöke vezette be.

Thomas Mann rövid párisi tartózkodása alatt: előadások, meghívások és népszerűségének kijáró ünnepek közepette, szíves volt nekem egy kicsit az idejéből adni.

*

Még kora délelőtti az óra, amikor az előkelő hotel liftbója letesz a második emeleten és én bekopogok a 103-as szobába. Elegáns hotelek szériaszalonja. Mégis: az iratokkal, levelekkel borított íróasztal, ezüst rámpából kitekintő két gyermekarc, a kerek asztalkán könyvek, virágok, kristályvázában pompázó szegfűk, a hordozható kis írógép a sarokban, a hétköznapi élet apró tárgyai, valahogy beleittattak ebbe a banális szalonba valami egyénit abból az emberből, aki most itt ül velem szemben és kit így közelről szemem lencséjével fotografálok le.

Nem. Thomas Mann nem művész fej. Külsőjében semmi nem vall az írókra. Talán csak a finoman érezett keze, a hosszukás vékony ujjakkal.

Ép úgy lehetne valamilyen magasrangú hivatalnok. Esetleg katonatiszt civilben. Talán az egyenes, kissé merev tartása teszi. Vagy a bozontos szemöldöke, mely acélként szemét árnyékolja. Magas homlok felett a haj fiatalos barna. — Csak összes kis bajusza árja el, hogy az ötven éven túl van. Egészben igen férfias megjelenés.

Talán az ideális megoldás: a gondolkodók diktatúrája lenne...

A „Boodenbrook” írójának európai és pacifista szellemét a két év előtt elnyert Nobel-díj, eléggé igazolja. Azonban tudni szeretném, egyáltalán milyen a politikai meggyőződése és mi a véleménye a szocializmus szerepéről Németországban.

— Én magam — feleli Thomas Mann —, semmiféle politikai pártha nem tartozom. De ha választanom kellene, természetesen a szocialistákra szavaznék. Ma már megállapíthatjuk azt, hogy a nemzeti szocializmus szétesőben van. Mégpedig részint a szociáldemokrácia, részint a kommunista párt felé.

— Az Ön gondolkodó és művészi intellektusa szerint, milyen társadalmi és politikai vezetésben látna megoldva Európa problémáját?

— Természetesen arisztokráciára és feudalizmusra ma már semmi szükségünk nincs. Ma azonban mi tömegdiktatúra alatt élünk. Talán az ideális megoldás: a „gondolkodók diktatúrája” lenne. Értve ezalatt: a szellemi rétegek kezébe menjen át a vezetés.

— Ön diktatúrát emleget. Engedje meg, hogy ezzel kapcsolatban megkérdezzem

véleményét Oroszországról?

— Nem tagadható, hogy a bolsevizmus sok kibontakozásra alkalmas értéket hordoz magában. Mindenképpen tiszteletre méltó jelenség, ahol munka és szellemi erőfeszítés együtt halad. Csak bámulni tudom az askétizmusig menő idealizmust, melynek eléréseért milliók törtenek. Tölem azonban egyénileg távol áll a bolsevizmus. Nem vagyok kollektív ember, hanem tulságosan idealista és mint ilyen az egyéni érzés és szabadság őrzője...

— Az írók közül általában kit tart Ön az európai eszmékhez leginkább közelállóknak?

— A franciák közül Gide, Duhamel, Paul Valéry, Giroudoux. Ezek azok, akik a francia konzervativizmus kínai falát áttörve, intellektuális értelemben sokat lendítettek a két nemzetközi közlekedésben. Mi németek sokan vagyunk és régen akik írásainkban az általános szociális és európai szellemet valljuk. Itt van Hauptmann, a fivérem: Heinrich Mann, Georg Wassermann, Werfel stb. Az angoloknál Wells.

— És Galsworthy? — vetem közbe.

— Nem. Ő inkább a Victorianus kor-szak polgári társadalmának a kifejezője.

— A magyarok közül kit ismer?

— Ach Budapest! Ismerem Sigmund Móricot, (így mondja) meg Desider Kosztolányit. Meg persze Molnárt, a drámaíró. De van Önöknek egy nagy poétájuk: Ady. Lássa róla is tudok. Csak akár-hogy is próbáljak, lyrát, fordításban vez. szadni nem lehet. Különböző igazán kár, hogy a magyar nyelv izoláltsága elérhetetlené teszi sok olyan szellemi termék megismerését, mely pedig biztos értéket jelent

A REGÉNY, MINT MŰFAJ NEM HALHAT MEG.

— Hogy vélekedik Ön a regény haláláról, mintahogy azt rövid hetek előtt egy párisi kiadó bejelentette, sőt programmul tűzte a regénynek agyonütését?

Thomas Mann arca mosolygásra élénkül és a balkezén levő csontkeretes pápaszemet, melyet beszéd közben ki és becsukott, most határozott mozdulattal maga elé teszi az asztalra.

— Kizártnak és lehetetlennek tartom. Sőt: a regény az egyetlen műfaj, amely nem halhat meg, mert az embereket leköti. Láthatjuk, hogy általában a regényben, különben és jobbakat produkálnak, mint pl. drámában. Nem mondom, talán itt is kellene a megszokottól eltérő, újabb formát keresni. André Gide „Pénc hamisítói” vagy James Joyce „Clysses”-ére gondolok. A regény fejlődésének, azt abból is láthatjuk, hogy az elmúlt évek fogalma szerint, milyen alaposan megváltozott. Ma nem kell benne intrika és nem fontos, hogy Hansel és Gretel „egymásé lesznek.” Ma az intrika nélküli akció érdekli az olvasót...

Talán a naiv „Gretel” említése váltotta ki kíváncsiságomat, mikép vélekedik Thomas Mann a ma sokat vitatott pajtásházasságról?

— Igen, ez ma igen divatos „jelszó”. Én a fiatalság minden mozgalmát jóakarattal nézem. De a pajtásházasságot én csak egy értelemben ismerem: mindazon házastársak, akik az érzelmi és erotikai alapon kívül, tehát intellektuális viszonylatban is társak — ami különben a mai világban szinte természetes — ott etikai értelemben meg van a pajtásházasság.

— Fenti kijelentése szerint, tehát Ön a mai nőit intellektuális értelemben egy színvonalba hozza a férfivel. Van ebben a tekintetben nagy eltérés a tegnapi és a mai nő között?

— Tegnapi nő alatt feleli Thomas

Mann, én a Nóra-típust értem és ez már kimult. Mai nők tekintem már a háboru előttit is. Mert már a háboru előtt kezdődött voltaképpen az ő evolúciójuk. És az egészséges irányban való fejlődésben az egész társadalom csak nyert.

A „Varázshegy” írója még sok érdekeset mondhatna. De benyit egy kedves arcú, idősebb hölgy — a felesége és figyelmesebb, hogy nemsokára el kell itt-honról menniök.

Mándy Ilona.

Problémák a berlini építészeti kiállításon

Városainkat temetkezőhelyekből lakóhelyekké kell tenni — Szabadítsuk fel az embert a lakás-rabszolgaság alól — Montirozás építés helyett — Gyárilag készült házak — Az autó átalakítja az utcát — Szignált épületek

Berlin, május 22.

A megnyitás alkalmából ádtunk egy rövid keresztmetszetet arról a hatalmas kiállításról, melynek az építészeti szakmában még Európa nem látta mását. Ma még a tömördek érdekesebbnél érdekesebb anyagból, melyet a kiállítás összehordott, beszámolunk néhány, a modern építészettől legközelebbi érdeklő problémáról.

Mondottuk, hogy a kiállítás főfeladatának a jövő előkészítését tekintti s ezért a legtöbb teret éppen a problematikus dolgoknak juttatta, melyektől a még megoldatlan építési problémák megoldása remélhető. S kitűnik, hogy az építészettel annyira hátramaradt korunk, hogy még a lényegesebb alapelvek sincsenek lefektetve.

Házaink, városaink egy túlhaladott termelési korszak levitézlett maradványai, melyek nem felelnek meg többé mai életigényeinknek. Még odáig sem jutottunk, hogy a köztudatba belevigyük azt az igazságot, hogy városaink tulajdonképpen a szó legszorosabb értelmében elviselhetetlenek s az első feladat kitálatni a módját az olyan városépítésnek, mely a modern igényeknek megfelelően elviselhető kellemes életet tegyen lehetővé a városokban. Városainkat elviselhető lakóhelyekké kell tenni. Ez az első feladat.

Ki tudja azt, hogy a legtöbb városban lakó család néhány nemzedék után kihál? Hogy városaink tulajdonképpen a nemzedékek nagy temetői? Hogy a nagy városok már régen kipusztultak volna, ha állandóan nem kapnának pótlást a vidékről? Hogy Páris lakóinak fele nem Párisban született? A múlt és jelen nagy városai nem egyebek, mint a népek nagy temetkezőhelyei. Ma azonban az ipari országok lakosságának több mint fele nagy városokban lakik: ha nem sikerül ezeket „lakályosabbá” tenni, a népesség gyors kihalásával kell számolnunk mindenütt, ahol az ipari kultúra magas fokot ér el.

Igen, az ember évezredek óta harcol, hogy lakályosabbá tegye a maga számára a Földet: ideje, hogy ezt a harcot tudatosítsuk és rendszeressé tegyük. Ennek első feltétele, hogy megszűnjünk lakásunk rabszolgái lenni.

Lehetetlen gazdasági rabszolgaság az, hogy átlagosan az emberek kénytelenek jövedelmük egy negyedét, sőt egy harmadát lakásra költeni. Az olcsó lakás kérdésének megoldása tehát az ember felszabadítását jelenti a lakás-rabszolgaság alól. Mely nemcsak a lakás aránylagos drágaságában nyilvánul meg, hanem abban is, hogy mai lakásaink túl sok felesleges gondozást és gondot követelnek tőlünk, tulságosan igényesek s tömördek munkánkat elveszik más felhasználás elől. Lakásaink megmerevedett konzervatív alakulatai a multnak, melyek minden szálukkal a multhoz kötnek s nem illenek bele életünk mai tempójába.

Tul drágán építünk, felesleges erőfelhasználással, a modern technika teljes mellőzésével. Miért kell a parasztházaknak ma is félméter vastag falakból épülni, miért nem lehet a mezőgazdasági épületeket is éppen olyan vélszerű tárgyalatossággal felépíteni, mint a gyárépületeket? Még mindig az örökkévalóság számára építünk, mint nagyapáink. Pedig már beláthatunk volna, hogy mi nem érezzük jól magunkat nagyapáink házaiban s ne kívánjuk azt se, hogy unokáink a mi házaikban jól érezzék magukat. A házépítés új alelve: csak

Kérjen mindenütt

KRAYER

cipőkrémet

egy nemzedék számára épüljön. Tehát kevésbé masszívan, könnyen, viszont csak a jelenre tekintettel.

A gépet már régen nem ott építik fel, ahol használják. A gépet montirozzák: előre tömegestől készített részekből állítják össze. A házépítésnek is át kell vennie a modern technika e fő alapelvét: a ház egyes alkatrészeit előre gyártva kell elkészíteni s a „házépítés” ne álljon egyébből, mint pár napos montírozó munkából.

Ez azt jelenti, hogy — amint ez ma is már a nagy felhőkarcolóknál, gyári épületeknél mindig történik, — el kell választani szigorúan a tartós s a kitöltő részeket: a vasvázat s a hideg s a meleg ellen izoláló falakat, melyek a vázat kitöltik. A kiállítás „Új Építés” részletesen foglalkozik e problémával: az új építőanyagokon keresztül. S ha egyszer eljutottunk idáig, lehetséges lesz, az épületek tipizálása, alkatrészeik racionális előállítása, minek következménye lesz, hogy a mai költségeknek egy tört része elegendő lesz egy ház felépítéséhez. Eppen úgy, mintahogyan a gyári cipő sokkal olcsóbb, még sokkal olcsóbb lesz a gyárilag előállított ház. Ez az egyetlen útja lesz az egész világot sújtó lakásmizéria megoldásának.

De a mai ember életének nagyobb részét nem a lakásban éli le, nem a lakásban lakik, hanem irodahelyiségekben, iskolákban, gyárakban, áruházakban, stb. Ezekben játszódnak le életének legnagyobb része. Nem elég tehát „lakás-kultúrát” hirdetni, nem elég a lakást a modern élet követelményeihez alkalmazni, ugyanezt meg kell tenni a munkahelyiségekkel is. A kiállítás egy külön szekciója foglalkozik e fontos kérdéssel. Alapelve: a munkahelyiségek legyen egyben „élet-helyiség” is. Hogyan kell alakítani egy irodát, egy iskolát, egy rendőri inspekciós szobát, egy börtönzárkát, stb., hogy az ne csak rendeltetésének feleljen meg a legjobban, hanem egyben a benne dolgozók számára emberi tartózkodási hely legyen.

Egy másik probléma, már a városépítés köréből. Az autó a modern nagy városokban, Amerikában, Londonban, Párisban ma már nem a közlekedés eszköze, hanem akadálya. Azt jelenti ez, hogy nagy városaink szerkezete nem felel meg a legmodernebb s legjövősebb közlekedési eszköz igényeinek. Tehát az utcát át kell alakítani az autó igényeinek megfelelően, az autó kell megadja az ucca alaphangját. De az autó lakni is akar s a cél az, hogy mindenkinek legyen utója. Hogyan lehessen gazdaságosan elhelyezni az autók millióit, anélkül, hogy meg kellene garázsokkal duplázni a városaink terjedelmét? A kiállítás külön szekciója „A város és az autó” s egy „Garázskiállítás” foglalkozik e problémákkal.

S még számtalan érdekesebbnél-érdekesebb modern építészeti problémát lehetne kiragadni a kiállítás páratlan gazdag anyagából. Közöttük kisebbeket is, mint például azt a felvetett kérdést, hogy nem kellene-e behozni az épületek szignálását. A legutolsó kis vacak képre ráírja festője a nevét s a felhőkarcolókról senki sem tudja, hogy ki építette. Vannak Berlinben városrészek, melyek nagyobbak, mint egy vidéki város s melyeket egy építész terve szerint, egységesen építettek, új, modern alapelvek szerint. Nem illenek ezek éppen úgy szignálni, mint a művészet más alkotásait? Vagy pedig az architektúrának mindig anonim művészetnek kell maradni? Dienes László.

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

páratlan szénsavas rádióaktív sós-savas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos, érlelmesedések sziv és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerültes idegesség esetén. Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel. Természetes szénsavas, sós-savas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal. — Új modern uszoda, napfényes stranddal. — Fürdőidény május 15-től október 1-ig. — Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T. Fürdőigazgatóság: BUZIÁS (Bánát)

Kolozsvári Mentők 12. osztályu készpénzsorsjátéka

Első osztály húzása 1931 július 5-én kolozsvári Városházán. Nyeremények kifizetését az Albina Bank garantálja. Főnyeremény 1,000,000 lei. Össznyeremények végösszege 4 millió lei. Minden sorsjegyet 12 osztályon keresztül játszák. Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei. Postai rendelések: Egész sorsjegy 117 lei, fél sorsjegy 67 lei beutalás ellenében, vagy utánvétellel rendelhető: Központi Sorsjegyiroda, Cluj, Strada Memorandului No. 16. Bizományosunk Brassóban Derzsy Géza.

Minden jog fenntartva.

(84-ik közlemény)

Egyik ott képzelet magát a hóhér kezében. A lesújtó igazságszolgáltatás ösz-

A másik viszont még a csendőrök között is vak, mely nem érti, miért zaklatják ezért a semmiségért, amit ugye tá-

Sőt akadt olyan is, aki el sem képzelet, hogy őt le lehessen fogni holmi kakas-

— Özvegy Kardos Mihályné...
— Én vönök...
— Velünk jön.

— Honne. Szívesen. Akár rögtön is...
A kapuból még vidáman mosolyogva fordult a vendégek felé.

— Mingyártat visszagyűvök... csak éppen kikerdeznék a csendőr urak...

De nem ment vissza. Nélküle telt el az ebéd, a délután s az este. A vendégek éjszaka béreltek szekeret, rémülten menekültek a faluból.

Kósza hírek terjedtek el a vallomásokról, tagadásokról, beismerésekről. Hogy a Sebestyén Lidi és Szijj Juli ösz-

— Jaj lesz a csendőr uraknak!...
Pápainé meg, amikor kérdezték, azonnal így szólt:

— Megittetem, no!...
— Hogy volt szíve hózzá?

— Vert kiem, akár az ebet. Flútté való nap is félhóra tángált. Mer' kivitem a tehenet legelni. Rossz vót a legeli,

— Hát a gyilkosságot engedi?
Választ nem kap. De egy döbbsent tekintet mered rája.

— Hát ez gyilkosság?
Gyilkosság az, amit mindenki cselekszik? Hogy a levesbe becsurogatt az ember egy kis folyadékot? Az ember meg elvicszi, befalja. Miért falja be?

— Gyilkosság az, ahol nem folyik a vér?
Nem kérte tőlük soha senki szánon...

Nem volt titok a dolog, ugyszólván nyíltan beszélt róla mindenki. Husz éven át nem fájt az uraknak. Most meg egyszerre körül fogják a rányomják a bélyeget, hogy gyilkos...

— Elsötétül a szeme előtt minden s végigvágódik a padlózat.

Sűrűn elfüggönyözött ablakok mögött reszketnek az elsodort lelkek.

A bába alkonyattal végigjárja a házakat, úgy lopakodik a sötét uccák során, mint a kuvasz.

— Tagaggy, ha kirdeznék, lelkem... nem tudhatnak meg semmit...

Akihez benyit, annál másnap megjelennek a csendőrök s vizik be a kösségházára. Lassankint megérti mindenki, hogy csak azért hagyják szabadon, mert figyelik, kihez jár, mit beszél. Bor-

zadva menekül tőle mindenki, becsapják előtte a kaput és az ajtót s ha mégis besurranna valamelyik udvarra, ré-

— Mennjen innen!... az istenfáját, bábaszülem, horgya rögvést el magát!...

Néhány nap alatt ő maga is rájön arra, hogy minden lépését, minden szavát számon tartják. Vak bizodalma véget ér s tudja, hogy üttört a fizetség órája.

— Mi lehet ez a fizetség?
Kövr testén végigfut az isszonyodás, ha rá gondol.

Még ha megfizeti is az emlékezetét, akkor sem képes visszaemlékezni arra, kik voltak, hányan voltak? Lehet, hogy negyvenen, lehet, hogy százan.

Nem kételkedhetik afelől, mi következik.

Rendezett virágágyak disztik az udvarát. A muskátlik, árvácskák és tulipánok között sétál egész nap, zsiros arca megpeffed, hármastokája megkók-

— Mari lelkem, ájjál kint a kapuban s ha gyünnének, szójjál!...

Csak tizednapra tűnik fel az ucca végén két kakastoll. Mire a házhoz érnek, a bába már görcsök között, habzó szájjal fetreng a kut mellett.

— Idesanyám!... mit tett?... idesanyám!...

A virágok között még nedves a fehér csésze. A leány ráborul az anyja testére és kétségbeesett zokogása beszűrődik a lefüggönyözött, elzárt házak mélyébe.

Valaki végigrohan az uccán, rongyokra tépett réklíjéből kilógnak csupasz mellei. Ezelősen vágódik át egyik oldalról a másikra és meztelen öklökkel beveri az ablaküvegeket.

— Öttem... én is öttem... naccságos urak, én is öttem...

— Jaj, jányom, a Bede Anna megörült!...

A kösségháza előtt százan is állnak és várakoznak. Hozzá tartozók, érdeklődők, kárörvendők, dologtalanok. A nyitott ajtón keresztül beláthatni az udvarra, mely tele van csendőrökkel. Néha végigkísérnek a tornácra egy-egy asszonyt, benyomják valamelyik fészerebe s másat hoznak ki helyette.

Percről-percre újabb hírek kapnak szárnyra.

— A jószágos Rozi nvócat ismert be...
— Szijj Juli meg ötöt...

— Aszongyák, a törvény fölhányatja a sirokat...

— Minek a?
— Az arzin mijatt. Megállapicsák maj', ki hótt meg miregtül... Aszongya a doktor, még a koporsó fájából is megmonhatták...

— Kertesen tizenhetet fogtak le...
— Telek Gábor aszongya, Berzenczén is öt asszony van a zsandárok kezében.

— Az a mocskos fireg vót az oka, a Zsuzsa. Ő tanálta ki s pizirt árulta...

— Tuttam én azt már rigem... hiszen ha befordult az udvarra, másnap már meghúzták valaki fölött a lélekharangot...

A kapu előtt félkörben öt csendőr áll. Közvetlen közelükben Cser Lajos, a korcsmáros, a fia meg a nagylánya.

Halottsáppadtan húzódnak össze hárman és kidülledt szemmel lesnek be az udvarra.

Néha a lelakatolt kocsiszínből kiszólitják Csernét az irodába. Ilyenkor nem törődve a csendőrökkel, odanyomulnak a kapuhoz.

— Gyilkos!... nem anyám, hanem gyilkos!...

— Te cafat!... a fűd vessen ki!... te!...

— Előlte a testviremet!...

— Utósó szajha!... döögj meg!... szajha!... szajha!...

Az asszony vértelen arccal, földreszegzett tekintettel vonaglik végig a tornácra.

Ha már hozzájuk nem rohanhat, ha már át nem karolhatja őket, szeretne legalább rájuk pillantani, hogy lelkiükbe vése életé gyászát, örök keserűségét, megoldhatatlan tragédiáját.

Hogy zokogva és könyörögve elmagyarazza nekik, nem utolsó, nem gyilkos, nem szajha.

Hogy neki is a szíve vérzett, agya elkábult, amikor megtette. Hogy a két kisgyerekekkel, a Juszinkával meg a Pistukával együtt megölte önönmagát is. Hogy

nem gyilkolni akart, hanem életet menteni. Az ő életüket. A lányáét és a fiáét, a kik most ott szoronganak a kapuban, a csendőrök előtt és eszeveszett gyűlölettel ordítognak feléje: — A testvérem... utósó! utósó!

Ugy szédül be az iroda ajtaján, egyenesen bele a tiszthelyettes karjaiba.

*

Hivatalos urak özönlik el a falut s kibőrlük a nagyvendéglő összes helyiségeit.

— Marót Balázs írta a jelentéseket! — fut széjjel a házak mélyiben.

Az előjáróság négy embert rendel ki a temetőbe kényszermunkára. Régi hantokat ásnak föl és a sir oldalkamrájából előhúzzák a rothadt deszkakoporsókat. Orvosok vizsgálják a holttesteket és borotvaszerűen éles késekkel megmaradtott puha részeket vágnak le a gerinc tájékáról. Furcsák ezek az urak, nem tudni, mire készülnek. Még a koporsók fájából is lefaricskálnak egy-egy darabot. Maroknyi földet vesznek fel felülről, alulról s az egészet mindegyik hantok szerint külön-külön ládikókba helyezik.

Forró, dus nyár van, de a falu megrettenve, vak rémülettel húzódik vissza a kerítések mögé. Az emberek a függönyök mögött élnek, még lélekzeni sem mernek hangosan, szívszorogva, ostoba ájulatban figyelik az eseményeket.

— Az arzint keresik!...

— Aszongyák, még a földben is megtalálják!...

— Megtanáják?... Szent Isten!... Megtanáják?... Kint hallottad?

Csendőrjárnatok cirkálnak az uccákon, Riadt pislantások kísérik őket a függönyöspikók finom hálózatain keresztül. Vajjon hova tartanak? Ki lesz a szerencsétlen, akire lecsapnak? Jaj, ha éppen ide jönnének!...

A segédjegyző visszaborzad a vizsgálat kísérteties látványosságától. De a Forintos István exhumálására mégis elmegy. Ragyogó, napfényes délelőtt hányják föl a földet a koporsó felül. Kötelen húzzák felszínre az örök pihenés ládáját és baltával pattantják föl a fedőt.

Mellén keresztbefont kezekkel, katonaruhában, ezüst és bronz kitüntetéssel fekszik a csontváz, a szűk deszkafalak között.

Két fekete üveg csillog a napsugarakban a szemegődre fölött.

A lábánál megtalálják az arzenes üveget. Olyan ez a koporsó a maga szomorú lakójával és megrázó berendezésével, mint egy óriási vándbeszéd, mintha a halott életre kelne és ragyogó, ébenfekete szemekkel filippikát tartana a vétekesei ellen és rámutatna az üvegre, mondván, ime a bizonyíték.

A fiatal ügyész szakmai lelkeséggel figyeli ezt a drámai képet és odafordul az egyik orvoshoz.

— Olyan szín lesz ez az exhumálás a vádbeszédelem, hogy előre lefogadom a kötelet. Ötszörös pénzt adok rá, doktor ur... tesz egy forintot?

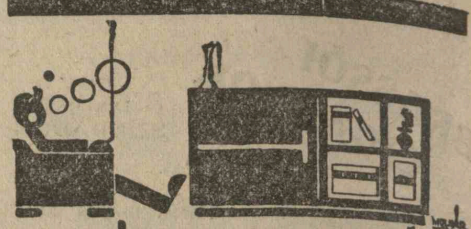
A hivatalos emberek nyomában megindul a félhivatalosak özönlése. Barna bőrből készült kizárólagos lóbalva ügyvédek lepik el a falut, végigjárják a házakat és gyűjtik a klienseket. Pesti, szolnoki, szentmártoni prókátorok versengenek egymással, fűt-fát ígérnek, az igazságügyminiszter valamennyinek te-tu barmát, csak egy szavamba kerül, kedves lelkem, s meglátja, itthon lesz az aszszony...

Ugy fogadják őket, mintha megváltásra érkeztek volna. Mindenütt egyforma kérdést tesznek fel nekik:

— Ugyvéd ur, igaz, hogy a doktor urak megtanáják az arzint?

— Ez bizony igaz, lelkem... de ügyes ember, akinek összeköttetése van, sok mindent el tud azért simítani. Mert tudja, szívem, arzen van mindenben és mindenki, magában is, bennem is, a koporsó fájában és meg a szemfedő festékjében is. Ha nedves a talaj, 5-6 hónappal temetés után magától kitermelődik. Hát megtalálják... de a jó ügyvéd mindent elsimít... ettől függ...

Vak reménnyel hallgatják a szavakat és olyan halásan, alázatosan irják alá a meghatalmazásokat, mintha a legsúlyosabb csapás idejében az égi hatalom segítő angyalt küldött volna hozzájuk. Még a férfiak is számítás és meggondolás nélkül áldoznak hatalmas összegeket. Pedig az volna a természetes és következetes, hogy háborogjanak az asszonyi maffián, melyre lecsapott a társadalom könyörtelen pallosa. De ők inkább az asszonyaikkal tartanak. Őket legalább ismerik, vagy ismerni velük, együtt nőttek fel velük, egyfajta életet éltek, azonos vágyaik, gondolataik, érzéseik vannak. De ezek az urak, akik idejöttek és a föld mélyéből kikaparják a koporsókat, ismeretlenek előttük, idegen és titokzatos hatalmat képviselnek, olyan rendeltetéseket és célokat, melyeket ők nem bírnak felfogni. A testük tartása, a szavuk járása annyira elüti az övéktől, hogy ellenséges hódítóknak látszanak, akik az életet számüzik házaik fojtogató magányába, az uc-

SZÉKELY & RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR R. T.

MAROSVÁSÁRHELY
NAGYSZEBEN, BRASSÓ-I FIOKJAI
LESZÁLLÍTOTT GYÁRI ÁRON
AJÁNLJÁK
A MODERN BUTORGYÁRTÁS
REMEKEIT
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT IS.

cáikat megszállatják kakastollas zsoldosaikkal, a halottakat pedig felverik ité-

letnapig szóló nyugalomból. Ugy néznek rájuk, mint ahogyan a négerek néz-

hettek a fehérekre, mikor ezek élesrefent acélbaltákkal először igyekeztek utat

törni a dzsungel irdatlan sűrűjében.

Egy nap fiatal emberek érkeznek a községbe és fel-alá futkároznak a falu-

ban. Bemennek a házakba, hangos „Agy-

gyon Isten, bátyámuram!”-mal és „Szép

jónapot, kedves néném!”-mel köszönnek.

Még azt is rákényszerítik a beszédre, aki

egy szót sem akar szólani, kis noteszt és

ceruzát tartanak a kezükben és minden

hangot feljegyeznek. Némelynél kis fény-

képezőgép van, szaporán váltogatják a

lemezt és mindenre azt mondják: Szen-

záció!... két kolumna!... óriási szenzáció!

Egész nap szól a telefon a postahiva-

talban. Negyvenöt exhumálás!... Állati

riadalom a falusiak között!... Negyven-

egy letartóztatás!... Huszonkét beisme-

rés!... Kérem, írja kolléga ur: Vavrincez

vizsgálóbíró nyilatkozata... halló kollé-

gám, nem Babrinecz, hanem Vavrincez,

v-vel, mint Viktória!... igen... a pap!... a jegyző!... a halottkém!... hallja, kollégám?

Beszéljen már, az istenit, mert odacsapom ezt a kagylót!...

A juniusi kánikulában kinyílik az elsodort emberek tragédiája.

X.

Este volt, buja illatokkal és kábító me-

leggel terhes nyári este. A falu aludt, vagy legalább is aludni látszott a sötét

házak mélyében.

— Rettentően tüzelt a plebános, — mondotta a fiatal pap — felszólitott, hogy álljak ki vele hitvitára s ha meggyőz arról, hogy a kálvinizmusnak tényleg nem-

zetromboló hatása van, akkor szolgáltat-

sak példát, térjek meg s egész nyájamat

tereljem be, illetőleg vissza az egyedül

üdvözítő Anyaszentegyház kebelébe.

— S mit felelt erre a Nagytiszteletű ur?

— Hogy mit feleltem? Semmit. Legyintettem a kezemmel. Régi frázisok ezek kérem, nem érdemesek apológiára. Azt

mondottam neki, Isten szolgál vagyunk mindketten, gyomláljuk a gázt, ne pedig egymást. Egyébként vegye elő a Kálvin-

nista Szemle régebbi számaint, azokban megkapja a választ, ha éppen rendület-

lenül ragaszkodik a vitához.

— Megjegyzem, derék ember a plebános. Csak egy kicsit mérges és elvakult...

— Kérem, én nem vonom kétségbe. Tőlem lehet olyan derék, akár egy megle-

venedett angyal. De amikor azt monddta, hogy vegyem meg Pezenhoffer jesusi-

ta atyának valamilyen könyvét, aki statisztikai adatokkal, kétségbevonhatatlanul bizonyítja, hogy a kálvinizmus fog-

nyasztja s megöli a magyar nemzetet, akkor előntött az indulat és megmondottam neki a véleményemet. Többek között azt, hogy a református egyház egész ezele-

me és szerkezete szerint közelebb állván hivei földi ügyeihez, mint a katolikus, inkább alkalmas a megőréstől óvni a nemzeti életet. Mire azután ostoba vita keletkezett. Ő azt mondotta, hogy a kálvinizmus Anyaszentegyháznak isteni bölcsességű szociális programja van, amit XIII. Leó le is fektetett a Rerum Novarum-ban. Talán teccett már hallani ennek az enciklikának a hírére?.. Én meg azt feleltem, hogy ha olyan magasrendű az a szociális program, akkor miért tűri szót nélkül, hogy az avarikai főjegyző százhusz hold földet szerzett magának a legutóbbi parcellázásnál? Nyolc évvel ezelőtt rongyos nadrágban jött ide, most meg felveti a pénz, házat épített, kilopja a tehen hasából a borjut...

— Erről már hallottam, kérem...

— Igen, beszélnek róla. Azt mondják, perelni fog rágalmazásért és becsületsértésért. Állítólag már meg is kérte a fel-

hatalmazást az alispántól. Hát pereljen! Bizonyítani fogok az utolsó szöig, nem beszélnek felelőtlenül a levegőbe... Kezít csokolom, nagy tiszteletű asszony!... Meg-

gondolta-e már?

(B... közleményünk következik.)

